વિષયવાર કક્કાવાર સૂચિ

الف (અલિફ) અ

ઈબ્રાહીમ, અ.સ.

- ૩૫૬, ૩૮૫, ૪૩૧, ૪૩૨
- ઈબ્રાહીમ અ.સ.નો કિસ્સો ૩૫૩ થી ૩૫૫. ૪૮૮ થી ૪૯૧. ૫૦૯ થી ૫૧૧.
- ઈબ્રાહીમ અ.સ.ની કોમ ૨૧૩
- આપના ગુણો ૨૪૨, ૩૫૫, ૪૮૯, ૫૮૦
- આપ શિર્કથી તદ્દન પાક હતાં ૫૮૦
- પોતાની જાતે જ એક ઉમ્મત હતાં ૫૮૦
- અલ્લાહની સાથે આપનો સંબંધ ૩૫૫
- આપનો દીન શું હતો ૪૦૧
- ફિલિસ્તીનમાં આપનું રહેઠાણ ૩૮૧
- મિસ્રમાં અપરિચિત ન હતાં ૪૦૩
- આપે તેમના પિતા માટે માફીની દુઆ શા માટે કરી હતી ? ૨૪૨, ૪૯૧
- તેમની સંતાનને મક્કામાં વસાવતી વખતે આપની દુઆ ૪૮૮ થી ૪૯૧
- આપને ત્યાં ફરિશ્તાઓનું આગમન તથા હઝરત ઈસ્હાક અ.સ.ના જન્મના શુભસમાચાર ૫૦૯, ૫૧૦
- ઘડપણમાં સંતાનનું જન્મ ૫૧૦
- મિલ્લતે ઈબ્રાહીમી (ઈબ્રાહીમની રીત) તથા યહુદી શરીઅત વચ્ચે તફાવત ૫૮૦, ૫૮૧
- નબી સ.અ.વ.ને મિલ્લતે ઈબ્રાહીમી (ઈબ્રાહીમની રીત) ના અનુસરણનો હુકમ શા માટે આપવામાં આવ્યો ૫૮૦, ૫૮૧

ઈબ્લીસઃ-

- ૧૨, ૫૦૫, ૬૨૮ (વિગતો માટે જુઓ શેતાન)

અજ્ર (વળતર)

- કેવા લોકો તેના હક્કદાર છે ? ૧૩૯, ૧૪૦, ૨૨૬, ૪૧૪,
- અલ્લાહને ત્યાં કોનું વળતર વ્યર્થ જતો નથી ૯૪, ૨૫૦, ૩૭૨, ૪૧૩, ૪૨૮
- અલ્લાહ નેકીનું વળતર માણસના અમલ કરતા વધારે આપે છે ૨૮૦
- સદકાર્યનું વળતર આપવામાં અલ્લાહનો કાનૂન બૂરાઈની સજા કરતા અલગ છે ૨૫૦, ૨૮૦, ૫૭૦
- અલ્લાહની પાસે મોટું વળતર છે ૧૪૦, ૧૮૪
- મોટું વળતર કેવા લોકો માટે છે ? ૬૦૨
- સાચું મહત્ત્વ આખિરતના વળતરનું છે ૪૧૪
- ધીરજ નું વળતર ૫૭૦
- ઈમાન અને સદકાર્યનું વળતર ૫૭૦

એહસાન (સદ્‌વર્તન):-

- અર્થ અને સમજૂતી ૫૬૫, ૫૮૩
- સમાજમાં તેનું મહત્ત્વ ૫૬૫
- મોહસિનીન કોણ છે ૨૨૩, ૨૫૦
- અલ્લાહની કૃપા મોહસિન લોકોની નજીક છે ૩૯
- મોહસિન લોકો ઉપર અલ્લાહના ઈનામો ૮૮
- અલ્લાહ મોહસિન લોકો સાથે છે ૫૮૩

- એહકામુલકુર્આન (કુર્આનના આદેશો):-

- સૈદ્ધાંતિક આદેશો ૭, ૨૧ થી ૨૪, ૩૮, ૪૦, ૪૪, ૪૭, ૪૯, ૫૪, ૫૫, ૭૭, ૭૮, ૧૩૬, ૧૩૭, ૧૪૮, ૧૮૪, ૧૯૨, ૨૪૧, ૨૪૯, ૨૯૨ થી ૨૯૪, ૩૬૦, ૫૬૪ થી ૫૬૬, ૫૭૦, ૫૮૨, ૬૧૬,
- અકીદાને લગતા આદેશો ૮૬, ૧૦૩, ૩૧૫ થી ૩૧૭, ૪૦૨, ૪૬૪, ૫૪૦, ૬૦૮, ૬૧૬
- ઈબાદતોને લગતા આદેશો ૨૧, ૨૨, ૨૭, ૩૮, ૧૧૪ થી ૧૧૬, ૨૦૫ થી ૨૦૮, ૨૩૨, ૨૬૨, ૩૨૧, ૩૩૩, ૩૪૫, ૩૫૯, ૩૭૧, ૬૦૮, ૬૩૪ થી ૬૩૭.
- ઈસ્લામી રાજ્ય અને ઈસ્લામી સંગઠન વ્યવસ્થા વિષે (જુઓ "ઈસ્લામી રાજ્ય" અને "ઈસ્લામી સંગઠન વ્યવસ્થા")
- યુદ્ધ વિષે (જુઓ "જિહાદ", "કાયદો" અને "અલ્લાહના માર્ગમાં યુદ્ધ")
- નીતિમત્તા વિષે (જુઓ "નીતિમત્તા અને નૈતિક શિક્ષણ", "કુર્આન, તેનું નૈતિક દષ્ટિબિંદુ, તેની નીતિમત્તાની ફિલસૂફી")
- મસ્જિદો વિષેના આદેશો (જુઓ "મસ્જિદેહરામ" અને "મસાજિદુલ્લાહ")
- સભ્યતા અને સામાજિક જીવન વિષેના આદેશો ૧૯, ૧૯૨, ૬૦૯ થી ૬૧૧, ૬૧૩, ૬૧૫
- આર્થિક મામલાઓ વિષેના આદેશો ૫૫, ૧૯૧, ૩૫૯, ૩૬૦, ૬૧૦ થી ૬૧૩, ૬૧૫.
- વારસાને લગતા આદેશો ૬૩
- ખાવા પીવાની વસ્તુઓ વિષેના આદેશો ૨૯૨ થી ૨૯૪, ૫૭૭, ૫૭૮.

આખિરત :-

- તૌહીદ પછી ઈસ્લામની પાયાની માન્યતા - અકીદો ૨૬૩.

- તેની દલીલો ૮, ૨૮, ૨૬૩, ૨૮૩, ૩૨૪, ૩૨૫, ૩૬૭, ૩૬૮, ૪૩૮, ૪૪૩, ૪૪૪, ૪૪૬, ૫૦૪.
- તેની શક્યતા અંગેની દલીલો ૫૪૧, ૫૪૨, ૫૪૯, ૫૫૦, ૫૫૩.
-તેની આવશ્યકતા ૨૬૩, ૨૬૪, ૫૪૧.
-સૃષ્ટિતંત્ર દ્વારા તેના ઘટવા માટેની દલીલો ૨૬૪, ૨૬૫.
-તેનું ઘટવું બુદ્ધિ અને ન્યાયનો તકાદો છે ૨૬૪, ૩૬૮.
-તેના પક્ષમાં અનુભવની દલીલો ૨૬૬.
-આખિરતની માન્યતાના નૈતિક પરિણામો ૧૩૭, ૧૩૮, ૧૯૪, ૨૧૯, ૨૨૫, ૨૩૧, ૩૬૭, ૪૪૯, ૪૮૧, ૫૫૯, ૫૬૯, ૬૦૫, ૬૦૮.
-આખિરતનો ઇનકાર કરનારાઓની એ દલીલનો જવાબ કે ઘણાં લોકો આખિરતને માનતા ન હોવા છતાં નૈતિકતાવાળા છે ૨૬૭.
-તેનો ઇનકાર વાસ્તવમાં ખુદાનો ઇનકાર છે ૪૪૬
- આખિરતને નહીં માનવાના પરિણામો ૭૯, ૨૬૬, ૨૭૦, ૫૩૩, ૫૩૪, ૬૦૭, ૬૦૮, ૬૧૯, ૬૨૦
- આખિરત ઉપર દુનિયાને પસંદગી આપવાના પરિણામો ૧૯૪, ૪૭૦, ૫૭૫.
-આખિરતનો ઇનકાર અતાર્કિક છે ૨૮, ૪૪૬.
- આખિરતનો ઇનકાર કરનારા લોકો સૌથી ખરાબ ગુણો ધરાવવાને લાયક છે ૫૪૮.
- આખિરતનો ઇનકાર કરનારાઓનો અંજામ ૩૨, ૩૪, ૭૯, ૨૬૬, ૨૮૯, ૩૩૨, ૬૦૨.
-આખિરતની દુનિયાની વિગતો વર્ણવવાનો હેતુ ૨૫૯.
-આખિરતની દુનિયાનું ચિત્ર ૩૨, ૩૩, ૩૪, ૩૬૬, ૪૯૨.
- અલ્લાહની નજરમાં અસલ મહત્ત્વ આખિરતનું છે ૧૫૮, ૪૧૪, ૫૬૯.
-એ જ કામ સ્વીકાર્ય છે જે આખિરત માટે કરવામાં આવે ૬૦૭.
-આખિરતની માન્યતાનું મહત્ત્વ ૫૫૯, ૫૬૯.
- આખિરતની તુલનામાં દુનિયાનું તુચ્છ અને મૂલ્ય હીન હોવું ૧૯૪, ૨૮૯, ૪૫૮, ૫૬૯.
- ઈમાનવાળા લોકોના વળતરને આખિરત માટે શા માટે મુલતવી રાખવામાં આવ્યું છે ૨૩૭.
-આખિરતની માન્યતાની વિગતો ૨૬૩.
-ત્યાંની સફળતા કોઈનો આગવો કે ખાનદાની ઇજારો નથી ૯૪.
- ત્યાં કોઈ માણસ મુક્તિદંડ આપીને છૂટી શકશે નહીં ૨૯૧, ૪૫૪.
-ત્યાં મોક્ષ-મુક્તિ ખરીદી શકાશે નહીં ૪૮૭.
-ત્યાં મિત્રતાઓ કામ આવશે નહીં ૪૮૭.
- ત્યાં આગેવાનો તેમના અનુયાયીઓને જરા-પણ કામ આવી શકશે નહીં ૪૮૧.
-ત્યાં અલ્લાહની પકડથી બચાવનાર કોઈ નહીં હોય ૨૮૦, ૩૩૨, ૪૮૧.
- જે દુનિયામાં આંધળો બનીને રહ્યો તે ત્યાં પણ આંધળો જ રહેશે ૬૩૨.
-ત્યાં દરેક માણસ તેની કરણીનું પરિણામ જોઈ લેશે ૨૮૧.
- ત્યાં અલ્લાહ જણાવી દેશે કે લોકો દુનિયામાં શું કરીને આવ્યાં છે ૨૨૫, ૨૩૧, ૨૭૯.
- જે માણસ આખિરતની ભલાઈની ઇચ્છા ધરાવતો ન હોય તેના માટે ત્યાં કોઈ ભલાઈ નથી ૩૨૯.
-ત્યાં બધાં જ મતભેદોની હકીકત ખોલી દેવામાં આવશે ૫૬૮.
-ત્યાં બધાં જ અલ્લાહ સમક્ષ ખુલ્લા પડી જશે ૪૮૧, ૪૯૨.
- ત્યાં પુરોગામી અને અનુગામી તમામ પેઢીઓને ભેગી કરવામાં આવશે ૬૪૦.
- દરેક જૂથ તેના એ આગેવાનની આગેવાની હેઠળ હશે જેનું અનુસરણ તે દુનિયામાં કરી રહ્યો હતો ૩૬૧.
- દરેક માણસની વ્યક્તિગત જવાબદારી અલગ અલગ નક્કી કરવામાં આવશે ૬૦૫.
-ત્યાં કોઈ માણસ આ બહાના હેઠળ છૂટી શકશે નહીં કે તે ગુમરાહ લોકોમાં જન્મ્યો હતો ૯૭.
-ત્યાં કઈ વસ્તુનો જવાબ માગવામાં આવશે ? ૮
-પરિણામની ભલાઈનો આધાર કઈ વસ્તુ ઉપર છે ૬૧૬
-ત્યાં કામની વસ્તુઓ કઈ છે ? ૧૯૪, ૪૫૫, ૪૫૬.
- ત્યાં બદલો અને સજા પયગમ્બરીના એકરાર અને ઇનકારના આધારે થશે ૬૦૫
-ત્યાં અદાલત કેવી રીતે કામ કરશે ? ૯, ૨૮૧, ૩૩૧
-ત્યાં કઈ રીતે માણસ સામે દલીલ સાબિત કરવામાં આવશે ? ૯૬, ૯૭, ૯૯, ૨૮૧, ૫૬૨, ૫૬૪
-ત્યાં ખુદાની અદાલતમાં અપરાધીઓને કેવી રીતે હાજર કરવામાં આવશે ? ૨૩૧
-કર્મનો ચોપડો કેવી રીતે આપવામાં આવશે ? ૬૩૨
-ગવાહોને હાજર કરવામાં આવશે ૩૩૧, ૫૬૨, ૫૬૪, ૬૩૨
-કર્મોનો હિસાબ કઈ રીતે લેવામાં આવશે ? ૪૫૪
-કર્મોને તોલવાનો અર્થ ૯
-સખત અને હળવા હિસાબનો અર્થ અને તેનો નિયમ ૪૫૪
-અલ્લાહને હિસાબ લેવામાં વાર નહીં લાગે ૪૬૬
- ત્યાં દુષ્ટ આગેવાનો અને તેમના અનુયાયીઓ પરસ્પર એકબીજાનાં દુશ્મન હશે ૨૬, ૨૯

- ત્યાં શેતાન તેના અનુયાયીઓને દોષી ઠરાવશે ૪૮૧
- મુશ્રિકોના ખુદાઓ તેમને જૂઠ્ઠા ઠરાવશે ૫૬૩
- મુશ્રિકોના ખુદાઓ તેમને ક્યાંય જડશે નહીં કે ભલામણ કરવા માટે આવે ૫૩૫
- ત્યાં મુશ્રિકોની ભલામણની માન્યતા ખોટી સાબિત થશે ૩૫, ૩૩૨, ૩૬૮
- ત્યાં કાફિરો અને મુશ્રિકોના વિચારોનું ખોટાપણું ખુલ્લું પડી જશે ૨૬, ૨૮૧, ૩૩૨, ૫૪૧, ૫૬૩
- ત્યાં સાબિત થઈ જશે કે નબીઓ જ સાચા હતાં ૩૧, ૩૫
- ત્યાં સાબિત થઈ જશે કે અલ્લાહના વાયદા સાચા હતાં ૩૨, ૪૮૧
- પયગમ્બરોને નહીં માનનારા લોકો પસ્તાશે ૪૯૧, ૪૯૭
- સત્યનો ઇનકાર કરનારા લોકોને પસ્તાવું પડશે ૩૫, ૨૯૧
- કાફિરો ત્યાંની દરેક વસ્તુને તેમની અપેક્ષાથી વિરૂદ્ધ જોશે ૪૮૬
- ઈમાનવાળાઓ માટે ત્યાંનું તમામ વાતાવરણ પરિચિત હશે ૪૮૬
- ત્યાંની સફળતા માત્ર સંયમી લોકો માટે છે ૯૪, ૪૩૭

(વધુ વિગતો માટે જુઓ ''હશ્ર'', ''મૃત્યુ પછી જીવન'' અને ''કયામત'')

અખલાક ઔર અખલાકી તાલીમાત (નૈતિકતા અને નૈતિક શિક્ષણ) :-

- દીનમાં નૈતિકતાનું મહત્ત્વ ૫૬૯
- અલ્લાહને ગેબ અને હાજરનો જાણનાર માનવાના નૈતિક પરિણામો ૩૨૩, ૩૨૪
- એ શ્રેષ્ઠ નૈતિક ગુણો જેનાથી દરેક મુસલમાને સુસજ્જ હોવુ જોઈએ ૪૫૫, ૪૫૬, ૪૭૨, ૫૧૭, ૫૬૪ થી ૫૬૬
- એ બૂરાઈઓ જેનાથી રોકવામાં આવ્યાં છે ૪૫૭, ૫૬૪ થી ૫૬૬, ૫૬૮
- સત્કર્મીઓના ગુણો અને દુરાચારીઓના ગુણો વચ્ચેનો તફાવત ૩૧, ૩૨, ૩૨૬
- સમાજને બગાડનારા કારણો અને તેમને અટકાવવાના ઉપાયો ૬૦૬
- સમાજમાં હક્કોનો વિસ્તૃત ખ્યાલ ૬૧૧
- અમાનતનો બહોળો અર્થ ૧૩૯
- હેતુની શુદ્ધતાની સાથે સાધનો પણ શુદ્ધ હોવાં જોઈએ ૫૬૮
- ફરજભાનનું મહત્ત્વ ૨૪૭
- ધીરજનું નૈતિક મહત્ત્વ ૩૨૬, ૩૨૭
- ઉદારતા અને આગતા સ્વાગતાનું શિક્ષણ ૬૧૦
- ખર્ચમાં સમતોલન જાળવવાનું શિક્ષણ ૬૧૧
- સામાજિક જીવનમાં ન્યાય અને ભલાઈના વર્તનનું શિક્ષણ ૫૬૪, ૫૬૫
- લજ્જા માનવપ્રકૃતિનો તકાદો છે ૧૫
- શિખામણને ખોટો અર્થ કરવાથી નુકસાન ૩૩૭, ૩૩૮
- સંધિ-કરારોનો આદર કરવાનો હુકમ ૧૫૩, ૫૬૬, ૫૬૯, ૬૧૫
- વાયદાભંગ સૌથી ખરાબ ભ્ભ્છે ૧૫૨, ૫૬૯
- વાયદાને છેતરવા માટેનું સાધન બનાવવું જોઈએ નહીં ૫૬૯
- કોમી હિત ખાતર વાયદાભંગ મોટો અપરાધ છે ૫૬૭
- ધાર્મિક બહાના હેઠળ વાયદાભંગ ખુદાને ત્યાં સ્વીકાર્ય નથી ૫૬૮
- મુસલમાનો જો વાયદાભંગ કરે તો બમણા અપરાધી છે ૫૬૯
- બગાડ ફેલાવનારાઓનું અનુસરણનો વિરોધ ૭૭
- અપ્રમાણિકતાની મનાઈ ૧૩૯, ૧૫૩
- ઉડાઊ ખર્ચની મનાઈ ૬૧૦, ૬૧૧
- કંજૂસાઈની મનાઈ ૬૧૧
- વ્યભિચાર અને તેના ઉત્તેજકોથી દૂર રહેવાનો હુકમ ૬૧૩
- સૃષ્ટિ વિરૂદ્ધના કર્મની મનાઈ ૫૧, ૫૨
- ઘમંડનું ખંડન ૧૨, ૭૮, ૭૯, ૫૩૪, ૬૧૬, ૬૧૭
- માત્ર અનુમાનના આધારે કોઈની વિરૂદ્ધ કાર્યવાહી કરવી જોઈએ નહીં ૬૧૬ (વધુ વિગતો માટે જુઓ ''માનવહક્કો'', ''કુર્આન, તેનું નૈતિક દૃષ્ટિબિંદુ'' અને ''તેની નૈતિક ફિલસૂફી'')

આદમ અ.સ.:-

- આદમ અ.સ. અને હવ્વા અ.સ.નો કિસ્સો ૧૦ થી ૧૮, ૫૦૪ થી ૫૦૭, ૬૨૭ થી ૬૩૦
- એ તારણો જે આદમ અ.સ. અને હવ્વા અ.સ.ના કિસ્સામાંથી મળે છે ૧૫ થી ૧૭
- તેમને માનવજાતિના પ્રતિનિધિની હેસિયતથી સિજદો કરાવવામાં આવ્યો હતો ૧૦, ૫૦૪
- તેમની ઉપરના શિર્કના આક્ષેપનું ખંડન ૧૦૭, ૧૦૮

ઈર્તિદાદ (ઇસ્લામનો ત્યાગ):-

- તેના નૈતિક કારણો ૫૭૫
- તેના નૈતિક અને માનસિક કારણો ૫૭૬
- આખિરતમાં તેની સજા ૫૭૪, ૫૭૫, ૫૭૬
- દુનિયામાં તેની સજા ૧૭૯
- રાજીખુશીથી કુફ્રનો કલ્મો બોલનાર અને બળજબરીથી કુફ્ર માટે મજબૂર કરવામાં આવેલા માણસની હેસિયત અને હુકમ વચ્ચે તફાવત ૫૭૪
- સિદ્દીકી ખિલાફતકાળમાં ઈર્તિદાદનો ફિત્નો ઊભો થવાના કારણે ૨૨૭

- સિદ્દીકી ખિલાફતકાળમાં ઊભા થનારા ઈર્તિદાદના ફિત્ના સામે કુર્આનની આગોતરી કાર્યવાહી ૧૭૫
- મુર્તદ લોકોની સામે હઝરત અબૂબક્ર રદિ. દ્વારા યુદ્ધની કાર્યવાહી કુર્આનને અનુરૂપ હતી ૧૭૯
- ઝકાતનો ઈનકાર કરનારા લોકોની વિરૂદ્ધ હઝરત અબૂબક્ર રદિ. એ કઈ દલીલના આધારે યુદ્ધ કર્યું ૧૭૭
આઝમાઈશ (અજમાયશ):-
- માનવસર્જનનો હેતુ માનવીની અજમાયશ છે ૩૨૪
- દુનિયાનું જીવન હકીકતમાં પરીક્ષાનો સમય છે ૨૫૯
- અજમાયશનો હેતુ ૯૩
- માનવજીવનમાં અજમાયશનું મહત્ત્વ ૮૩
- અલ્લાહ તરફથી મનુષ્યની અજમાયશ કઈ કઈ રીતે થાય છે ૭૨, ૮૩, ૮૯ થી ૯૧, ૧૩૯, ૧૪૦, ૨૭૧, ૨૭૬, ૫૬૭, ૬૨૭, ૬૨૮
- ઈમાનવાળાઓની અજમાયશ કઈ કઈ રીતે કરવામાં આવે છે ૭૬, ૧૩૫, ૨૩૬, ૨૮૨
- તાલીમના હેતુથી અજમાયશ ૩૯૩, ૩૯૪, ૩૯૯
- મોમિન અને દંભી વચ્ચેનો ભેદ અજમાયશોમાં નાખવાથી કેવી રીતે છતું થાય છે ૨૫૩
અસ્બાત :- ૮૭
ઈસ્તકબાર (જુઓ "તકબ્બુર" અને "અખ્લાક"):-
ઈસ્હાક અ.સ.:- ૩૫૬, ૩૮૫, ૪૯૦
- તેમના જન્મની ખુશખબર ૩૫૪, ૫૧૦
- ફિલિસ્તીનમાં તેમનું રહેઠાણ ૩૮૧
- તેમનો દીન કયો હતો ૪૦૧
- તેમની પ્રશંસા ૫૧૦
ઈસ્રાફ (જુઓ "અખ્લાક" અને "મુસ્રિફીન":-
ઈસ્લામ :- તેનું પાયાનું શિક્ષણ ૨૧, ૨૩, ૨૪, ૩૧૫ થી ૩૧૮, ૪૦૧, ૪૦૨, ૪૬૪, ૫૪૦, ૫૬૪ થી ૫૬૬, ૬૦૮ થી ૬૧૭
- એ તમામ નબીઓનો દીન હતો ૭૦, ૩૦૦, ૩૦૬, ૩૦૯
- તેમાં સંન્યાસપ્રથા નથી ૨૨, ૨૩
- એ ઓછામાં ઓછી શરતો જેના વિના આ માની શકાય નહીં કે કોઈ માણસે ઈસ્લામ સ્વીકાર કરી લીધો છે (વધુ વિગતો માટે જુઓ "ઈમાન" અને "દીન") ૧૭૭
ઈસ્લામી રિયાસત (ઈસ્લામી રાજ્ય):-
- ઈસ્લામ માટે તેનું મહત્ત્વ અને જરૂરિયાત ૬૩૮
- તેનો ઢંઢેરો જે મક્કાશરીફના આખરી ગાળામાં રજૂ કરવામાં આવ્યો ૫૮૭, ૬૦૯ થી ૬૧૭
- તેની શૈક્ષણિક નીતિ ૨૫૦ થી ૨૫૨
- તેની સામાજિક અને આર્થિક નીતિ ૬૧૨
- તેમાં કુટુંબનું મહત્ત્વ ૬૧૦
- તેની આંતરિક અને વિદેશ રાજનીતિ સંધિઓ અને કરારોના બંધનો ઉપર રચાયેલી હોવી જોઈએ ૬૧૬
- સમાજને વ્યભિચાર અને વ્યભિચારપ્રેરક પરિબળોથી મુક્ત રાખવો તેની ફરજ છે ૬૧૪
- અનાથોના અધિકારોનું રક્ષણ તેની ફરજોમાંથી છે ૬૧૫
- તે એ બધાં જ લોકોના હિતોનો રક્ષક છે જે તેમના પોતાના હિતોની રક્ષા જાતે કરવા માટે અશ્કત છે ૬૧૫
- વેપારને અપ્રમાણિકતાઓથી મુક્ત રાખવો તેની ફરજોમાંથી છે ૬૧૬
- તેના સત્તાવાળાઓએ ઘમંડ અને અભિમાનથી મુક્ત હોવું જોઈએ ૬૧૭
- દંભીઓ વિષેની તેની નીતિ ૨૧૫, ૨૧૬, ૨૫૨
- આંતર્રાષ્ટ્રીય કરારોનો આદર ૬૧૫
- દારૂલઈસ્લામના તમામ નાગરિકો ઈસ્લામી રાજ્ય દ્વારા કરવામાં આવેલા કરારોથી બંધાયેલાં છે ૧૬૨
- કાફિરોના રાજ્ય હેઠળ રહેતાં મુસલમાનોની મદદ ઈસ્લામી રાજ્ય માટે કયા સંજોગોમાં ફરજિયાત (વાજિબ) છે ૧૬૨
- ઈસ્લામી રાજ્યને આંતર્રાષ્ટ્રીય મડાગાંઠોથી બચાવવા માટે એક મહત્ત્વનો બંધારણીય નિયમ ૧૬૧
- તપાસ કર્યા વિના કોઈની વિરૂદ્ધ કાર્યવાહી કરવાની મનાઈ છે ૬૧૬
- તેની આંતર્રાષ્ટ્રીય રાજનીતિ હિમ્મતભરી હોવી જોઈએ ૧૫૬
- તેની જરૂરિયાતો માટે માલ વાપરવો તે ખુદાની રાહમાં ખર્ચ છે ૧૫૬
ઈસ્લામી નિઝામે જમાઅત (ઈસ્લામી સંગઠન વ્યવસ્થા):-
- ઈસ્લામી સમાજના ઘટકતત્ત્વો ૧૬૩
- ઈસ્લામી સમાજમાં સામેલ થવા અને ચાલુ રહેવા માટેની આવશ્યક શરતો ૧૭૯
- ઈમાનવાળાઓનું સંગઠન કેવું હોવું જોઈએ ૨૪૮
- ઈમાનવાળાઓએ એકબીજાના સહાયક હોવું જોઈએ ૧૬૩
- એકબીજા સાથેના સંબંધો તંદુરસ્ત રાખવાનો હુકમ ૧૨૮
- ઝઘડાં અને મતભેદોથી દૂર રહેવાનો હુકમ ૧૪૮
- સત્તાવાળાઓના આદેશોનું પાલન કરવાનો હુકમ ૧૨૮, ૧૩૬, ૧૩૭, ૧૪૮
- સામાજિક જીવનમાં પ્રમાણિકતાનો હુકમ અને દગાખોરી તથા અપ્રમાણિકતાથી દૂર રહેવા માટેની તાકીદ ૧૩૯

- સમાજને બગાડનારા તત્ત્વો અને તેમને અટકાવવાના ઉપાયો ૬૦૬
- સમાજને વ્યભિચાર અને વ્યભિચારપ્રેરક તત્ત્વોથી મુક્ત રાખવા માટેના આદેશો ૬૧૩
- સમાજમાં ગુનેગારો સાથે કેવું વર્તન હોવું જોઈએ ૨૨૧
- શંકાસ્પદ લોકોની હિલચાલ પર નજર રાખવી જોઈએ ૨૨૯
- સમાજમાં દંભીઓને સામેલ કરવાના ગેરલાભ ૧૯૮, ૨૧૫, ૨૧૬
- દંભીઓ સાથે કેવું વર્તન હોવું જોઈએ ૨૧૫, ૨૧૬, ૨૨૦, ૨૨૫, ૨૨૯, ૨૫૨
ઈસ્માઈલ અ.સ.:- ૩૫૪, ૪૯૦
- બનીઈસ્માઈલ યૂસુફ અ.સ.ના જમાનામાં ૩૯૦, ૪૦૩
આસ્માન (આકાશ):-
- તેમની હકીકત ૪૪૧, ૪૪૨, ૫૦૦ થી ૫૦૨
- સાત આકાશ ૬૧૮
અશ્હુરેહુરુમ (હરામ મહિનાઓ):- ૧૯૨
અસ્હાબેસબ્ત (સબ્તવાળા) :- ૮૯ થી ૯૨
આ'રાફ (ઊંચાઈઓ):-
- આ ઊંચાઈવાળા કોણ છે ૩૨, ૩૩
- ઊંચાઈવાળાઓની જન્નતવાસીઓ અને દોજખવાસીઓ સાથે વાતચીત ૩૨, ૩૩
અકામતે દીન (જુઓ "દાવતે હક્ક"):-
અકામતે સલાત (જુઓ "નમાઝ"):-
અલ્લાહ :-
- હાકેમોમાં સૌથી મોટો હાકેમ ૩૪૨
- દયાળુઓમાં સૌથી મોટો દયાળુ ૮૨, ૪૧૬, ૪૨૮
- જોનાર ૧૪૫, ૫૯૦, ૬૦૭, ૬૧૨, ૬૪૫
- તૌબા (તવ્વાબ) ૨૨૯, ૨૪૫
- હકીમ ડહાપણવાળો ૧૩૩, ૧૫૦, ૧૫૭, ૧૫૯, ૧૬૦, ૧૮૧, ૧૮૭, ૧૯૬, ૨૦૮, ૨૧૪, ૨૨૬, ૨૩૧, ૨૩૫, ૩૨૧, ૩૮૫, ૪૨૬, ૪૩૩, ૪૭૧, ૫૦૩, ૫૪૮
- હલીમ સહિષ્ણુ ૬૧૯
- હમીદ પ્રશંસાવાળો ૩૫૫, ૪૬૯, ૪૭૪
- ખબીર સુમાહિતગાર ૩૨૧, ૬૦૭, ૬૧૨, ૬૪૫
- ખલ્લાક સર્જક ૫૧૬
- હાકેમોમાં ઉત્તમ હાકેમ ૫૬, ૩૧૮, ૪૨૫
- ક્ષમા આપનારાઓમાં ઉત્તમ ક્ષમા આપનાર ૮૩
- ફેસલા કરનારાઓમાં ઉત્તમ ફેંસલાં કરનાર ૫૭
- ઉત્તમ ચાલ ચાલનાર ૧૪૧ (તેના માટે મકર શબ્દ કયા અર્થમાં વપરાય છે ૨૭૮)
- આકાશો અને ધરતીનો માલિક ૪૫૧, ૬૪૭
- તમામ જગતનો માલિક ૩૭, ૪૨, ૪૫, ૬૪, ૬૯, ૨૮૫
- કૃપાળુ ૪૫૯, ૬૫૦
- દયાળુ ૮૨, ૯૩, ૧૫૯, ૧૬૦, ૧૭૭, ૧૮૬, ૨૨૪, ૨૨૭, ૨૨૯, ૨૪૪, ૨૪૫, ૩૧૮, ૩૪૦, ૩૬૩, ૪૧૦, ૪૨૯, ૪૮૯, ૫૦૯, ૫૨૭, ૫૪૫, ૫૭૬, ૫૭૮, ૫૮૦, ૬૩૦
- રઊફ ૨૪૪, ૫૨૭, ૫૪૫
- ઝડપથી હિસાબ લેનાર ૪૬૬, ૪૯૩
- ઝડપથી બદલો લેનાર ૯૨
- સાંભળનાર ૧૧૦, ૧૩૫, ૧૪૭, ૧૫૧, ૧૫૬, ૧૨૭, ૨૨૯, ૨૯૫, ૩૯૯, ૫૯૦
- સખત બદલો લેનાર ૧૩૪, ૧૩૮, ૧૫૦, ૧૫૧, ૪૪૭
- ગેબ અને જાહેરનો જાણનાર ૨૨૫, ૨૩૧, ૪૪૮
- જોરાવર ૧૩૩, ૧૫૦, ૧૫૭, ૧૫૯, ૧૯૬, ૨૧૪, ૩૫૩, ૪૬૯, ૪૭૧, ૪૯૨, ૫૪૮
- ગેબની વાતો જાણનાર ૨૧૮
- જાણનાર જ્ઞાતા ૧૧, ૧૩૫, ૧૪૭, ૧૫૧, ૧૫૬, ૧૬૦, ૧૮૧, ૧૮૭, ૨૦૮, ૨૨૬, ૨૨૭, ૨૨૯, ૨૩૧, ૨૩૫, ૨૯૫, ૩૮૫, ૩૯૯, ૪૨૬, ૪૩૩, ૫૦૩, ૫૧૬, ૫૫૪
- ક્ષમા આપનાર ૮૨, ૯૩, ૧૫૯, ૧૬૦, ૧૭૭, ૧૮૬, ૨૨૪, ૨૨૭, ૨૨૯, ૩૧૮, ૩૪૦, ૪૧૦, ૪૨૯, ૪૮૯, ૫૦૯, ૫૭૬, ૫૭૮, ૫૮૦, ૬૧૦, ૬૧૯
- સર્વસંપન્ન, બધાથી બેપરવા ૨૯૮, ૪૭૪
- આકાશો અને ધરતીનો સર્જનહાર ૪૩૩, ૪૭૬
- સર્વ શક્તિશાળી ૫૫૪
- શક્તિમાન ૧૫૧, ૩૫૨
- કહહાર ૪૦૧, ૪૫૨, ૪૯૨
- મોટો ૪૪૮
- મજીદ - બુઝુર્ગીવાળો ૩૫૫
- એક કેવળ, ૪૦૧, ૪૫૨, ૪૯૨
- દોસ્ત - મિત્ર ૩૬૩
- ખૂબ જ બરકતવંતો ૩૭
- મોટું વળતર આપનાર ૧૪૦
- ખૂબ જ કૃપા કરનાર ૧૪૦
- દરેક એબ અને ઉણપ તથા કમજોરીથી મુકત ૪૩૭
- પ્રશંસા તેના જ માટે છે ૬૫૦
- તેના માટે વધુ સારા ગુણો છે ૫૪૮
- તેના માટે સારા જ નામ છે ૧૦૩, ૬૫૦

- તેના ગુણો તમામ મખ્લૂકના ગુણોનું મૂળ સ્રોત છે ૫૦૫
- તેને દુનિયાના રાજાઓની જેમ કલ્પવો યોગ્ય નથી ૫૫૭
- ખુદાઈ ગુણો અને માનવીય ગુણો વચ્ચે તફાવત ૫૮૯, ૫૯૦
- માનવ આંખ તેને જોઈ શકતી નથી ૭૭
- તે સીધા માર્ગ ઉપર છે ૩૪૮
- ધરતી અને આકાશની દરેક વસ્તુ તેની પાકી વર્ણવી રહી છે ૬૧૯
- ધરતી અને આકાશની દરેક વસ્તુ તેની સામે નત્મસ્તક છે ૪૫૧, ૫૪૫
- તમામ મખ્લૂક તેની સામે નત્મસ્તક છે ૫૪૫
- તે લોકોની નજીક છે ૩૪૯
- તે દુઆઓ સાંભળે અને તેમનો જવાબ આપે છે ૩૪૯, ૪૯૦
- તેનાથી ચઢિયાતો કોઈ તેના વાયદાઓ પૂરા કરનાર નથી ૨૩૮
- તે તેના વાયદાઓનો ભંગ કરતો નથી ૪૬૧
- તે જ આશ્રય અને ઠેકાણું છે ૪૬૦
- ઉત્તમ હિમાયતી અને મદદગાર તથા ઉત્તમ રક્ષક છે ૧૪૫, ૪૧૬
- ઈમાનવાળાઓનો માલિક ૧૯૯
- તેના સિવાય કોઈ પૂજનીય નથી ૪૧, ૪૪, ૪૭, ૫૫, ૭૫, ૮૬, ૧૯૦, ૨૫૫, ૩૨૮, ૩૪૫, ૩૪૯, ૩૫૯, ૪૫૯, ૪૯૪, ૫૨૫, ૫૩૩, ૫૪૬
- તે જ ઈબાદતને પાત્ર છે ૪૦, ૪૪, ૪૭, ૫૪, ૧૯૦, ૨૬૨, ૩૨૧, ૩૩૩, ૩૪૫, ૩૪૯, ૩૫૯, ૩૭૫, ૪૦૨
- તેના સિવાય કોઈને પૂજનીય બનાવવામાં ન આવે ૬૦૮, ૬૧૭
- તેનો કોઈ ભાગીદાર હોય તેનાથી તે પર છે ૫૨૪, ૫૨૫
- તેના રાજપાટમાં તેનો કોઈ ભાગીદાર નથી ૬૫૧
- તેનો કોઈ પુત્ર નથી ૨૯૮, ૬૫૦
- તેના સિવાય કોઈને ''વકીલ'' બનાવવામાં ન આવે ૫૯૦, ૫૯૧
- તેના સિવાય કોઈની પાસે દુઆ માગવામાં ન આવે ૪૫૦
- તેની જ પાસે મદદ માગવી જોઈએ ૭૧
- તેની જ પાસે રક્ષણ માગવું જોઈએ ૧૧૦, ૫૭૧
- ભય અને અપેક્ષા તેની જ સાથે હોવા જોઈએ ૩૮
- તેના ગુસ્સાથી ડરવું જોઈએ ૧૮૧
- તેની જ ઉપર ભરોસો કરવો જોઈએ ૧૫૬, ૨૫૫
- તે જ ભરોસા માટે પૂરતો છે - ૬૩૦
- તે જ મદદ માટે પૂરતો છે ૧૫૬, ૧૫૭, ૨૫૫, ૫૧૮
- તેની પરવાનગી વિના કોઈ ભલામણ કરી શકતું નથી ૨૬૨
- તેની ઉપર ભરોસો કરવો કયારેય ખોટું પુરવાર નહીં થાય ૬૩૦
- ચિંતા તેની જ પ્રસન્નતાની હોવી જોઈએ ૨૩૩
- તેની પ્રસન્નતા સૌથી મોટી નિયામત છે ૨૧૪
- તેને પોતાનો વાલી ન બનાવનાર લોકો ગુમરાહ છે ૨૨
- તે દુનિયાની દરેક વસ્તુનું માર્ગદર્શન કરે છે ૫૫૧, ૫૫૨
- તે જ સાચો માર્ગદર્શન કરનાર છે ૨૮૪
- સીધો માર્ગ દેખાડવો તેની જવાબદારી છે ૫૯૭
- માનવીની ભલાઈ તેના માર્ગદર્શનના અનુસરણમાં છે ૭, ૩૧૮
- તે તેના બંદાઓ સાથે ખૂબ જ પ્રેમ રાખે છે ૩૬૩, ૩૬૪
- તેની કૃપા દરેક વસ્તુ ઉપર છવાયેલી છે ૮૪
- તેના રાજયશાસનના અમલમાં અસલ વસ્તુ દયા છે નહીં કે ગુસ્સો ૮૪
- તેની કૃપાથી નિરાશ થવું કાફિરો અને ગુમરાહોનું કામ છે ૪૨૭, ૫૧૦
- તે ઘણો દરગુજર કરનાર છે ૪૪૭
- તે તેના બંદાઓની તોબા કબૂલ કરે છે ૨૨૯
- ગુનેગાર માણસની તોબા તેને ખૂબ જ પ્રિય છે ૨૪૫, ૨૪૯, ૨૬૩, ૨૬૪
- તે સજા આપવામાં ઉતાવળ કરતો નથી બલકે સુધરી જવા માટે મહેતલ ઉપર મહેતલ આપે છે ૨૬૯, ૨૭૦, ૨૭૮, ૪૬૧, ૪૯૭, ૫૪૮
- તેનો સ્વભાવ સહીષ્ણુતા અને માફી બક્ષવી છે ૬૧૯
- તેની અસીમ કૃપા અને મહેરબાન સ્વભાવ ૫૩૩
- મનુષ્ય ઉપર તેના ઉપકારો ૪૮૭, ૪૮૮, ૫૨૬ થી ૫૩૦, ૫૫૯ થી ૫૬૧, ૬૩૦, ૬૩૧
- મનુષ્ય તેની સામે જવાબદાર છે ૮, ૩૩૧, ૫૧૮, ૫૪૭, ૫૬૯, ૬૦૫, ૬૧૬
- તેની જ તરફ બધાએ પાછા ફરવાનું છે ૨૬૩, ૨૭૯, ૨૮૯, ૨૯૨, ૩૨૩, ૩૩૬
- તે બંદાઓના માટે જુલમી નથી ૧૫૦, ૨૧૩, ૨૮૮, ૩૬૬, ૩૭૨
- તેનો ન્યાય નિષ્પક્ષ છે ૫૩, ૨૫૦, ૩૨૧, ૩૪૦ થી ૩૪૫, ૩૫૬, ૩૫૮, ૫૧૧
- તે સદચરિત્ર લોકોની નાકદરી કરતો નથી ૩૨૨
- તેને ત્યાં કોઈ હક્કદારનું વળતર એળે જતું નથી ૯૪, ૨૫૦, ૩૭૨, ૪૧૩, ૪૨૮
- તે ભલાઈનું વળતર માણસના કામ કરતાં વધારે આપે છે ૨૫૦, ૨૮૦
- તે કોઈને તેના ગુના કરતાં વધારે સજા આપતો નથી ૨૮૦
- તે બદલો લેનાર છે ૪૯૨
- તેની પકડ ખૂબ જ સખત છે ૩૬૭
- તે નિર્લજ્જતાનો હુકમ આપતો નથી ૨૦
- તે હદ ઓળંગનારાઓને પસંદ કરતો નથી ૨૨, ૩૮

- તે ગુનાખોરોને પસંદ કરતો નથી ૨૨૫
- તે અભિમાની લોકોને પસંદ કરતો નથી ૩૫૪
- તે અપ્રમાણિક લોકોને પસંદ કરતો નથી ૧૫૩
- કોણે તેના ગુસ્સાને પાત્ર છે ૪૬, ૮૨, ૧૩૫
- તે ફકત પાક લોકોને પસંદ કરે છે ૨૩૩
- તે સંયમી લોકોને પસંદ કરે છે ૧૭૬, ૧૭૮
- તે ભલાઈ કરનારાઓની સાથે છે ૫૮૩
- તે તમામ વસ્તુઓનો સર્જક છે ૩૬, ૩૭, ૧૦૬, ૧૯૨, ૨૬૧, ૨૮૩, ૩૨૪, ૩૪૯, ૩૫૩, ૪૫૨, ૪૮૭, ૫૨૫, ૫૨૬, ૬૪૬
- તેણે સૃષ્ટિને નિરર્થક બનાવી નથી ૨૬૪
- તેણે આકાશ અને ધરતીને સાર્થક રીતે સર્જ્યાં છે ૪૭૯, ૪૮૦, ૫૧૬, ૫૨૬
- તેણે જ માનવીને પૃથ્વી ઉપર વસાવેલો છે ૩૪૯
- તે જ માનવીનો માલિક અને પાલનહાર છે ૩૬, ૨૬૧, ૨૬૨, ૨૮૧, ૨૮૩, ૩૩૬, ૩૪૭, ૪૫૯
- તે જ સમસ્ત સૃષ્ટિનો માલિક, સંચાલક અને શાસક છે ૩૬, ૩૭, ૭૧, ૮૬, ૨૪૩, ૨૫૫, ૨૬૨, ૨૮૨, ૨૯૨, ૨૯૬, ૨૯૮, ૪૦૨, ૪૧૭, ૪૪૧, ૪૪૨, ૪૫૧, ૪૬૫, ૪૬૯, ૫૨૯, ૫૪૬, ૬૧૮
- દરેક વસ્તુના ભંડારોનો માલિક ૫૦૨
- દરેક વસ્તુની તકદીર નિશ્ચિત કરનાર ૫૦૨, ૫૦૩
- દરેક વસ્તુ માટે નિરીક્ષક ૩૪૮
- દરેક વસ્તુનો વકીલ ૩૨૭
- તમામ સત્તાઓ તેના હાથમાં છે ૪૬૦
- તમામ મામલાઓ ફેસલા માટે તેની જ સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવે છે ૧૪૧, ૩૭૫
- તેના ફેંસલા અટલ છે ૪૪૯
- કોઈ તેના ફેંસલાઓ ઉપર પુનર્વિચાર કરનાર નથી ૪૬૫
- તે તમામ જરૂરિયાતોથી મુક્ત છે, તે કોઈનો મોહતાજ નથી કે લોકો તેને ખુદા માને તો જ તે ખુદા હોય ૨૯૮, ૪૭૩, ૪૭૪
- તેની સત્તાઓ અસીમિત છે ૩૬૯
- દરેક વસ્તુ કરવા માટે શક્તિમાન છે ૧૪૬, ૧૯૫, ૩૨૩, ૫૫૯
- આકાશ અને ધરતીમાં જે કંઈ છૂપાયેલું છે તે તેના કાબૂમાં છે ૩૭૫
- તે લાચાર નથી ૬૫૧
- તેના માટે કોઈ વાત અશક્ય નથી ૫૮૯
- ફક્ત તેનો હુકમ જ તેના ઇરાદાને પૂરો કરવા માટે પૂરતો છે ૪૫૨
- તેના માટે એક કોમને ખસેડીને બીજી કોમને લાવવાનું જરા પણ મુશ્કેલ નથી ૪૮૦
- તેની પકડથી કોઈ બચાવી શકતું નથી ૪૬૩, ૪૬૪
- કોઈ તેની પકડની બહાર નથી ૧૪૯, ૩૪૭, ૩૬૪, ૫૧૬
- તેની ચાલનો કોઈ તોડ નથી, તેની ચાલો જબરજસ્ત છે ૧૦૪, ૪૫૦, ૪૬૬
- તેની સામે કોઈ ઉપાય કામ કરી શકતું નથી ૧૫૫, ૧૭૫, ૧૭૬, ૩૩૬, ૩૭૮, ૩૮૦, ૪૧૭, ૪૧૮, ૪૪૯, ૪૯૨, ૫૪૫
- તેની સામે કોઈ કોઈની મદદ કરી શકતું નથી ૨૪૩, ૨૭૧, ૪૪૯
- તે જેની સાથે હોય તેનો કોઈ મુકાબલો નથી કરી શકતો ૧૩૬
- તેનું કોઈ કંઈ બગાડી શકતું નથી ૧૯૫, ૩૪૮
- તેની વાતો બદલાઈ શકતી નથી ૨૯૫
- તેની જ વાત સર્વોપરી છે ૧૯૬
- વિજય અને સફળતા તેના એનાયત કરવાથી જ પ્રાપ્ત થાય છે ૧૩૨, ૧૫૮
- તે તેનું કામ કરીને રહે છે ૩૯૧
- તે અનુભવી ન શકાય એવી રીતે તેની ઇચ્છા પૂરી કરે છે ૬૧, ૧૦૪, ૪૩૨
- ઇજ્જત સમગ્રપણે તેના અખત્યારમાં છે ૨૯૫
- તેના હુકમ વિના કોઈ નિયામત કોઈને મળી શકતી નથી ૩૧૪
- તેણે ઊતારેલી મુસીબત કોઈ દૂર કરી શકતું નથી ૩૧૮
- જીવન અને મૃત્યુ તેના અધિકારમાં છે ૮૬, ૨૪૩, ૨૮૨, ૨૯૨, ૫૦૩, ૫૫૩
- મનુષ્યની શ્રવણશક્તિ અને દૃષ્ટિશક્તિનો માલિક અને મુખત્યાર તે જ છે ૨૮૨
- તે જે ઇચ્છે છે કરે છે ૪૮૬
- જેને ઇચ્છે તેને તેની ધરતીનો વારસદાર બનાવે છે ૭૧, ૭૪
- તે જે ચાહે તે જ થાય છે ૧૦૬, ૨૯૦, ૩૩૬
- તેની કૃપા વડે જેને ઇચ્છે નવાજે ૪૧૩
- જે બંદા ઉપર ઇચ્છે કૃપા કરે ૩૧૮
- જેને ઇચ્છે ઉચ્ચ દરજજા આપે ૪૨૧
- તેની બક્ષિસને રોકનાર કોઈ નથી ૬૦૭
- તે જેનું ભલુ કરવા ઇચ્છે તેને કોઈ રોકી શકતું નથી ૩૧૮
- જેને ઇચ્છે માફ કરે અને જેને ઇચ્છે સજા આપે ૮૪, ૧૮૧, ૧૮૬, ૨૩૧, ૩૩૬, ૬૨૩
- તેની કુદરત અને ડહાપણના ચમત્કાર ૩૬, ૩૭, ૩૯, ૨૬૧, ૨૬૨, ૨૬૪, ૨૮૨, ૨૯૬, ૩૨૪, ૪૪૧ થી ૪૪૫, ૪૪૯, ૪૫૦, ૪૫૨, ૪૮૭, ૪૮૮, ૫૦૦, ૫૦૨, ૫૦૩, ૫૨૬ થી ૫૩૦, ૫૫૦ થી ૫૫૨, ૫૫૪, ૫૫૫, ૫૬૦, ૫૬૧, ૬૩૦

- દુનિયામાં જે કઈ જેને મળી રહ્યું છે તેના આપવાથી જ મળી રહ્યું છે ૬૦૭
- તે જ રોજી આપનાર છે ૨૮૨, ૪૫૭, ૫૫૩, ૫૫૫
- દરેક પ્રાણીની રોજી તેના શિરે છે ૩૨૩
- રોજીની તંગી અને મોકળાશ તેના અધિકારમાં છે ૬૧૧
- આકાશ અને ધરતીમાં જે કંઈ છે તમામને તે જાણે છે ૫૫૮
- દરેક જ્ઞાતા કરતાં મોટો જ્ઞાતા છે ૪૨૧
- આકાશ અને ધરતીની કોઈ વસ્તુ તેનાથી છૂપી નથી ૪૯૦
- તેનું જ્ઞાન દરેક વસ્તુને આવરી લે છે ૫૭, ૧૬૩, ૨૧૮, ૨૪૩, ૩૨૩, ૪૪૭, ૪૪૮, ૪૯૦, ૫૩૩
- તમામ મખ્લૂકની હાલતથી સુમાહિતગાર છે ૬૨૪
- દરેક પ્રાણીના રહેવા અને મરવાની જગ્યાથી વાકેફ છે ૩૨૪
- તમામ મનુષ્યોના કર્મો ઉપર નજર રાખે છે ૯, ૪૬, ૧૬૨, ૧૮૨, ૨૮૫, ૨૮૯, ૨૯૫, ૩૭૦, ૩૭૧, ૩૭૫, ૫૩૬, ૫૬૭, ૬૦૭, ૬૧૨, ૬૨૩, ૬૪૫
- એક એક પ્રાણીની સ્થિતિ ઉપર નજર રાખે છે ૪૬૧, ૪૬૬
- દિલોમાં છૂપાયેલાં ભેદ સુદ્ધાં જાણે છે ૧૩૭, ૧૪૭, ૩૨૩, ૩૩૬
- પૂરોગામી અને અનુગામી થઈ ગયેલી તમામ પેઢીઓની હાલત જાણે છે ૫૦૩
- નાફરમાન લોકોની હરકતોથી તે ગાફેલ નથી ૪૯૧
- તેની ઓળખની નિશાનીઓ (જુઓ "આયત")
- તેના અસ્તિત્ત્વની દલીલો (જુઓ "તૌહીદ" અને "શિર્ક")

ઈલ્હાદ (નાસ્તિકતા):- અર્થ અને સમજૂતી ૧૦૩

ઈલ્કા :- વહી અને ઈલ્કા વચ્ચેનો તફાવત ૫૫૧

ઈલ્હામ:- વહી અને ઈલ્હામ વચ્ચેનો તફાવત ૫૫૧

ઈલ્યાસ અ.સ. :-
- તેમનો સમયગાળો અને બનીઇસ્રાઈલની સુધારણા માટે તેમના પ્રયત્નો ૫૫૭

ઉમ્મત :- પયગમ્બરની ઉમ્મતનો અર્થ શું છે ૨૮૯

અમ્ર બિલ મા'રૂફ વ નહ્ય અનિલમુનકર (નેકીની આજ્ઞા આપવી અને બૂરાઈથી રોકવું):-
- માનવજીવનમાં તેનું મહત્ત્વ ૯૦ થી ૯૨, ૩૭૨, ૩૭૩, ૫૧૨
- તે ઈમાનવાળાઓનું લક્ષણ છે ૨૧૩, ૨૪૦
- તે નબી સ.અ.વ.ના સંદેશનું એક મહત્ત્વનું તત્ત્વ છે ૮૫

અંબિયા (નબીઓ):- જૂઓ "નબૂવ્વત"

ઈંજીલ (બાઈબલ):- તેમાં નબી સ.અ.વ.ના વિષે સારી વાતો ૮૫
- તેમાં બનીઇસ્રાઈલને આપવામાં આવેલી ચેતવણીઓ ૯૩, ૫૯૫
- કુર્આન અને તેની વચ્ચે સરખાપણું ૨૩૮

ઈન્સાન (મનુષ્ય):-
- મનુષ્યના સર્જન અંગે કુર્આનનું વર્ણન ૧૦, ૧૧, ૧૦૬, ૫૦૪
- ડાર્વિનનો ઉત્ક્રાંતિનો સિદ્ધાંત અને કુર્આન ૧૧, ૫૦૪
- ફરિશ્તાઓ દ્વારા તેને સિજદો કરાવવામાં આવ્યો ૧૦, ૫૦૪, ૫૦૫, ૬૨૭
- દુનિયામાં તેની હેસિયત ૧૦
- મનુષ્યના આત્માની હકીકત ૫૦૪, ૫૦૫
- નાયબની હકીકત ૫૦૫
- અન્ય જીવસૃષ્ટિની સરખામણીમાં તેની શ્રેષ્ઠતાનું કારણ ૫૦૫
- તેની ઉપર ખુદાના ઉપકારો (જુઓ "અલ્લાહ, માનવી ઉપર તેના ઉપકારો")
- ખુદાએ તેને પસંદગી અને નિર્ણય કરવાની સ્વતંત્રતા આપી છે ૫૨૮, ૫૬૮, ૫૬૯ (વધુ વિગતો માટે જુઓ "તકદીર")
- તેને અજમાયશ માટે પેદા કરવામાં આવેલો છે ૩૨૪
- તેને અનાદિકાળમાં હકીકતનું જ્ઞાન આપવામાં આવ્યું હતું ૯૫, ૯૭
- તેના જ્ઞાનની હકીકત ૫૫૪
- તેના માટે સૃષ્ટિને કયા અર્થમાં કામે લગાડવામાં આવી છે ૪૮૮, ૫૨૯
- તમામ મનુષ્યો એક જ યુગલમાંથી પેદા થયાં છે ૧૦૬
- મનુષ્યનો આત્મા મરીને ખતમ થઈ જતો નથી ૧૫૦, ૫૩૫ થી ૫૩૮
- માનવપ્રકૃતિ બૂરાઈને પસંદ કરતી નથી ૧૬
- તેમાં ઊંચાઈ અને અમરત્વની તલપ રહેલી છે ૧૬
- લજ્જા અને શરમ તેમાં પહેલાંથી જ મૂકી દેવામાં આવેલી છે ૧૫
- તેના અચેતન મનમાં તૌહીદની સાક્ષી રહેલી છે ૯૭, ૯૯, ૨૭૮, ૬૨૩, ૬૩૧
- દુનિયામાં આવતાં પહેલાં તેની પાસેથી તૌહીદનો એકરાર કરાવવામાં આવ્યો હતો ૯૫ થી ૯૭
- આરંભમાં તમામ મનુષ્યોનો ધર્મ એક હતો ૨૭૬
- મનુષ્યના સ્વભાવો તથા વિચારો અને વ્યવહારમાં તફાવત બરાબર પ્રકૃતિના તકાદાને અનુરૂપ છે ૩૭૩, ૩૭૪, ૪૪૬, ૫૬૮, ૬૦૪
- મનુષ્યના સ્વભાવની કમજોરીઓ ૨૭૦, ૩૨૫, ૩૨૬, ૫૨૬, ૬૦૩, ૫૩૯, ૬૪૬
- મનુષ્ય સાથે શેતાનની અનાદિકાળની દુશ્મનાવટ ૧૩, ૧૫, ૧૮, ૫૦૫, ૫૦૬, ૫૦૮, ૬૨૮
- તેની શ્રેષ્ઠતાને ખોટી પુરવાર કરવા માટે શેતાનનો પડકાર ૬૨૮
- તેને ગુમરાહ કરવા માટે શેતાનને આપવામાં આવેલી કયામત સુધીની મહેતલ ૧૩, ૫૦૬

- શેતાનને તેની ઉપર કયા પ્રકારના અધિકારો આપવામાં આવ્યાં ૧૩, ૧૪, ૫૦૭, ૫૦૮, ૬૨૯, ૬૩૦
- જન્નતમાં શેતાન અને મનુષ્ય વચ્ચે પહેલી મોરચો અને તેના પરિણામો ૧૭
- તેને ગુમરાહ કરવા માટે શેતાનની ચાલો ૧૪, ૧૬, ૧૯, ૧૦૦, ૧૦૧, ૧૪૯, ૪૮૨, ૫૦૬, ૫૪૯, ૬૨૯
- કેવા મનુષ્યો ઉપર શેતાનનું જોર ચાલે છે ૫૭૧, ૬૩૦
- કેવાં મનુષ્યો ઉપર શેતાનનું જોર ચાલતું નથી ૫૭૧, ૬૩૦
- કેવાં મનુષ્યો શેતાનના ભ્રમથી સલામત રહે છે ૫૦૬, ૫૦૭, ૫૭૧, ૬૩૦
- તેના માટે શેતાનના ફંદાથી બચવાનો એકમાત્ર ઉપાય ૧૩૦
- તેની સાચી કાર્યપદ્ધતિ શું છે ૧૭, ૨૫, ૩૭, ૫૦
- તેનાથી મુક્તિનો આધાર કઈ વસ્તુ ઉપર છે. ૩૧, ૩૨
- તેની સાચી પ્રગતિ કયા માર્ગમાં છે ૧૧૫
- તેનો વિનાશ કયા માર્ગમાં છે ૨૫, ૩૪
- તેના માર્ગદર્શન માટે પયગમ્બરની જરૂરત ૧૮, ૨૦, ૫૨૭, ૫૨૮
- એ નીતિ જેના કારણે ખુદાએ તેના માર્ગદર્શન માટે મનુષ્યોમાંથી જ કેટલાંકને નબી બનાવ્યાં ૫૨૮, ૫૨૯, ૫૪૩
- તેના માર્ગદર્શન માટે અલ્લાહના આદેશો (જુઓ "ઇસ્લામ, તેનું મૂળભૂત શિક્ષણ")
- તેના નૈતિક પતનમાં પડી જવાના કારણો ૧૪, ૧૯, ૨૦, ૨૨, ૧૦૦, ૧૦૧, ૧૧૫
- તેના ગુમરાહીમાં પડી જવાના કારણો (જુઓ "ઝલાલત, તેના કારણો")
- તે તેની ગુમરાહી માટે પોતે જવાબદાર છે ૯૭, ૯૯, ૪૮૧, ૪૮૨, ૫૦૬, ૫૦૮
- તે એ બધાં જ લોકોની ગુમરાહી માટે પણ જવાબદાર છે જે તેની મારફતે ગુમરાહ થયાં હોય ૫૩૪
- તે એ અસરો માટે પણ જવાબદાર છે જે તેના અમલ દ્વારા બીજાના જીવન પર પડી હોય ૨૬ થી ૨૮
- ગુમરાહીનો સ્વીકાર કરનારની જવાબદારી ગુમરાહ કરનાર કરતાં ઓછી નથી ૨૯
- દરેક મનુષ્ય તેની પોતાની એક કાયમી નૈતિક જવાબદારી ધરાવે છે જેમાં કોઈ તેનો ભાગીદાર નથી ૬૦૫
- પોતાના ખરાબ અને સારા ભાગ્ય માટે માનવીની પોતાની જવાબદારી ૬૦૪
- મનુષ્યની જવાબદારી તેની શક્તિના પ્રમાણમાં છે ૩૦
- તે તેના કર્મો માટે ખુદાની સામે જવાબદાર છે ૮, ૩૩૧, ૫૧૮, ૫૪૭, ૫૬૯, ૬૦૫, ૬૧૬

અન્સારઃ-
- તેમણે કયા ઇરાદા સાથે નબી સ.અ.વ.ને મદીના પધારવાનું આમંત્રણ આપ્યું હતું ૧૨૦, ૧૨૧
- તેમને મક્કાના કાફિરો તરફથી છેલ્લી ચેતવણી ૧૨૨
- બદ્રની લડાઈમાં તેમની બલિદાન ભાવના ૧૨૫, ૧૨૬
- ઇસ્લામે તેમની અંદરોઅંદરની દુશ્મનાવટોને કેવી રીતે ખતમ કરી ૧૫૭

ઈન્ફાક ફી સબીલિલ્લાહ (અલ્લાહના માર્ગમાં ખર્ચ):-
- અલ્લાહને ત્યાં નિકટતા મેળવવાનું માધ્યમ ૨૨૭
- સાચા ઈમાનવાળાઓનું ગુણ ૧૩૦
- તેની તરફ દંભીઓની નારાજગી ૨૨૭
- દંભીનો ખર્ચ અલ્લાહને ત્યાં સ્વીકાર્ય નથી ૨૦૧
- અલ્લાહના માર્ગમાં ખર્ચ નહીં કરનારા લોકોનો અંજામ ૧૯૧
- અલ્લાહના માર્ગમાં ખર્ચેલો માલ વ્યર્થ જતો નથી ૧૫૫, ૨૫૦
- ઇસ્લામી રાજ્યની જરૂરિયાતો માટે માલ ખર્ચવો ઈન્ફાક ફી સબીલિલ્લાહ છે ૧૫૫ (વધુ વિગતો માટે જુઓ "ઝકાત")

અવહામે જાહિલિય્યત
(જહાલતકાળની અંધશ્રદ્ધાઓ):- (જુઓ "શિર્ક" અને "અરબ")

એહલેકિતાબ (ગ્રંથવાળા):-
- મક્કાકાળમાં તેમને સંબોધવાની શરૂઆત ૫
- તેમને નબી સ.અ.વ. ઉપર ઇમાન લાવવા માટે આમંત્રણ આપવામાં આવે છે ૮૪, ૮૬
- અરબસ્તાનમાં એહલે કિતાબના વિદ્વાનોની હેસિયત ૩૧૧
- તેમના વિદ્વાનોની સત્ય સાથે દુશ્મનાવટ ૧૯૧
- તેમના વિદ્વાનો અને સંન્યાસીઓની હરામખોરીઓ ૧૯૧
- ઇસ્લામ તેની સચ્ચાઈ માટે ગ્રંથવાળાઓના સમર્થનનો મોહતાજ નથી ૬૪
- તેમનો ઈમાનનો દાવો શા માટે વિશ્વસનીય નથી ૧૮૭, ૧૮૯, ૧૯૦
- તેમની વિરૂદ્ધ યુદ્ધ કરવાનો હુકમ ૮૭, ૧૮૮
- આકાશીગ્રંથોનું જ્ઞાન ધરાવનારા નબી સ.અ.વ.ના સંદેશને ખોટો કહી શકતાં નથી ૪૬૬
- સાચા ગ્રંથવાળા કુર્આનના ઊતરાણ બદલ ખુશ હતાં ૪૬૩
- તેઓ કુર્આનને સાચું માનતા હતાં ૬૫૦

આયત - આયાતઃ-
- અલ્લાહની આયતોને ખોટી ઠરાવવાનો ખરાબ અંજામ ૨૫, ૩૦, ૩૪, ૪૨, ૪૭, ૭૩, ૭૯, ૧૦૦, ૧૦૧, ૧૦૪, ૧૫૧, ૩૧૧, ૩૪૮

આયાતઃ- (સત્યની ઓળખની નિશાનીઓ અને અલ્લાહની

કુદરતની નિશાનીઓના અર્થમાં) ૧૯, ૩૯, ૭૦, ૭૩, ૭૮, ૯૯, ૨૭૯, ૨૯૬, ૩૧૨, ૩૬૭, ૩૮૬, ૪૩૫, ૪૪૨, ૪૪૩, ૪૪૫, ૪૭૨, ૫૨૭, ૫૨૯, ૫૪૯, ૫૫૧, ૫૫૨, ૫૬૦, ૫૮૮, ૬૦૩
- ખુદાઈ નિશાનીઓ તરફ ધ્યાન દોરવાનો ઉદ્દેશ્ય ૯૯
- ખુદાઈ નિશાનીઓ તરફ બેદરકારી દાખવવાનું પરિણામ ૨૬૬, ૫૧૫
- ખુદાઈ નિશાનીઓ સામે ચાલ ચાલવાનો અર્થ ૨૭૭
- ખુદાઈ નિશાનીઓની મદદ વડે હકીકતની શોધની સાચી રીત ૨૯૭ (વધુ વિગતો માટે જુઓ "કુર્આન, તે હકીકતની શોધમાં કેવી રીતે મનુષ્યનું માર્ગદર્શન કરે છે")
- ખુદાઈ નિશાનીઓ વિચાર-મંથન કરનારા લોકો માટે વર્ણવવામાં આવે છે ૨૭૯, ૨૮૦
- ખુદાઈ નિશાનીઓ જ્ઞાન ધરાવતા લોકો માટે વર્ણવવામાં આવે છે ૨૬૪
- ખુદાઈ નિશાનીઓમાંથી માર્ગદર્શન મેળવવાની અનિવાર્ય શરતો ૨૬૪, ૨૬૫, ૨૯૬
આયતઃ- (પદાર્થપાઠ લેવાના અર્થમાં) ૩૧૦
આયતઃ- (ચમત્કારના અર્થમાં) ૪૮, ૬૩, ૬૫, ૭૦, ૭૨, ૭૩, ૧૧૧, ૨૭૭, ૩૦૧, ૩૫૨, ૩૬૫, ૪૪૭, ૪૫૮, ૪૬૪, ૬૨૬, ૬૪૬
આયાતઃ- (અલ્લાહની કિતાબની આયતોના અર્થમાં તથા અલ્લાહની વાણી અને ખુદાઈ હુકમોના અર્થમાં) ૨૭૧, ૩૦૦, ૩૨૧, ૩૮૩, ૪૪૧, ૪૯૭, ૫૭૧, ૬૪૬,
- અલ્લાહની આયતો સાથે જુલમ કરવાનો અંજામ ૧૦
- અલ્લાહની આયતોની મજાક બનાવનારા લોકો કાફિર છે ૨૧૦
- જે લોકો અલ્લાહની આયતોને નથી માનતાં અલ્લાહ તેમને માર્ગદર્શન આપતો નથી ૫૭૪
- અલ્લાહની આયતોનું જ્ઞાન ધરાવવા છતાં તેમનાથી વિમુખ થવાનું પરિણામ ૧૦૦
- અલ્લાહની આયતોને નજીવી કીંમતમાં વેચવાનો અર્થ ૧૭૮
- અલ્લાહ તેની આયતો જ્ઞાન ધરાવનારા લોકો માટે વર્ણવે છે ૨૩, ૧૭૯
- અલ્લાહની કૃપાના હક્કદાર એ જ લોકો છે જે તેની આયતો ઉપર ઈમાન લાવે ૮૪
- અલ્લાહની આયતો મનુષ્યને બુલંદી આપવા માટે છે ૧૦૦
- અલ્લાહની આયતોની તિલાવતની અસર ઈમાનવાળાઓ ઉપર ૧૩૦
ઐકાઃ-૫૧૫
ઈમાન (શ્રદ્ધા)ઃ-
- કઈ વસ્તુઓ ઉપર ઈમાન લાવવો જરૂરી છે ૮૫, ૮૬, ૧૮૩, ૨૨૭
- ઈમાનની હકીકત ૧૮૭, ૨૩૫ થી ૨૩૮, ૨૬૮
- ગેબ ઉપર ઈમાન પાછળનું ડહાપણ અને લાભાલાભ ૨૬૫, ૨૭૬, ૪૯૮, ૪૯૯
- મોમિનના વળતરને આખિરત માટે શા માટે મુલતવી રાખવામાં આવ્યો છે ૨૩૭
- મોતના ચિન્હો જોઈને ઈમાન લાવવો નિરર્થક છે ૩૦૯
- ખુદાઈ આફતને આવતી જોઈને ઈમાન લાવવો નિરર્થક છે ૩૧૨
- કઈ વસ્તુઓ ઈમાન લાવવામાં આડે આવે છે ૨૮૭, ૨૮૮, ૩૦૧, ૩૧૧, ૩૧૪, ૩૨૯, ૪૪૬, ૪૫૧, ૪૭૬, ૬૪૪
- અલ્લાહનો ઈરાદો આ નથી કે મનુષ્યની પસંદગીની સ્વતંત્રતા છીનવીને તેને બળપૂર્વક મોમિન બનાવે ૩૧૩
- ઈમાનની નિયામત અલ્લાહના હુકમ સિવાય મળતી નથી ૩૧૪ (વધુ વિગતો માટે જુઓ "તકદીર")
- ઈમાન નહીં લાવનારા લોકોનો મુરબ્બી શેતાન હોય છે ૧૯
- એ મોમિન માટેનો હુકમ જેને કુફ્ર માટે મજબૂર કરવામાં આવ્યો હોય ૫૭૪
- મોમિનનું ઈમાન કુર્આન વડે વિકાસ પામે છે ૨૫૩
- ઈમાનના વધવા અને ઘટવાનો અર્થ ૧૩૦, ૨૫૩
- ઈમાનમાં વધઘટ ન થવાનો સાચો અર્થ ૧૩૦
- મોમિન માટે કુર્આન સ્વાસ્થય, કૃપા અને માર્ગદર્શન છે ૩૪, ૧૧૩, ૨૯૨, ૪૩૮, ૫૪૯, ૬૩૯
- ઈમાનવાળાની ભલાઈ કઈ વસ્તુમાં છે ૫૫, ૩૬૦
- ઈમાનવાળાઓની અજમાયશ કઈ કઈ રીતે કરવામાં આવે છે ૧૩૫, ૧૮૨, ૨૩૬
- ઈમાનના તકાદા ૧૨૮, ૧૩૦, ૧૩૬, ૧૩૯, ૧૪૦, ૧૪૫, ૧૪૬, ૧૮૧, ૧૮૪, ૧૮૫, ૧૯૪, ૧૯૭, ૨૦૯, ૨૨૭, ૨૩૭, ૨૪૧, ૨૪૯, ૩૦૬, ૩૨૧, ૪૫૫, ૪૫૬, ૪૮૭, ૫૭૫, ૫૭૬, ૬૦૭
- મોમિનના ગુણો ૧૨૮, ૧૩૦, ૧૬૩, ૧૮૧, ૧૮૩, ૨૦૪, ૨૦૫, ૨૧૩, ૨૨૧, ૨૨૭, ૨૩૫ થી ૨૪૦, ૨૪૯, ૩૧૫, ૩૪૦, ૩૭૧, ૪૫૫, ૪૫૬, ૪૫૯, ૪૭૭
- ઈમાનની સચ્ચાઈના ધોરણો ૧૨૬, ૧૭૦, ૧૭૩, ૧૮૦, ૧૮૧, ૧૮૪, ૧૮૫, ૧૯૪, ૧૯૫, ૧૯૭, ૨૨૧, ૨૨૨, ૨૨૩, ૨૨૭, ૨૨૯, ૨૩૦, ૨૪૭, ૩૨૧, ૫૭૬
- મોમિનની નજર દુનિયાના ફાયદાઓને બદલે આખિરતના ફાયદાઓ ઉપર હોવી જોઈએ ૧૫૮, ૪૧૪

- ઈમાન માટે અલ્લાહ અને પયગમ્બરની વફાદારી અનિવાર્ય શરત છે ૨૨૩
- ઈમાનવાળાઓએ પોતાના જીવને પયગમ્બર કરતાં વધારે પ્રિય રાખવો જોઈએ નહીં ૨૪૯
- ઈમાનવાળાઓએ કુફ્ર અને ઇસ્લામ વચ્ચેની લડાઈમાં પાછળ રહેવું જોઈએ નહીં ૧૯૭, ૨૪૯
- ઈમાનવાળાઓએ બિનમુસ્લિમોને પોતાના જીગરી દોસ્ત બનાવવા જોઈએ નહીં ૧૮૨, ૧૮૪
- મોમિનને શોભતું નથી કે તેના મુશ્રિક સગાં માટે ક્ષમાની દુઆ કરે ૨૪૧
- ઈમાનવાળાઓએ એકબીજાના મદદગાર થવું જોઈએ ૨૪૮, ૨૪૯
- ઈમાનવાળાઓએ અલ્લાહ ઉપર જ ભરોસો કરવો જોઈએ ૨૦
- ઈમાનવાળાની મદદ માટે અલ્લાહ પૂરતો છે ૧૫૭, ૫૧૮
- મોમિનની સફળતા અને નિષ્ફળતાનું ધોરણ ૨૦૧
- મોમિનની માનસિકતા અને તેની વિચારશૈલી ૩૪૨, ૫૬૯
- ઈમાન અને કુફ્ર વચ્ચેનો તફાવત ૪૬૯
- ઈમાન અને કુફ્ર વચ્ચે તફાવત, પરિણામની દૃષ્ટિએ તથા ઐતિહાસિક અનુભવોની દૃષ્ટિએ ૪૮૫
- મોમિન અને કાફિર વચ્ચે તફાવત ૨૧૪, ૨૫૩
- ગુનેગાર મોમિન અને દંભી વચ્ચે તફાવત ફરક ૨૨૯
- દંભી અને મોમિન મુસલમાનની વચ્ચે ભેદ કેવી રીતે પારખી શકાય ૩૦
- સાચા મુસલમાન અને કાનૂની મુસલમાન વચ્ચેનો તફાવત ૨૨૨, ૨૩૬, ૨૩૭
- મનુષ્યના ચારિત્ર્ય ઉપર ઈમાનની અસરો ૭૦, ૪૮૪, ૪૮૬
- સાચા ઈમાનવાળા શેતાનના ફિત્નાથી સલામત રહે છે ૫૭૦
- ઈમાન માત્ર આખિરતમાં જ નહીં દુનિયામાં પણ નફાકારક છે ૫૭, ૬૦, ૨૯૫, ૩૨૨, ૩૪૬, ૪૮૪, ૪૮૫, ૫૭૦
- દુનિયા અને આખિરતની નિયામતો ઈમાનવાળાઓનો જ હક્ક છે ૨૩
- ઈમાનવાળાઓ માટે ખુશખબર ૨૪૧, ૨૬૦, ૨૯૫, ૬૦૨, ૬૪૯
- સંયમી મોમિન માટે ભય અને દુઃખ નથી ૨૯૫
- બધા જ સંયમી ઈમાનવાળા અલ્લાહના વલી (દોસ્ત) છે ૨૯૫
- અલ્લાહનો દુશ્મન ઈમાનવાળાઓનો દુશ્મન છે અને ઈમાનવાળાઓનો દુશ્મન અલ્લાહનો દુશ્મન છે ૧૫૫
- અલ્લાહ મોમિનની તોબા કબૂલ કરે છે ૮૨
- અલ્લાહની કૃપાના હક્કદાર એ જ છે જે તેની આયતો ઉપર ઈમાન લાવે ૮૪
- ઈમાન અને સત્કર્મોનો એક અંજામ ૩૦, ૧૩૦, ૨૧૪, ૨૨૨, ૨૩૫, ૨૬૩, ૨૬૬, ૨૬૮, ૨૯૫, ૩૩૨, ૪૫૯, ૪૮૩, ૪૮૬, ૫૭૦, ૬૦૨, ૬૦૭
- ઈમાનવાળાઓ ઉપર અલ્લાહની એનાયતો ૧૩૫, ૧૩૬, ૨૪૯
- ઈમાનવાળાઓ માટે અલ્લાહને ત્યાં સાચી ઈજ્જત અને સફળતા છે ૨૬૧
- અલ્લાહની આ ફરજ છે કે મોમિનને અઝાબ ન આપે ૩૧૫
- આજ્ઞાંકિત મોમિનોનો હિસાબ દુનિયામાં જ તકલીફો આપીને ચોખ્ખો કરી દેવામાં આવે છે ૪૫૪

ب (બે) બ

બાઈબલઃ- ૪૦, ૫૧, ૫૮, ૭૮, ૮૭, ૯૦, ૯૩, ૯૫, ૨૩૯, ૩૦૫, ૩૦૯, ૩૫૪, ૩૫૫, ૩૮૧, ૩૮૩, ૩૯૦, ૩૯૧, ૪૦૪, ૪૦૫, ૪૦૬, ૪૧૧, ૪૧૨, ૪૨૪, ૪૩૦, ૪૩૧, ૪૩૨, ૪૭૩, ૫૮૧, ૫૯૧, ૫૯૬, ૫૯૯
- બાઇબલ અને કુર્આનના મતભેદો ૫૧, ૮૧, ૮૫, ૩૦૯, ૩૪૦, ૩૪૧, ૩૮૨, ૩૮૫, ૩૮૬, ૩૮૭, ૩૮૮, ૩૮૯, ૩૯૦, ૩૯૫, ૩૯૬, ૩૯૭, ૪૦૨, ૪૦૭, ૪૧૭, ૪૨૯, ૪૩૪, ૫૧૨
- બાઈબલના પુસ્તક યૂનુસની હકીકત ૩૧૨
- આકાશી પુસ્તકોનો સગ્રંહ ૫૯૧

બરઝખઃ-
- મોત અને કયામતની વચ્ચે બરઝખના જીવનની કેફિયત ૫૩૬ થી ૫૩૮
- કબરની યાતના (બરઝખની યાતના) નો પુરાવો ૧૫૦, ૫૩૫ થી ૫૩૭
- બરઝખના સવાબનો પુરાવો ૫૩૮

બરકતઃ-
- અર્થ અને સમજૂતી ૩૭
- અલ્લાહના બરકતવંતા હોવાનો અર્થ ૩૭

બશારત (ખુશખબર)ઃ-
- અર્થ અને સમજૂતી ૩૦૮

બગ્ય (નાફરમાની)ઃ-
- અર્થ અને સમજૂતી ૫૬૬

બનીઈસ્રાઈલ:- ૩૫૬, ૬૪૭, ૬૮૪
- તેમના ઈતિહાસનું બોધદાયક પાસું ૬૩, ૫૯૧

- તેમનો મૂળ ધર્મ ઇસ્લામ જ હતો ૩૦૫, ૩૦૬, ૩૦૯
- દીનમાં ફાટફૂટ પડાવવાની તેમની વૃત્તિ અજ્ઞાનના કારણે ન હતી બલકે જ્ઞાન હોવા છતાં હતી ૩૧૦
- હઝરત યૂસુફ અ.સ.ના જમાનાથી હઝરત મૂસા અ.સ.ના જન્મ સુધીનો તેમનો ઇતિહાસ ૩૮૨, ૩૮૩
- તેમનું મિસ્ર પહોંચવું ૪૨૮, ૪૨૯
- મિસ્રમાં દાખલ થતી વખતે તેમની સંખ્યા ૪૩૦
- હઝરત યૂસુફ અ.સ. અને તેમના પછી થયેલાં ઇસ્લામના પ્રચારકોના પ્રયત્નોથી મિસ્રી લોકોમાં કેટલો ફેલાવો થયો ૪૩૦
- હઝરત મૂસા અ.સ.ની પયગમ્બરી વખતે તેમની દશા ૩૦૪, ૩૦૫, ૩૦૬
- મિસ્રની ગુલામીની તેમની ઉપર અસરો ૭૫, ૮૦
- હઝરત મૂસા અ.સ. ફિરઔન પાસે તેમની મુક્તિની માગણી કરે છે ૬૫, ૭૩
- તેમની ઉપર ફિરઔનના અત્યાચારો ૭૧, ૭૬, ૩૦૪, ૩૦૫, ૪૭૨
- જુલમ બન્ને ફિરઔનોના શાસનકાળમાં થયાં ૭૧
- તેમને ખિલાફત આપવાનો વાયદો ૭૩
- તેમને દુનિયાની કોમો ઉપર શ્રેષ્ઠતા આપવામાં આવી ૭૫
- મિસ્રમાં હઝરત મૂસા અ.સ.એ તેમને કઈ રીતે સંગઠિત કર્યાં ૩૦૭
- મિસ્રમાંથી તેમની હિજરત ૭૪, ૩૦૯
- સમુદ્રને કઈ જગ્યાએથી પાર કરવામાં આવ્યો ૭૪
- મિસ્રમાંથી નીકળતાં જ એક બનાવટી ખુદાની માગણી કરે છે ૭૪
- સીના પર્વતની તળેટીમાં રોકાણ ૭૬
- સીનાના જંગલમાં તેમની ઉપર અલ્લાહના ઉપકારો ૮૭, ૮૮
- વાછરડાને ખુદા બનાવી લે છે ૮૦
- શિર્કથી તેમની તોબા ૮૦
- હઝરત મૂસા અ.સ.નો ક્રોધ ૮૧
- બનીઇસ્રાઈલના ૭૦ પ્રતિનિધિઓ ગૌપૂજાની માફી માગવા માટે જાય છે ૮૩
- શરીઅતનો કાનૂન આપવામાં આવે છે ૭૬, ૭૮, ૭૯
- તેમની પાસેથી પાકો વાયદો લેવામાં આવે છે ૯૪, ૯૫
- સીનાના જંગલમાં તેમની પહેલી વસ્તી ગણતરી ૪૩૦
- તેમનું સામાજિક સંગઠન કયા રૂપમાં કરવામાં આવ્યું ૮૭
- તેમના માર્ગદર્શન માટે તૌરાતનું ઊતરાણ ૫૯૦
- તેમને હઝરત મૂસા અ.સ.ની અંતિમ વસીયતો ૪૭૨ થી ૪૭૪
- હઝરત મૂસા અ.સ.ના અવસાનથી બખ્તનસ્રના હુમલા સુધીનો તેમનો ઇતિહાસ ૫૯૫, ૫૯૮
- બેબીલોનના કેદીજીવનમાંથી મુક્ત થયા પછી હઝરત મસીહ અ.સ.ના જમાના સુધીનો તેમનો ઇતિહાસ ૫૯૮ થી ૬૦૦
- મસીહ અ.સ.ના જમાનામાં તેમનો ઇતિહાસ ૬૦૦ થી ૬૦૨
- તેમનું નૈતિક અને ધાર્મિક પતન ૮૧, ૮૨, ૮૫, ૯૩
- તેમની નાફરમાનીઓ ૮૮ થી ૯૫
- તેમની ઉપર આકાશમાંથી આફતનું ઊતરવું ૮૯
- સબ્તના કાનૂનના ભંગ બદલ તેમને સજા ૯૧, ૯૨
- બનીઇસ્રાઈલના નબીઓ તેમની દુરાચારી સ્ત્રી સાથે સરખામણી કરે છે ૮૦
- બનીઇસ્રાઈલના નબીઓની એક પછી એક તેમને ચેતવણીઓ ૯૩
- ઇતિહાસના બે મોટા બગાડ જેના માટે બનીઇસ્રાઈલના નબીઓએ તેમને સતત ચેતવયાં ૫૯૧ થી ૫૯૫
- પહેલાં બગાડની સજા ૫૯૫, ૫૯૮
- બીજા બગાડની સજા ૬૦૦ થી ૬૦૨
- કયામત સુધી તેમની ઉપર આવા જુલમગારોને રાખવામાં આવશે જે તેમને સખત યાતનાઓ આપશે ૯૨, ૯૩
- એ કારણો કે જેના આધારે તેમને કોમોની સરદારીના પદ ઉપરથી હટાવવામાં આવ્યાં ૫૯૫, ૫૯૮
- બધાં જ બનીઇસ્રાઈલ બગડેલા ન હતાં ૮૬
- તેમને નબી સ.અ.વ. ઉપર ઇમાન લાવવાનું નિમંત્રણ આપવામાં આવે છે ૮૪ થી ૮૬, ૫૮૬ થી ૫૮૭
- તેમના શરીઅતના કાનૂનમાં કેટલીક એ વસ્તુઓ હરામ હોવાનું કારણ જે મુહમ્મદી કાનૂનમાં હલાલ છે ૫૭૯ થી ૫૮૧

ت (તે) ત

તાબૂતે સકીના (શાંતિની પેટી):- ૫૯૭
તઝકીય-એ-નફસ (મનની શુદ્ધિ):-
- સદકો તેના મહત્ત્વના સાધનોમાંથી છે ૨૨૯
તસ્બીહ (પાકીનું વર્ણન):-
- અર્થ અને સમજૂતી ૧૧૫, ૬૧૯
- "સુબ્હાનલ્લાહ" નો અર્થ ૨૯૮, ૪૩૭
- આકાશ અને ધરતીની દરેક વસ્તુ અલ્લાહની પાકીનું વર્ણન કરી રહી છે ૬૧૮
- નિર્જીવ મખ્લૂક કેવી રીતે ખુદાની પાકીનું વર્ણન કરે છે ૪૪૯
તાલીમ (શિક્ષણ):-
- ઇસ્લામમાં શિક્ષણનો હેતુ ૨૫૧
- ઇસ્લામી રાજ્યની શૈક્ષણિક નીતિ શું હોવી જોઈએ ૨૫૦ થી ૨૫૨
- ઇસ્લામી રાજ્યમાં અરબસ્તાનની અજ્ઞાનતા દૂર કરવા માટે શું

પ્રયત્નો કરવામાં આવ્યાં ૨૫૧
- પ્રર્વતમાન ધાર્મિક શિક્ષણની મૂળભૂત ખામીઓ ૨૫૧, ૨૫૨
- શિક્ષણ વ્યવસ્થામાં એ વિદ્યાઓ પસંદ કરવામાં આવતી નથી જેમનો આધાર માત્ર અનુમાન અને અંદાજ ઉપર હોય ૬૧૬
તકદીર :-
- દરેક વસ્તુની હદ અને પ્રમાણ નક્કી કરી દેવામાં આવ્યું છે જેનાથી કોઈ વસ્તુ આગળ જઈ શકતી નથી ૫૦૨, ૫૦૩
- કિસ્મતોને બનાવવાનું અને બગાડવાનું અલ્લાહના અખત્યારમાં છે
- અલ્લાહના ફેંસલાંને લાગૂ થવાથી કોઈ તાકાત રોકી શકતી નથી ૪૪૯
- અલ્લાહની મરજીની સામે મનુષ્યના ઉપાયો ઉપયોગી થતાં નથી ૩૭૮, ૩૮૦, ૪૧૭, ૪૧૮
- અલ્લાહ જેને ઇચ્છે તેની કૃપાથી સંપન્ન કરી દે ૧૮૭
- તેની કૃપાને કોઈ રોકી શકતું નથી ૩૧૮
- તેની ઊતારેલી મુસીબતને કોઈ દૂર કરી શકતું નથી ૩૧૮
- રોજીમાં વધઘટ તેના અખત્યારની વાત છે ૪૫૭, ૪૫૮, ૬૧૧
- વિજય તેના જ હુકમથી પ્રાપ્ત થાય છે ૧૫૮
- લોકોના દિલોને જોડવાં અને સંપ પેદા કરવો તેનું જ કામ છે ૧૫૬
- તે જેને ઇચ્છે તેની ભૂમિનો વારસ બનાવે છે ૭૧, ૭૪
- દરેક માણસ તેના તકદીરના લેખ પ્રમાણે તેનો હિસ્સો મેળવે છે ૨૫
- દરેક કોમ માટે કામ કરવાની એક મુદ્દત નક્કી કરી દેવામાં આવે છે ૨૪, ૨૯૦, ૪૭૬, ૪૯૭
- કોઈ કોમ ખુદાની આપેલી મુદ્દત પૂરી થતાં પહેલાં ન તો નાશ પામી શકે છે ન તો તેના પછી બાકી રહી શકે છે ૪૯૮, ૫૪૮
- માર્ગદર્શન અને ગુમરાહી અલ્લાહના અખત્યારમાં છે ૨૮૦, ૪૭૧, ૫૪૦, ૬૪૫
- અલ્લાહ જેને ગુમરાહીમાં નાખી દે તેને કોઈ માર્ગદર્શન આપી શકતો નથી ૪૬૨
- અલ્લાહની અનુકૂળતા વિના કોઈ કોઈને સીધા રસ્તે લાવી શકતો નથી ૪૬૯
- બૂરા લોકોના કર્મોને તેમના માટે આકર્ષક બનાવી દેવામાં આવે છે ૨૭૦
- ખુદા તરફથી અનુકૂળતા વિના કોઈ માણસ સત્ય માર્ગ ઉપર મક્કમ રહી શકતો નથી ૬૩૩
- મનુષ્યને ઇરાદા અને અખત્યારની સ્વતંત્રતા આપવી તથા કુફ્ર અને ઈમાનનો નિર્ણય કરવામાં મુખત્યાર બનાવવો એ ખુદાઈ મરજી પ્રમાણે હતું ૩૧૩, ૪૬૧, ૫૨૮
- મનુષ્યો વચ્ચેના મતભેદો મૂળ કારણ આ છે કે અલ્લાહે પસંદગી અને ઇરાદાની સ્વતંત્રતા બક્ષેલી છે ૩૭૩, ૩૭૪, ૫૬૮
- બૂરી અને ભલી કિસ્મતમાં મનુષ્યની પોતાની જવાબદારી ૬૦૪
- માર્ગદર્શન અપનાવનાર પોતે ભલું કરે છે અને ગુમરાહી અપનાવનાર પોતે તેનું નુકસાન કરે છે ૩૧૮, ૬૦૪, ૬૦૫
- મનુષ્યના અખત્યારની હકીકત ૨૩૬
- મનુષ્યના ઉપાય અને ખુદાઈ તકદીર વચ્ચેનો એકબીજા સાથે સંબંધ ૩૪૦, ૩૬૨
- મનુષ્યના ઇરાદાઓનું પુરૂં થવું અલ્લાહની મરજી ઉપર આધારિત છે ૫૬
- ખુદા ઉપર પોતાની ગુમરાહીની જવાબદારી ઢોળવી શેતાની કામ છે ૧૪
- ગુમરાહ લોકો તેમની ગુમરાહી માટે જબ્રની માન્યતાની આડ લેવામાં ખોટાં છે ૫૩૯
- પોતાની ગુમરાહીની કાયદેસરતા માટે જબ્રની માન્યતામાંથી દલીલ લાવનારાઓને કુર્આનનો જવાબ ૫૪૦
- કોમોની તકદીર બનાવવા અને બગાડવા અંગેનો અલ્લાહનો કાનૂન ૧૫૧, ૧૯૪, ૧૯૫, ૨૧૩, ૩૪૬, ૩૭૨, ૩૭૩, ૩૭૪, ૪૪૯, ૪૭૯, ૬૦૬
- માર્ગદર્શન આપવા તથા ગુમરાહ કરવાના મામલામાં અલ્લાહનો કાનૂન ૩૪૩, ૪૫૮, ૪૭૧, ૪૮૬
- અલ્લાહ દ્વારા કોઈને હિદાયત આપવા તથા કોઈને ગુમરાહ કરવાનો અર્થ ૮૩, ૧૦૨, ૨૪૩, ૩૩૬, ૪૮૬, ૫૬૯, ૬૪૫
- અલ્લાહ દ્વારા કોઈને ફિત્નામાં નાખવાનો અર્થ ૨૫૩
- અલ્લાહ તરફથી દિલો અને કાનોને મહોરબંધ કરી દેવાનો અર્થ ૬૧૯, ૬૨૦
- કેટલાંક લોકોના જહન્નમ માટે પેદા કરવાનો અર્થ ૧૦૨
- કેવા લોકોના દિલોને મહોરબંધ કરવામાં આવે છે ૬૨, ૨૨૧, ૨૨૪, ૩૦૧, ૫૭૬
- કેવા લોકોને ગુમરાહીમાં નાખવામાં આવે છે ૭૮, ૭૯, ૧૦૫
- ગુમરાહીમાં નાખવાની રીતો કઈ છે ૭૮, ૭૯
- કેવા લોકોને સદ્કાર્ય અને ઈમાનની અનુકૂળતા આપવામાં આવતી નથી ૧૩૦, ૧૯૮, ૨૮૨, ૩૦૮, ૩૧૧, ૩૧૪
- કેવા લોકોને માર્ગદર્શનથી વંચિત રાખવામાં આવે છે ૧૮૩, ૧૮૫, ૧૯૨, ૨૧૯, ૨૩૪, ૫૪૦, ૫૭૪, ૫૭૫
- કેવા લોકોના દિલ સત્યથી ફેરવી દેવામાં આવે છે ૨૫૪
- કેવા લોકોને ભટકવા માટે છોડી દેવામાં આવે છે ૨૭૦, ૨૭૮
- કેવા લોકોના દિલો ઉપર કુફ્ર બેસાડી દેવામાં આવે છે ૨૨૧
- કેવા લોકોના દિલોમાં દંભીપણું પેદા કરવામાં આવે છે ૨૧૮
- કેવા લોકોને બૂરાઈથી બચાવી લેવામાં આવે છે ૪૨૧

- કેવા લોકોને માર્ગદર્શન પૂરૂં પાડવામાં આવે છે ૨૬૮, ૪૫૮, ૪૬૯
- તકદીરની માન્યતાના નૈતિક પરિણામો ૧૯૯, ૨૦૦, ૩૮૦, ૩૮૧
તકલીદ (અનુસરણ):-
- તમામ ગુમરાહ કોમો બાપદાદાના અનુસરણ માટે આગ્રહ રાખે છે ૪૭૬
- આદની કોમનો બાપદાદાના અનુસરણ માટે આગ્રહ ૪૫
- સમૂદની કોમનો બાપદાદાના અનુસરણ માટે આગ્રહ ૩૫૧
- શુઐબની કોમનો બાપદાદાના અનુસરણ માટે આગ્રહ ૩૬૦
- ફિરઔનની કોમનો બાપદાદાના અનુસરણ માટે આગ્રહ ૩૦૩
- આરબ મુશ્રિકોનો બાપદાદાના અનુસરણ માટે આગ્રહ ૨૦
- આંધળું અનુસરણ ગુમરાહીના સૌથી મહત્ત્વના કારણોમાંથી છે ૩૬૯, ૩૭૦
તકવા (સંયમ - ખુદાનો ડર):-
- તેનો અર્થ ૪૨, ૪૪, ૯૫
- તકવા માત્ર ખુદાનો જ હોવો જોઈએ ૫૨૫, ૫૪૬
- તકવાના મૂળ ઈમાન વિના કાયમ થઈ શકતાં નથી ૮૪
- માર્ગદર્શન મેળવવા માટે તકવા આવશ્યક શરત છે ૨૬૪, ૨૬૫
- એ દરેક જીવનનો અંજામ બરબાદી છે જેનો પાયો તકવા ઉપર ન હોય ૨૩૪
- તકવાના તકાદાઓ ૧૨૮, ૧૫૨, ૧૭૬, ૧૯૨, ૨૪૯, ૨૫૩, ૨૮૨, ૪૧૪
- સંયમી લોકોના ગુણો અને તેમની કાર્યપદ્ધતિ ૧૧૦ થી ૧૧૩, ૧૫૯, ૧૯૭
- તમામ સંયમી ઈમાનવાળા અલ્લાહના દોસ્ત છે ૨૯૫
- અલ્લાહ સંયમી લોકોને પસંદ કરે છે ૧૭૬, ૧૭૮
- અલ્લાહ સંયમી લોકો સાથે છે ૧૯૨, ૨૯૨, ૫૮૨
- સંયમી લોકો અલ્લાહની કૃપાના હક્કદાર છે ૮૪
- સંયમી લોકો માટે દુનિયામાં પણ ભલાઈ છે ૫૩૭
- તકવાના ભર્યા પોશાકની વ્યાખ્યા ૧૯, ૨૦
- તકવાનું પરિણામ સારું છે ૨૫, ૪૨, ૬૦, ૭૧, ૯૪, ૧૪૦, ૨૯૫, ૩૪૫, ૪૨૮, ૪૩૭, ૪૬૩, ૫૦૮, ૫૩૮
- સંયમી લોકોની આત્માઓનું સ્વાગત આલમે બર્ઝખમાં કેવી રીતે થાય છે ૫૩૮
તકબ્બુર (અભિમાન):-
- તેનું ખંડન અને મનાઈ ૬૧૬, ૬૧૭
- માનવીને અભિમાન કરવાનો હક્ક નથી ૧૨, ૭૮, ૭૯
- અભિમાન અને ઘમંડની હકીકત ૩૦૧
- અલ્લાહ અભિમાની લોકોને પસંદ કરતો નથી ૫૩૪
- અભિમાનના પરિણામ ૧૨, ૨૫, ૩૦, ૭૩, ૭૮, ૧૧૫, ૫૩૬
તલમૂદ:- ૫૧, ૩૦૫, ૩૦૯, ૩૮૧, ૩૮૩, ૩૯૦, ૩૯૧, ૪૦૦, ૪૦૫, ૪૦૬, ૪૧૧, ૪૧૨, ૪૨૪, ૪૩૧, ૪૩૨, ૫૧૨, ૫૧૩
- કુર્આન અને તલમૂદ વચ્ચે મતભેદ ૩૮૫, ૩૮૭, ૩૮૮, ૩૮૯, ૩૯૦, ૩૯૬, ૩૯૭, ૪૦૨, ૪૦૭, ૪૩૪
તનાસુખ (આત્માનું એક યોનિમાંથી બીજી યોનિમાં દાખલ થવું):-
- તેનું ખંડન ૨૮
તૌબા (ક્ષમાયાચના):-
- તે ઈમાનની સાથે જ ફાયદો આપે છે ૮૨
- તેની હકીકત ૨૩૯
- મોતના ચિહ્નો છવાઈ ગયા પછી તેનો અવકાશ રહેતો નથી ૫૬૨
- કેવા લોકોની તૌબા કબૂલ થાય છે ૨૨૯, ૨૩૦, ૨૪૪, ૫૭૯
- અલ્લાહને તેના ગુનેગાર બંદાની તૌબા કેટલી પ્રિય છે ૩૬૩, ૩૬૪
- પસ્તાવો કરતા મોમિનની તૌબા કેવી ભવ્ય રીતે સ્વીકારવામાં આવે છે ૨૪૫, ૨૪૯
- તૌબાને અસરકારક બનાવવાની રીત ૨૩૧
- તૌબા અને અસ્તગફારના પરિણામ ૩૨૨, ૩૪૫, ૩૪૬, ૫૭૯,
તૌહીદ (એક ખુદાની માન્યતા):-
- તેની સમજૂતી અને તેની હકીકત ૧૮૯, ૧૯૦, ૨૬૨, ૨૮૪, ૩૧૫ થી ૩૧૮, ૪૦૧, ૪૦૨, ૫૨૫, ૬૦૮, ૬૦૯
- તેની દલીલો ૮, ૩૬, ૩૭, ૯૫ થી ૯૯, ૨૮૨, ૨૮૩, ૨૮૪, ૨૯૭, ૩૨૮, ૩૪૯, ૪૦૧ થી ૪૦૩, ૪૪૧, ૪૪૨, ૪૪૩, ૪૪૫, ૪૪૯ થી ૪૫૨, ૫૦૩, ૫૨૫, ૫૨૬, ૫૩૧, ૫૩૨, ૫૪૫ થી ૫૪૭, ૫૫૩ થી ૫૫૬, ૬૧૮, ૬૩૦, ૬૩૧
- તૌહીદની દલીલો જ ખુદાના અસ્તિત્ત્વની દલીલો પણ છે ૪૪૨
- એ વાતનો સબૂત કે તૌહીદની માન્યતા મનુષ્યની પ્રકૃતિમાં રહેલી છે ૯૮, ૯૯, ૨૭૮, ૬૨૩, ૬૩૧
- તૌહીદની માન્યતાના તકાદા ૩૮, ૩૯, ૧૮૯, ૧૯૦, ૨૬૨, ૨૬૩, ૩૧૫ થી ૩૧૮, ૪૦૨, ૪૫૦, ૪૮૩, ૫૨૫, ૫૪૬, ૫૪૭, ૫૫૬, ૬૦૮, ૬૦૯, ૬૨૫
તૌરાત (જૂનો કરાર):-
- તે બનીઇસ્રાઈલનું કુર્આન હતું ૫૧૮
- હઝરત મૂસા અ.સ.ને એનાયત કરવામાં આવી હતી ૫૯૦
- તેના હુકમો જે પથ્થરની પાટીઓ ઉપર લખી દેવામાં આવ્યાં ૭૮

-તેની પ્રશંસા ૮૨
-હઝરત ઉઝૈર અ.સ.એ તેને નવેસરથી સંપાદિત કર્યું ૫૯૯
-તેમાં ફિલિસ્તીનની કોમોનો નાશ કરી દેવાનો હુકમ ૫૯૬
-યહૂદીઓનો તેની સાથે વ્યવહાર ૫૧૮
-તેમાં યહૂદીઓ દ્વારા ફેરફાર ૨૩૮, ૨૩૯
-તેમાં નબી સ.અ.વ.નો ઉલ્લેખ ૮૫
-તેના દ્વારા કુર્આનની ગવાહી ૯૪
તવક્કુલ (પ્રારબ્ધ):-
-તેની હકીકત ૩૪૦
-તેના અમલના ફળ ૩૮૧
-દુનિયાના સાધનો અને ઉપાયો વડે કામ કરવું તવક્કુલની વિરૂદ્ધ નથી ૪૦૫
-કર્મ અને પ્રારબ્ધનો સાચો સંબંધ ૪૧૬, ૪૧૭, ૪૧૮
-તવક્કુલનો વિશાળ અર્થ ૬૩૦
-અલ્લાહ ઉપર તવક્કુલ ઈમાનનો તકાદો છે ૧૩૦, ૩૦૬
-તે એક ભારે શક્તિશાળી ઉપર તવક્કુલ છે ૧૫૦
-તે કયારે ખોટો સાબિત નહીં થાય ૬૩૦
-તે ઈરાદાની મજબૂતીનું સાધન છે ૫૭, ૧૫૭, ૩૦૦, ૩૬૨, ૪૬૦
-તે મુસીબતોમાં બેચેની અને ગભરાટથી બચાવે છે ૨૦૦, ૩૭૫, ૩૮૯, ૪૭૭
-તે હિમ્મત પેદા કરે છે ૧૫૬, ૩૦૬, ૩૪૭
-તે સંતોષ પેદા કરે છે ૨૫૫
-તે માણસને શેતાનના ફિત્નાઓથી સુરક્ષિત રાખે છે ૫૭૧

ث (સે) સ

સમૂદ:- ૨૧૩, ૪૬૫, ૪૭૫
-આદ પછી ધરતીમાં ખલીફા (સત્તાવન) બનાવવામાં આવે છે ૪૯
-તેમનો ઈતિહાસ, પ્રદેશ અને પુરાતત્ત્વના અવશેષો ૪૭, ૪૮, ૪૯, ૫૧૫, ૫૧૬
-તેમનું પાટનગર, હિજ્ર ૫૧૫
-હઝરત સાલેહ અ.સ.ના સંદેશની સામે તેમનો વ્યવહાર અને અંજામ ૪૭ થી ૫૦, ૩૪૯ થી ૩૫૩, ૫૧૫, ૫૧૬, ૬૨૬

ج (જીમ) જ

જાદુ :-
-તેની હકીકત ૬૮
-મુ'જિઝા અને જાદુ વચ્ચેનો ફરક ૬૮, ૬૯, ૭૨, ૬૪૮
-નબી અને જાદુનો સંબંધ ૩૦૩
-શું કોઈ નબી ઉપર જાદુ થઈ શકે છે? ૬૪૭, ૬૪૮
જબ્ર-વ-કદ્ર :- (જુઓ તકદીર)
જિબ્રઈલ :- તેમનો ઈલ્કાબ "રૂહુલકુદુસ" ૫૭૨
-કુર્આન લાવનાર ૫૭૨
જઝા-વ-સઝા (બદલો અને સજા):-
-ખુદાના બદલાના કાનૂનની દલીલો માનવ ઈતિહાસમાં ૩૧૭, ૩૬૮
-દરેક માણસનો બદલો પૂરો આપવામાં આવશે ૩૭૦
-અલ્લાહની નાફરમાની કરીને કોઈ મોટામાં મોટી હસ્તી પણ સજાથી બચી શકતી નથી ૨૭૨
-નેકીના કામોનો બદલો આપવાનો અલ્લાહનો કાનૂન ગુનાની સજા કરતાં અલગ છે ૨૫૦, ૨૮૦, ૫૭૦
-આંજ્ઞાકિત મુસલમાનનો હિસાબ દુનિયામાં જ તકલીફો આપીને ચોખ્ખો કરી દેવામાં આવે છે ૪૫૪
-કર્મનો બદલો સાચા ન્યાય પ્રમાણે આપવામાં આવશે ૨૯૦, ૨૯૨
-ખુદાનો નિષ્પક્ષ ન્યાય ૫૩, ૩૨૧, ૩૪૦ થી ૩૪૫, ૩૫૬, ૩૫૮, ૫૧૧, ૬૦૫
જિન્ન (જિન્નાત):- ૨૬, ૧૦૨, ૧૦૪, ૩૭૪, ૬૪૧
-જિન્નાતોના સર્જનનો પદાર્થ ૫૦૪
જન્નત (સ્વર્ગ):-
-કેવા લોકો માટે છે ૩૦, ૧૮૪, ૨૧૪, ૨૨૨, ૨૨૮, ૨૩૫, ૨૬૮, ૨૮૦, ૩૩૨, ૩૬૯, ૪૫૬, ૪૫૭, ૪૬૩, ૪૮૩, ૫૦૮, ૫૩૮
-તેનું વાતાવરણ ૩૦, ૧૮૪, ૨૧૪, ૨૨૮, ૨૬૮, ૨૮૦, ૩૬૯, ૪૫૭, ૪૬૩, ૪૮૩, ૫૦૮, ૫૦૯, ૫૩૭, ૫૩૮
-તેનું કાયમીપણું ૩૦, ૧૮૪, ૨૧૪, ૨૨૨, ૨૨૮, ૨૮૦, ૩૩૨, ૩૬૯, ૪૫૭, ૫૩૭
-મનુષ્ય તેના સત્કર્મોના કારણે તેને મેળવશે ૩૧
-જન્નતવાસીઓ ઉપર ખુદાની મહેરબાનીઓ ૩૧, ૩૩
-જન્નતવાસીઓના સદગુણો ૩૧, ૨૬૯
-ત્યાં દાખલ થતાં પહેલાં દુનિયાના જીવનના બધાં જ ડાઘ ધોઈ નાખવામાં આવશે ૩૧
-જન્નતવાસીઓના દિલોમાંથી એકબીજાના પ્રત્યેનો મેલ દૂર કરી દેવામાં આવશે ૩૦, ૫૦૯
-કયા લોકો જન્નતમાં દાખલ થઈ શકતાં નથી ૩૦, ૧૭૪
-તેની નિયામતો કાફિરો માટે હરામ છે ૩૩
-જન્નતવાસીઓ અને દોઝખીઓ વચ્ચે વાતચીત ૩૩
-ત્યાં આદમ અ.સ. અને હવ્વા અ.સ.નું રહેવું અને પરીક્ષા ૧૪ થી ૧૭

જંગ (જુઓ ''જિહાદ'' અને ''કિતાલ ફી સબિલિલ્લાહ'') :-
જંગેબદ્ર :-
- તેના કારણો ૧૨૨, ૧૨૩
- તેનું મહત્ત્વ ૧૨૪, ૧૩૨, ૧૩૬
- કાફિરો કયા ઈરાદા સાથે આવ્યાં હતાં ૧૨૪, ૧૩૬, ૧૪૯
- કેવાં સજ્જ થઈને આવ્યાં હતાં ૧૪૮, ૧૪૯
- તેમના લશ્કરની સંખ્યા ૧૨૩
- નબી સ.અ.વ. એ લડાઈ માટે જવાનો ફેંસલો કયા સંજોગોમાં કર્યો હતો ૧૨૪
- આપનો લડાઈનો હેતુ ૧૨૬
- અલ્લાહની સમક્ષ કયો હેતુ હતો ૧૩૨, ૧૪૬
- લડાઈ માટે નીકળતી વખતે મુસલમાનોની દશા ૧૩૧, ૧૪૬
- તેમની સંખ્યા ૧૨૫
- લડાઈની તૈયારીઓ ૧૨૪
- લડાઈની શરૂઆત કઈ રીતે થઈ (લડાઈઓની રિવાયતો અને કુર્આનમાં વર્ણન વચ્ચે મતભેદ) ૧૩૧
- નબી સ.અ.વ.ની દુઆ ૧૨૬
- કાફિરોની સાથે શેતાન હતો પરંતુ અલ્લાહની આફત જોઈને ભાગી ગયો ૧૪૯, ૧૫૦
- મુસલમાનોની મદદ અલ્લાહે કઈ કઈ રીતે કરી ૧૩૨, ૧૩૩, ૧૪૭
- ઈમાનવાળાઓની અજમાયશ ૧૩૫
- મુહાજિરો અને અન્સારીઓના બલિદાનો ૧૨૪, ૧૨૫, ૧૨૬, ૩૨૧
- દંભીઓનું વ્યવહાર ૧૨૬, ૧૫૦, ૧૫૨
- મદીનાના યહૂદીઓનું વર્તન ૧૫૨
- કુરૈશની તાકાત ઉપર પહેલો મજબૂત પ્રહાર ૧૨૭
- કુરૈશનો પરાજય તેમની વિરૂદ્ધ અલ્લાહનો ફેંસલો હતો ૧૩૬, ૧૪૬
- તે તેમના માટે ખુદાની આફત હતી ૧૪૩
- માર્યા ગયેલાં કાફિરોનો અંજામ ૧૫૦
- ગનીમતના માલની વહેંચણી માટે મુસલમાનોમાં મતભેદ અને તેનો ફેંસલો ૧૨૮, ૧૪૬
- મુસલમાનોની એક ભૂલ જેના માટે રોષ પ્રદર્શિત કરવામાં આવ્યું ૧૫૯, ૧૬૦
- લડાઈની અસરો અને પરિણામો ૧૨૭
- લડાઈની કુર્આન દ્વારા સમીક્ષા ૧૨૭
- લડાઈના કેદીઓને સંબોધન ૧૬૦
જંગેતબુક :-
- તેના કારણો ૧૬૮, ૧૬૯
- તેનું મહત્ત્વ ૧૬૯, ૧૭૦, ૧૯૫
- તેની પરિસ્થિતિ ૧૬૬ થી ૧૭૧
- અરબસ્તાનની રાજનીતિ ઉપર તેની અસરો ૧૬૮ થી ૧૭૧
- તેનો ફેંસલો કયા સંજોગોમાં કરવામાં આવ્યો ૧૬૯, ૧૭૦, ૧૯૬
- એ પ્રવચન જે લડાઈ માટે ઉત્તેજન આપવા માટે ઊતર્યું ૧૯૩
- નબી સ.અ.વ.ની હિમ્મતભરી નીતિ ૧૬૮, ૧૬૯, ૧૭૦
- એ સાચા મુસલમાનોની હાલત જે લડાઈ માટે જઈ શકયા નહીં ૨૨૩, ૨૨૪
- દંભીઓનો વ્યવહાર ૧૯૬, ૧૯૭, ૧૯૮, ૧૯૯, ૨૦૦, ૨૦૧, ૨૧૦, ૨૧૬, ૨૧૭, ૨૧૮, ૨૧૯, ૨૨૨, ૨૨૪, ૨૨૫, ૨૩૧ થી ૨૩૪
- મસ્જિદે ઝિરાર તથા અબૂ આમિર પાદરીની ગતિવિધિઓ ૧૬૯, ૧૭૦, ૨૩૧ થી ૨૩૪
- મદીનાની આસપાસના બદુઓનો વ્યવહાર ૨૨૬, ૨૨૭
- લડાઈ નહીં થવાનું અસલ કારણ ૧૭૧
- આ પ્રસંગે ઈસ્લામી સમાજની કંઈ નબળાઈઓ જાહેર થઈ અને તેને દૂર કરવા માટે શું ઉપાયો કરવામાં આવ્યાં ૨૫૧
- એ પ્રવચન જે લડાઈ પછી ઊતર્યું ૨૧૫
- લડાઈમાં પાછળ રોકાઈ જનારાઓ ઉપર રોષ પ્રદર્શન ૨૧૯, ૨૨૦
- એ ઈમાનવાળાઓનો મામલો જે મનની નબળાઈના કારણે લડાઈમાં ગયા નહીં ૨૨૯ થી ૨૩૧, ૨૪૨ થી ૨૪૬
- લડાઈમાંથી પાછા આવ્યાં બાદ એ લોકોની પૂછપરછ જે પાછળ રોકાઈ ગયાં હતાં ૨૪૪
- દંભીઓની પૂછપરછ ૨૪૪
- કસૂરવાર મુસલમાનોની પૂછપરછ ૨૪૪
- હઝરત કઅબ બિન માલીકનો બોધદાયક કિસ્સો ૨૪૫ થી ૨૪૯
જંગેહુનૈન :-
- અંતિમ લડાઈ જેમાં અરબસ્તાનના કાફિરોની તાકાત કાયમ માટે તૂટી ગઈ ૧૬૭
- તેમાં મુસલમાનોની આરંભિક હારના કારણો ૧૮૫, ૧૮૬
- તેમાં અલ્લાહે કેવી રીતે મુસલમાનોની મદદ કરી ૧૮૫, ૧૮૬
- ઈસ્લામના ફેલાવા ઉપર તેની અસરો ૧૮૬
જંગેમુઅત્તા :-
- તેની અસરો અને પરિણામો ૧૬૮, ૧૭૧
જિહાદ ફી સબીલિલ્લાહ (અલ્લાહના માર્ગમાં જિહાદ):-
- જિહાદનો અર્થ ૨૧૫

- "જિહાદ ફી સબીલિલ્લાહ" શું છે ૨૦૮
- જિહાદ અને યુદ્ધ વચ્ચે તફાવત ૨૦૮
- ઈસ્લામમાં તેનું મહત્ત્વ ૧૭૩, ૧૮૧, ૧૮૫, ૨૪૯
- ઈમાનની પરીક્ષા ૧૯૭, ૨૦૨, ૨૨૧ થી ૨૨૪, ૨૩૦, ૨૩૮, ૨૪૭
- તેનો દરજ્જો ૧૮૩, ૧૮૪, ૨૪૯
- તેનું વળતર ૨૪૯, ૨૫૦, ૫૭૬
- તેમાં જ ઈમાનવાળાઓની ભલાઈ છે ૧૯૬
- તેનાથી બચવાની ચાલાકી કરનારા દંભી છે ૨૧૯, ૨૨૦
- જિહાદ કરનારા લોકોની મદદ માટે ઝકાતના માલનો ઉપયોગ ૨૦૮
- દંભીઓ અને કાફિરોની સામે જિહાદનો અર્થ ૨૧૫

જહાલત (અજ્ઞાન):-
- કુર્આનની નજરમાં "જહાલત" શું છે ૭૫, ૨૪૩, ૪૨૭, ૪૬૯

જહન્નમ (નર્ક):-
- કેવાં લોકો માટે છે ૧૪, ૨૫, ૨૬, ૩૦, ૧૦૨, ૧૩૪, ૧૩૫, ૧૪૪, ૧૫૦, ૧૮૨, ૧૯૧, ૧૯૯, ૨૦૯, ૨૧૨, ૨૧૯, ૨૨૫, ૨૩૪, ૨૪૧, ૨૬૬, ૨૮૦, ૩૨૯, ૩૩૧, ૩૬૮, ૪૨૬, ૪૫૪, ૪૬૩, ૪૭૮, ૪૮૭, ૪૯૩, ૫૦૭, ૫૩૬, ૫૪૯, ૬૦૨, ૬૦૭, ૬૧૭, ૬૨૮, ૬૪૫
- તે કેવી છે ૨૧૯, ૨૬૩, ૨૮૦, ૩૬૮, ૪૪૬, ૪૭૮, ૪૭૯, ૪૮૭, ૪૯૩, ૫૦૮, ૬૨૮
- તેનું કાયમીપણું ૨૫, ૧૮૨, ૨૦૯, ૨૧૨, ૨૮૦, ૩૬૯, ૪૪૬, ૫૩૬
- તેની તરફ જવાના સાત રસ્તા ૫૦૮
- તે જિન્નાત અને મનુષ્યો વડે ભરવામાં આવશે ૩૭૪
- દરેક ગુમરાહ જૂથનો આગેવાન જ તેને કયામતના દિવસે જહન્નમની તરફ લઈ જશે ૩૬૬
- દોજખીની એકબીજા સાથેની લડાઈ ૨૬
- જન્નતી અને દોજખીની એકબીજા સાથે વાતચીત ૩૩
- તેનું એ વૃક્ષ જેની ઉપર કુર્આનમાં લાનત કરવામાં આવી છે ૬૨૭, ૬૨૮

૮ (હે) હ

હબ્તે આમાલ (કર્મોનું વ્યર્થ જવું):-
- હબ્તે અમલનો અર્થ ૭૯
- તેના કારણો ૩૨૯, ૪૭૯, ૪૮૦
- કેવાં લોકોના કર્મો વ્યર્થ જાય છે ૭૯, ૧૮૨, ૨૧૨, ૩૨૯, ૪૭૯

હજ્જ :-
- તેની પુરાણી રીતોની સુધારણા ૧૭૪, ૧૯૪
- યૌમે હજ્જુલઅકબરનો શું અર્થ છે ૧૭૫
- હિજ્જતુલવિદાઅ (જૂઓ "મુહમ્મદ" સ.અ.વ.)

હિજ્ર :-
- સમૂદનું પાટનગર ૫૧૫

હુદૂદુલ્લાહ (અલ્લાહની હદો):-
- તેમની જાણકારીનો અભાવ માણસને દંભીપણા અને અજ્ઞાનમાં નાખે છે ૨૨૬
- તેમનું રક્ષણ ઈમાનવાળાઓનો ખાસ ગુણ છે ૨૪૦
- અલ્લાહની હદો અને તેમના રક્ષણનો વિશાળ અર્થ ૨૪૦, ૨૪૧

હિસાબ :- (જુઓ "આખિરત")

હશ્ર :-
- તેનો અર્થ ૪૯૩
- તે આ જ ધરતી ઉપર થશે ૪૯૩
- તેમાં તમામ પુરોગામી અને અનુગામી પેઢીઓને એકત્ર કરવામાં આવશે ૫૦૩ (વધુ વિગત માટે જુઓ "આખિરત" અને "કયામત")

હક્ક :-
- સમજૂતી ૨૮૪
- અલ્લાહે સૃષ્ટિતંત્રનું યથાર્થ સર્જન કર્યું છે ૨૬૪, ૪૭૯, ૪૮૦, ૫૧૬, ૫૨૫, ૫૨૬
- સત્યની તરફ માર્ગદર્શન માત્ર અલ્લાહ જ આપી શકે છે ૨૮૪
- સત્ય અપનાવવું માણસના માટે ફાયદાકારક અને રદ કરવો તેના જ માટે નુકસાનકારક છે ૩૧૮
- સત્યજ્ઞાન ધરાવનારા અને તેનાથી ગફલત સેવનારા સમાન હોઈ શકતાં નથી ૪૫૫
- સત્યને સ્વીકાર નહીં કરવાના પરિણામો ૪૫૪
- અલ્લાહ સત્યને સત્ય સાબિત કરીને જ રહે છે ૩૦૪
- સત્ય છેવટે વિજયી થઈને જ રહે છે ૪૫૩

હુકુકુલ ઈબાદ (માનવહક્કો):-
- માતાપિતાના હક્કો ૬૦૯, ૬૧૦
- સંતાન અને વંશના હક્કો ૬૧૨
- સગાવહાલાના હક્કો ૫૬૫, ૫૬૬, ૬૧૦
- અનાથોના હક્કો ૬૧૫
- ગરીબોના હક્કો ૨૦૫, ૬૧૦
- મુસાફરોના હક્કો ૨૦૮, ૨૧૦
- સામાજિક અને સામુહિક હક્કોનો વિશાળ ખ્યાલ ૬૧૧

હિકમતે તબ્લીગ (ઈસ્લામી પ્રચાર-પ્રસારની નીતિ ડહાપણ):- ૫, ૧૦૦, ૧૧૦ થી ૧૧૪, ૨૮૨, ૩૭૧, ૪૦૩, ૪૦૪, ૪૩૫,

૫૮૧, ૫૮૨, ૬૨૩, ૬૨૪ (વધુ વિગતો માટે જુઓ ''દા'વતે હક્ક'')

હિકમતે તશરીઅ (શરીઅતના પાલનમાં હિકમત):-

- નવા હુકમો અમલમાં મૂકતાં પહેલાં યોગ્ય વાતાવરણ પેદા કરવું જરૂરી છે ૪૨૩
- હુકમો તબક્કાવાર લાગૂ કરવાં ૪૨૩
- નમાઝના સમયોમાં કંઈ હિકમતોનો ખ્યાલ રાખવામાં આવે છે ૬૩૬
- ઇસ્લામમાં ઇબાદતો માટે ચંદ્રવર્ષ શા માટે અપનાવવામાં આવ્યું છે ૧૯૩

હલાલ-વ-હરામ :-

- મનુષ્યને જાતે હલાલ અને હરામની હદો નક્કી કરવાનો અધિકાર નથી ૨૯૨ થી ૨૯૪, ૫૭૭, ૫૭૮
- કઈ વસ્તુઓને હરામ કરવામાં આવી છે ૫૭૭
- હરામ વસ્તુ કયા સંજોગોમાં કઈ શરતો હેઠળ ખાઈ શકાય છે ૫૭૮

હમ્દ (પ્રશંસા):-

- તેનો અર્થ ૪૯૯
- ધરતી અને આકાશની દરેક વસ્તુ અલ્લાહનું પ્રશંસાગાન કરી રહી છે ૬૧૯
- નિર્જીવ મખ્લૂક કેવી રીતે અલ્લાહનું પ્રશંસાગાન કરે છે ૪૪૯

હનીફ (એકાગ્ર):-

- અર્થ અને સમજૂતી ૩૧૬

હવ્વા અ.સ.:-

- કુર્આન આ વાતનું ખંડન કરે છે કે આદમ અ.સ.ને બહેકાવવામાં તેઓ શેતાનના એજન્ટ બન્યાં ૧૬

હયાત બ'અદલ મૌત (જુઓ ''મૃત્યુ પછી જીવન''):-

હયાતે દુનિયા (જુઓ ''દુનિયા''):-

خ (ખે) ખ

ખુસરાન (નુકસાન-ખોટ):-

- કેવા લોકો માટે છે ૯, ૩૫, ૫૮, ૬૧, ૮૦, ૧૦૨, ૧૪૪, ૨૧૨, ૨૭૯, ૩૧૧, ૩૩૨, ૩૫૨, ૫૭૬, ૬૩૯

ખિલાફત :-

- માનવીને ધરતી ઉપર ખિલાફત આપતા પહેલાં વફાદારીના સૌગંદ લેવામાં આવ્યાં ૯૬, ૯૭
- ખિલાફત પરીક્ષા અને અજમાયશ માટે આપવામાં આવે છે ૭૨, ૨૭૧
- નૂહ ની કોમ પછી આદને ખલીફા બનાવવામાં આવ્યાં ૪૫
- આદને ધમકી આપવામાં આવી કે ખુદા તમારી જગ્યાએ બીજાંને ખલીફા બનાવશે ૩૪૮
- આદ પછી સમૂદને ખલિફા બનાવવામાં આવ્યાં ૪૯
- બનીઇસ્રાઈલને ખિલાફત આપવાનો વાયદો ૭૨

د (દાલ) દ

દાઊદ અ.સ. :-

- તેમનો સમયગાળો અને શાસનકાળ ૫૯૭
- તેમનું જીવન ૬૨૪
- તેમને ઝબૂર આપવામાં આવી ૬૨૪

દુઆ :- (પ્રાર્થના/અરજ)

- ગૈરૂલ્લાહ પાસે દુઆ કરવી અને મદદ માગવી શિર્ક છે ૬૨૫
- માત્ર અલ્લાહ જ પાસે દુઆ માગવી સાચું છે ૪૫૦
- બીજાં પાસે દુઆ માગવી ખોટું છે ૧૦૯, ૧૧૦, ૪૫૦
- અલ્લાહ સિવાય બીજાને પોકારવાનો ખરાબ અંજામ ૨૬
- મુશ્રિકો દ્વારા ગૈરૂલ્લાહ પાસે દુઆ માગવાનું અસલ કારણ ૩૪૯, ૩૫૦
- ગૈરૂલ્લાહ પાસે દુઆ માગવી એ બૂરાઈ છે જેને ખતમ કરવા માટે નબીઓ આવ્યાં ૩૮
- અલ્લાહ પાસે દુઆ માગવાની અનિવાર્ય શરતો ૨૧
- અલ્લાહને કઈ રીતે પોકારવો જોઈએ ૩૭, ૩૮
- અલ્લાહ તેના દરેક બંદાની નજીક છે અને દુઆઓનો જવાબ આપે છે ૩૪૯
- દુઆ કબૂલ કરવી અથવા ન કરવી અલ્લાહની મરજી ઉપર આધારિત છે ૨૬૫
- નબી સુલ્લાંની દુઆ રદ કરી દેવામાં આવે છે ૩૪૨ (આ ઉપરાંત જૂઓ ''કુર્આની દુઆએં'')

દાવતે હક્ક (સત્યનો સંદેશ આપવો) :-

- તેની સાચી રીત (જૂઓ ''હિકમતે તબ્લીગ'')
- તેની સફળતા સાધનસામગ્રી ઉપર આધારિત નથી ૬૩, ૩૮૧, ૪૧૩,
- અલ્લાહ તેની સાથે છે ૪૬૫, ૪૬૬
- તેની સામે વિરોધીઓની ચાલો સફળ થઈ શકતી નથી ૪૬૬
- તેની વિરૂદ્ધ ચાલ ચાલનારાં છેવટે ખુદાઈ આફતમાં ઝડપાઈને રહે છે ૫૩૪
- અંતિમ સફળતા તેમના જ માટે છે ૪૬૬
- તેનું પ્રગટ થવું અજ્ઞાન સમાજમાં કેવી રીતે હલચલ મચાવી દે છે ૩૫૧, ૪૭૫

-તેના નાજુક તબક્કા ૩૦૬, ૩૦૭
-તેના માર્ગની અડચણો ૩૦૮
- તેમાં ધીરજનું મહત્ત્વ ૩૦૯, ૩૧૮, ૩૨૬, ૩૨૭, ૩૭૦, ૩૭૧, ૫૧૬, ૫૮૭, ૬૦૩
-તેમાં સમજદારી અને સાચી વિચારશૈલીનું મહત્ત્વ ૩૦૯
-તેમાં નમાઝનું મહત્ત્વ ૩૭૧, ૫૧૯, ૫૮૭
-તેમાં જમાઅત સાથે નમાઝનું મહત્ત્વ ૩૦૭
- એ વસ્તુઓ જેમાંથી સત્યનો સંદેશ આપનારને શક્તિ મળે છે ૫૧૯
- સત્યનો સંદેશ આપનારે કોઈની પણ પરવા કર્યા વિના સત્યની જાહેરાત અને એલાન કરવું જોઈએ ૫૧૮
- તેણે દીનમાં ખુશામત અને સમાધાન કરવા માટે તૈયાર થવું જોઈએ નહીં ૩૭૧, ૫૮૭, ૬૩૩
-તેણે લોકોની ઇચ્છાઓનું અનુસરણ કરવું જોઈએ નહીં ૪૬૪
-તેણે જહાલતકાળના કાયદાઓના અનુસરણથી દૂર રહેવું જોઈએ ૪૨૩
- તેણે ભૌતિકવાદીઓની ભવ્યતા તરફ આંખ ઊઠાવીને પણ જોવું જોઈએ નહીં ૫૧૭
-તેણે મતભેદોથી ગભરાવવું જોઈએ નહીં ૩૭૧, ૬૦૪
- તેણે વિરોધીની બેહુદી હરકતોનો મુકાબલો કેવી રીતે કરવો જોઈએ ૫૧૬
-તેણે સત્કર્મ વડે અથવા નેકી વડે બૂરાઈઓને ખતમ કરવી જોઈએ ૩૭૧
-તેને એ વાતની ચિંતા ન હોવી જોઈએ કે ખુદા તેના વિરોધીઓને દુનિયામાં કઈ સજા આપે છે ૪૬૫

દુનિયા:-

-પરીક્ષા સ્થળ ૭૨, ૨૭૧, ૨૭૬, ૩૨૪
-દુનિયાનું જીવન હકીકતમાં એ સમય છે જે પરીક્ષા માટે મનુષ્યને આપવામાં આવ્યો છે ૧૫૯
-દુનિયાના જીવનની હકીકત ૨૭૯, ૫૦૩
- આખિરતની સામે તેની મૂલ્યહીનતા ૧૯૪, ૨૮૯, ૪૫૮, ૫૬૯
- દુનિયાના જીવનમાં મનુષ્યની પરીક્ષા કરી રીતે લેવામાં આવી રહી છે ૨૬૫
- ગાફેલ મનુષ્યો દુનિયાના જીવનમાં બાહ્ય પાસાથી કઈ રીતે ભરમાય છે ૩૩૮, ૩૩૯
- દુનિયાની નિયામતોના બે પ્રકાર એક મતાએગુરૂર (ભ્રામક વસ્તુ) મતાએહસન (સુંદર વસ્તુ) ૩૨૨
- મુર્ખાઓ દુનિયાની નિયામતોને હંમેશથી ખુદાના દરબારમાં સ્વીકૃતિની નિશાની માનતા રહ્યાં છે ૩૩૪
- દુનિયાની નિયામતો આ વાતની નિશાની નથી કે નિયામત મેળવનાર અલ્લાહનો પ્રિય છે ૨૦૨, ૨૧૨, ૨૨૧, ૨૭૫, ૩૨૨, ૪૫૭, ૪૫૮
- ગુમરાહ લોકો હંમેશથી આ દૃષ્ટિબિંદુ ધરાવે છે કે પ્રમાણિકતા અને સચ્ચાઈ અપનાવવાથી માણસની દુનિયા બરબાદ થઈ જાય છે ૫૭, ૩૨૨
-આ વિચાર ખોટો છે ૩૪૬, ૫૭૦
- દુનિયાની સફળતાઓનું નામ કુર્આનની ભાષામાં “ફલાહ” (સફળતા) નથી ૨૭૪
- જે માણસ માત્ર દુનિયા ઇચ્છતો હોય તેના માટે આખિરતમાં જહન્નમ સિવાય કંઈ નથી ૩૨૯, ૬૦૭
- દુનિયાને આખિરત ઉપર પસંદગી આપનાર ચોક્કસપણે માર્ગદર્શનથી વંચિત રહે છે ૫૭૫
-દુનિયાના જીવનથી છેતરાઈ જવાનું પરિણામ બૂરૂં છે ૩૪
- આખિરતથી લાપરવા બનીને દુનિયાના જીવન ઉપર સંતુષ્ટ થઈ જવાનું પરિણામ ૨૬૬
- દુનિયાને આખિરત ઉપર પસંદગી આપવાનું પરિણામ ૧૯૪, ૪૭૦, ૫૭૫
- દુનિયામાં કાફિરો અને જાલિમોને ખુદાની નિયામતો શા માટે મળે છે ૨૩

દોઝખ (જુઓ “જહન્નમ”) :-

દહેરિયત (નાસ્તિકતા):-

-તેના ખંડન માટે તૌહીદની દલીલો પુરતી છે ૪૪૨, ૪૪૫

દીન:-

-અર્થ અને સમજૂતી ૧૯૦, ૧૯૨, ૨૮૪
- જેનો કાનૂન દેશમાં ચાલતો હોય તેનો જ દીન દેશનો દીન છે ૪૨૦, ૪૨૧
- એ લોકોના વિચારની ભૂલ જે “દીન” ને માત્ર પૂજાપાઠ અને “ધાર્મિક વિધિઓ” સુધી સીમિત માને છે ૪૨૨
-અલ્લાહનો દીન જ સમગ્ર સૃષ્ટિતંત્રનો દીન છે ૫૪૬
- પોતાના દીનને અલ્લાહ માટે વિશિષ્ટ કરી લેવાનો અર્થ ૨૧, ૨૭૮
-દીન સંપૂર્ણપણે અલ્લાહ માટે હોવો જોઈએ ૧૪૪
- સત્ય દીનને સમગ્ર “અદ્દીન” ઉપર વર્ચસ્વ અપાવવાનો અર્થ ૧૯૦
- એ લોકોની વિચારની ભૂલ જે કુફ્રયુક્ત કાયદાઓના પાલન માટે હઝરત યૂસુફ અ.સ.ના જીવનમાંથી દલીલ લાવે છે ૪૨૨
- દીનને ખેલ અને દિલનો બહેલાવો બનાવી લેવાનું ખરાબ

પરિણામ ૩૪
દીનેહક્ક :- (જુઓ "ઇસ્લામ")

ذ (ઝાલ) ઝ

ઝિક્ર :- (કુર્આનના અર્થમાં) ૪૩૫, ૪૯૮, ૫૪૩
ઝિક્ર :- (ખુદાઈ ગ્રંથના અર્થમાં) ૪૨, ૪૫, ૪૯૮, ૫૪૩
ઝિક્ર :- (ખુદાઈ સ્મરણના અર્થમાં) તેનો અર્થ ૧૧૫
- અલ્લાહનું પુષ્કળ પ્રમાણમાં સ્મરણ કરવાનો હૂકમ ૧૪૮
- અલ્લાહનું સ્મરણ કઈ રીતે કરવામાં આવે ૧૧૪, ૧૧૫
- અલ્લાહના સ્મરણની અસર મનુષ્યના દિલ ઉપર ૪૫૯
ઝિક્ર :- (યાદ દેવડાવવાના અર્થમાં) ૬, ૯૯

ر (રે) ર

રબ (માલિક) :-
- અલ્લાહ જ તમામ સૃષ્ટિનો માલિક છે ૩૭, ૪૨, ૪૫, ૬૪, ૬૯, ૨૮૫, ૪૫૧, ૬૪૭
- તે જ માનવીનો માલિક છે ૩૬, ૨૬૧, ૨૬૩, ૨૮૧, ૨૮૨, ૩૩૬, ૩૪૭, ૪૫૯
- કોઈને કાનૂન ઘડનાર માનીને તેના હુકમ અને મનાઈ ઉપર કોઈ પણ વિરોધ વિના અમલ કરવો હકીકતમાં તેને માલિક બનાવવો છે ૧૯, ૧૯૮
- કોઈને રાજા અથવા દેશનો કુલમુખત્યાર માનવો તેને માલિક માનવો છે ૪૦૨, ૪૦૪, ૪૦૭
રેહમત (કૃપા):-
- દુનિયાની વ્યવસ્થા અલ્લાહની કૃપા ઉપર કાયમ છે ૮૪
- રેહમત વરસાદના અર્થમાં ૩૯
- સત્યજ્ઞાન અલ્લાહની કૃપા છે ૩૩૪, ૩૫૧
- નબૂવ્વત અલ્લાહની કૃપા છે ૬૪૧
- મતભેદથી બચી જવું અલ્લાહની કૃપા છે ૩૭૩
- ગુનાથી બચી જવું અલ્લાહની કૃપા છે ૪૧૦
- અલ્લાહની કૃપાથી નિરાશ થઈ જવું માત્ર કાફિરો અને ગુમરાહોનું કામ છે ૪૨૭, ૫૧૦
- અલ્લાહની કૃપા કેવા લોકો માટે છે ૩૮, ૪૨, ૮૪, ૧૮૪, ૨૧૪, ૨૨૭, ૩૫૫, ૩૬૫
- તેની કૃપાના પ્રાપ્ત કરવાનું સાધન ૧૧૪
રિઝક (રોજી):-
- તેનો વિશાળ અર્થ ૨૯૨, ૨૯૩, ૩૬૧
- તેની વહેંચણીની ખુદાઈ વ્યવસ્થા ૬૧૨
- રોજીમાં વધઘટ નીતિમત્તાના સારા કે ખરાબ હોવા પર આધારિત નથી ૪૫૭, ૪૫૮
- દરેક જીવની રોજી અલ્લાહના શિરે છે ૩૨૩ (વધુ વિગત માટે જુઓ "અલ્લાહ", "તકદીર" અને "દુનિયા")
રિસાલત :- (જુઓ "નબૂવ્વત")
રસૂલ :- (ફરિશ્તાના અર્થમાં, જુઓ "ફરિશ્તા")
રસૂલ :- (નબીના અર્થમાં જુઓ "નબૂવ્વત")
રૂહ :- વહીના અર્થમાં ૫૨૪, ૫૨૫, ૬૩૯, ૬૪૦ (મનુષ્યની રૂહ માટે જુઓ "ઇન્સાન")
રૂહુલકુદુસ :- ૫૭૨
રૂહબાનિયત :- (સંન્યાસ)
- કોઈ સંન્યાસવાળો ધર્મ ખુદા તરફથી હોઈ શકે નહીં ૨૩
- ઈસ્લામમાં સંન્યાસ નથી ૨૨

ز (ઝે) ઝ

ઝબૂર :- ૬૨૪
ઝકાત :- ૧૮૩, ૨૧૩, ૪૫૬
- નિયામત બદલ આભારનો સ્વભાવિક તકાદો આ છે કે માણસ અલ્લાહના માર્ગમાં માલ ખર્ચ કરે ૪૮૭
- અલ્લાહની કૃપાના હક્કદાર માત્ર એ જ લોકો છે જે ઝકાત આપે ૮૪
- તે હંમેશા ખુદાઈ દીનના અરકાનમાં સામેલ રહી છે ૮૪
- તે અલ્લાહને જ પહોંચે છે ૨૨૯
- અલ્લાહ સદકો આપનારા લોકોને બદલો આપે છે ૪૨૭
- તે મનની શુદ્ધિનું એક સાધન છે ૨૨૯
- તોબાને અસરદાર બનાવવા માટેનું તે એક સાધન છે ૨૩૧
- ઈસ્લામના બંધારણીય કાયદામાં તેનું મહત્ત્વ ૧૭૯
- ઈસ્લામના યુદ્ધના કાનૂનમાં તેનું મહત્ત્વ ૧૭૭
- ઝકાતનો ઈનકાર કરનારાઓની વિરૂદ્ધ યુદ્ધ કરવા માટે હઝરત અબૂબક્ર રદિ.ની દલીલ ૧૭૭
- એ મહાક્રાંતિ જે ઝકાતની વ્યવસ્થાએ અરબસ્તાનના જીવનમાં ઊભી કરી ૨૦૪
- ઝકાતની વસૂલાત ઈસ્લામી રાજ્યની જવાબદારી છે ૨૨૯
- ઝકાતના હક્કદારો ૨૦૫ થી ૨૦૮
- બનીહાશિમ માટે ઝકાત લેવી હરામ છે ૨૦૫
- શું બનીહાશિમ પોતે એકબીજાને અંદરોઅંદર ઝકાત આપી શકે ? ૨૦૬
- ફકીર અને મિસ્કીનની સમજૂતી ૨૦૫
- શું દિલોને મોહી લેવાનો બંધ થઈ ગયો છે ૨૦૬, ૨૦૭
- ગુલામોની મુક્તિ માટે ઝકાતના માલનો ઉપયોગ ૨૯૭

- કરજદારોની સહાયતા માટે તેનો ઉપયોગ ૨૦૭
- "ફી સબીલિલ્લાહ" ની સમજૂતી ૨૦૮
- મુસાફરો માટે ઝકાતનો ઉપયોગ ૨૦૮

ઝુલૈખા :-
- તેમની સાથે હઝરત યૂસુફ અ.સ.ના લગ્નની ખોટી રિવાયત ૩૯૧, ૪૨૪

ઝિના (વ્યભિચાર):-
- તેની મનાઈ તથા સમાજને તેના કારણો અને ઉત્તેજન આપતા ચાલકબળોથી મુક્ત રાખવાનો હુકમ ૬૧૩

ઝિંદગી બાદે મૌત :- ૧૮, ૨૧, ૫૩૩
- આ એક વાયદો છે જેને અલ્લાહ પૂરો કરશે જ ૫૪૧
- તેનો ઇનકાર કરનારા કાફિર છે ૩૨૫
- તે માત્ર રૂહાની નહીં બલકે શારીરિક જીવન હશે જેવું આપણું વર્તમાન જીવન છે ૪૯૩, ૬૨૨, ૬૪૬
- કયામતના દિવસે મડદાના ફરીથી ઊભા થવાની કેફિયત ૫૩૭, ૬૨૨
- તેની તાર્કિક અને નૈતિક જરૂરિયાત ૫૪૧
- તેની શક્યતા અને અસ્તિત્ત્વમાં આવવાની દલીલો ૩૯, ૨૬૩, ૨૬૪, ૫૦૪, ૫૪૨, ૫૫૦, ૫૫૩, ૬૩૨, ૬૪૬
- મૃત્યુ અને કયામત વચ્ચે બરઝખના જીવનની કેફિયત ૫૩૫ થી ૫૩૮ (વધુ વિગતો માટે જુઓ "આખિરત" "હશ્ર" "કયામત")

س (સીન) સ

અસ્સાઅહ :- (કયામત અથવા ફેંસલાની ઘડી) ૧૦૫, ૪૩૬, ૫૧૬, ૫૩૬, ૫૫૮

સબ્ત :- યહૂદી શરીઅતમાં તેનો કાનૂન ૯૦, ૫૮૧
- બનીઇસ્રાઈલ દ્વારા સબ્તનો ભંગ અને તેની સજા ૯૧, ૯૨
- સબ્તના હૂકમના મામલામાં મુહમ્મદી શરીઅત અને યહૂદી શરીઅત વચ્ચે તફાવત શા માટે છે ૫૭૯ થી ૫૮૧

સબ્અ મસાની :- ૫૧૭

સજદહ :- ખાસ અર્થમાં સિજદો અને શબ્દકોશ પ્રમાણે સિજદા વચ્ચે ફરક ૪૩૨
- એ ખોટો ખ્યાલ કે અગાઉની શરીઅતોમાં ગૈરૂલ્લાહને સિજદો કરવો કાયદેસર હતું ૪૩૧, ૪૩૨
- ધરતી અને આકાશની દરેક વસ્તુ દ્વારા ખુદાને સિજદો કરવો ૪૫૧, ૫૪૫
- કુર્આનમાં કેટલા સિજદા છે ૧૧૫
- સિજદ-એ-તિલાવત, તેની હિકમત અને તેના હુકમો ૧૧૫, ૧૧૬

સેહર :- (જુઓ જાદુ)

સુલૈમાન અ.સ. :-
- તેમનો સમયગાળો અને શાસનકાળ ૫૯૭
- તેમનું નૌકાદળ ૮૯
- તેમના પછી રાજ્યનું પતન ૫૯૭, ૫૯૮

ش (શીન) શ

શરાબ :-
- તેના હરામ હોવા વિષે આરંભિક સંકેતો ૫૫૧

શિર્ક :-
- તેની હકીકત અને સમજૂતી ૧૦૭ થી ૧૧૦, ૧૮૯, ૧૯૦, ૨૭૫, ૨૭૬, ૩૧૭, ૪૮૭, ૫૧૮, ૫૫૬, ૫૫૮, ૬૨૫
- માત્ર પથ્થરની મુર્તિને પૂજવી એ જ શિર્ક નથી બલકે ઔલિયા અને નબીઓને મદદ માટે પોકારવા પણ શિર્ક છે ૫૩૩
- વસીલા અને ભલામણના શિર્કયુક્ત ખ્યાલો ૨૭૫, ૨૭૬, ૫૫૬, ૫૫૭, ૬૬૫
- શિર્કયુક્ત ધર્મના ત્રણ ઘટકો ૧૦૯
- શિર્કે ખફી - છુપું શિર્ક અને તેના નુકસાન ૩૧૭
- શિર્કનો એક કાયમી પ્રકાર, વ્યવહારમાં શિર્ક અને તેની સમજૂતી ૪૮૨, ૪૮૩
- મુશ્રિકોને એક ખુદાની વાત હંમેશાં નાપસંદ હોય છે ૬૨૦
- અરબસ્તાનના મુશ્રિકોની માનસિકતા ૬૨૧
- અરબસ્તાનના મુશ્રિકોનું શિર્ક કયા પ્રકારનું હતું ૧૦૭ થી ૧૧૦, ૨૭૫, ૨૭૬, ૨૮૨, ૩૧૬, ૪૪૨, ૪૫૧, ૫૫૩, ૫૪૬ થી ૫૪૮, ૫૫૬, ૬૨૧
- મનુષ્યના શિર્કમાં પડવાના કારણો ૩૪૯, ૩૫૦, ૪૩૬
- માનવસમાજમાં પુરોહિતો અને પાદરીઓનો જન્મ કેવી રીતે થયો ૩૫૦
- શિર્કની વિરૂદ્ધ કુર્આનની દલીલો ૪૬, ૮૦, ૧૦૬ થી ૧૧૦, ૨૭૫, ૨૭૬, ૨૭૮, ૨૭૯, ૨૮૨, ૨૮૩, ૨૮૪, ૨૯૬ થી ૨૯૯, ૩૧૬, ૩૧૭, ૩૨૮, ૩૪૯, ૩૫૦, ૩૬૬, ૩૬૯, ૪૦૧, ૪૦૪, ૪૩૭, ૪૫૦ થી ૪૫૨, ૪૬૧, ૪૬૨, ૫૨૪ થી ૫૨૬, ૫૩૧, ૫૩૨, ૫૩૯, ૫૪૦, ૫૪૬ થી ૫૪૮, ૫૫૩ થી ૫૫૮, ૬૧૭, ૬૧૮, ૬૨૫, ૬૩૦, ૬૩૧, ૬૩૨, ૬૫૧
- તેના માટે અલ્લાહે કોઈ સનદ ઊતારી નથી ૨૪, ૪૬
- તેનો આધાર માત્ર અનુમાન અને કલ્પના છે ૨૯૬
- તેના માટે કોઈ દલીલ કે સનદ નથી ૨૯૮
- તે એક જહાલત છે ૭૫
- તે નર્યું જૂઠ છે ૩૪૫

- તે તદ્દન ખોટું છે ૭૫
- તે જુલમ છે ૮૦, ૮૧, ૩૧૮, ૪૮૩
- તે ફરેબ છે ૪૬૨
- તે અલ્લાહનો અપકાર છે ૪૦૧
- મુશ્રિક લોકો ફકત આંધળું અનુકરણ કરનારાં છે ૨૮૫, ૩૫૧, ૩૬૯, ૩૭૦
- તેમના ખુદાઓને કંઈ ખબર નથી કે તેમની પૂજા કરવામાં આવી રહી છે ૨૮૧
- તેમના ખુદાઓ કયારેય એમને ખુદાની પીડામાંથી બચાવી શકતાં નથી ૩૬૬
- આખિરતમાં તેમના ખુદાઓ પોતે તેમને જૂઠ્ઠાં ઠરાવશે ૫૬૩
- આખિરતમાં સાબિત થઈ જશે કે તેમની તમામ માન્યતાઓ ખોટી હતી ૨૮૧, ૩૬૮
- આ વાતનો પુરાવો કે મુશ્રિકોના અચેતન મનમાં શિર્કના ખોટા હોવા માટેની અને તૌહીદની શ્રદ્ધા રહેલી છે ૨૭૮
- મુશ્રિકોનો વાલી શેતાન હોય છે ૫૭૧
- તેમના તમામ કર્મો વ્યર્થ થઈ જશે ૧૮૨
- શિર્કના પરિણામો દુનિયામાં ૮૨, ૧૮૨
- આખિરતમાં તેના પરિણામ ૮૨, ૧૮૨, ૪૮૭, ૫૩૫, ૬૧૭
- મુશ્રિકો કયા અર્થમાં નાપાક છે ૧૮૬, ૧૮૭
- મુશ્રિક માટે માફીની પ્રાર્થના કરવી જાઇઝ નથી ૨૪૧
- મસ્જિદોમાં મુશ્રિકોના પ્રવેશનો પ્રશ્ન ૧૮૭

શરીઅત (ખુદાઈ કાનૂન) :-
- તેની દેણગી અલ્લાહની મહેરબાની છે ૨૯૪
- અલ્લાહની શરીઅતોમાં વિરોધાભાસ નથી ૫૮૦
- શરીઅતોમાં મતભેદના કારણો ૫૭૯
- શરીઅતમાં કેટલાંક બંધનો કેટલીક કોમો ઉપર સજાના રૂપમાં પણ મૂકવામાં આવ્યાં હતાં ૫૭૮ થી ૫૮૧
- યહૂદી શરીઅત અને મુહમ્મદી શરીઅત વચ્ચે તફાવતનું કારણ ૫૮, ૫૮૧

શુએબ અ.સ. :-
- આપનો કિસ્સો ૫૪ થી ૫૮, ૩૫૯ થી ૩૬૫
- આપનું ચારિત્ર્ય ૩૬૧, ૩૬૨
- તેમની કોમમાં તેમની હેસિયત ૩૬૪
- આપની કોમનું જ નામ અસ્હાબુલઐકા હતું ૫૧૫

શફાઅત (ભલામણ) :-
- તેની શિર્કયુક્ત માન્યતા અને તેનું ખંડન ૨૭૫, ૨૭૬, ૪૪૯, ૫૫૬, ૫૫૭, ૫૬૨
- ભલામણની ઈસ્લામી માન્યતા ૨૬૨
- ઈસ્લામી અકીદા અને શિર્કયુક્ત અકીદા વચ્ચે તફાવત ૩૫૬, ૩૬૮
- પોતાના દીકરા માટે હઝરત નૂહ અ.સ.ની ભલામણ રદ કરી દેવામાં આવી ૩૪૨
- લૂતની કોમ માટે હઝરત ઇબ્રાહીમ અ.સ.ની ભલામણ સ્વીકારવામાં ન આવી ૩૫૫
- નબી સ.અ.વ.ને કહેવામાં આવ્યું કે તમે દંભીઓ માટે ૭૦ વખત માફીની દુઆ માગશો તો પણ અલ્લાહ તેમને માફ નહીં કરે ૨૧૯
- આખિરતમાં મુશ્રિકોનો ભલામણનો અકીદો ખોટો સાબિત થઈ જશે ૩૫, ૩૩૨, ૩૬૮

શુક્ર (આભાર) :-
- તેનો અર્થ ૪૭૩
- અલ્લાહની નિયામતોનો સ્વભાવિક તકાદો ૧૦, ૫૨૯
- ઈસ્લામમાં તેનું મહત્ત્વ ૪૭૨
- શેતાન મનુષ્યને અપકારી બનાવવા માગે છે ૧૩
- શિર્ક અલ્લાહનો અપકાર છે ૪૦૧
- અલ્લાહની શરીઅતને નહીં સ્વીકારવી અને જાતે કાયદો ઘડનાર બની જવું અલ્લાહનો અપકાર છે ૨૯૪
- ઉપકાર કરનારના ઉપકારના આભાર બદલ બીજાંનો આભાર માનવો હકીકતમાં ઉપકાર કરનારના ઉપકારનો ઇનકાર છે ૫૫૬, ૫૬૧, ૫૬૨, ૬૩૧
- અલ્લાહની નિયામતો બદલ આભારદર્શન બીજાં સમક્ષ કરવું અપકાર છે ૫૪૭
- અલ્લાહની બક્ષેલી નિયામતોનો સાચો આભાર આ છે કે તેમની પાસેથી સાચું કામ લેવામાં આવે ૫૫૯, ૫૬૦
- અલ્લાહની આપેલી નિયામતોનો સાચો આભાર આ છે કે અલ્લાહની બંદગી કરવામાં આવે ૪૮૭, ૪૯૦
- અલ્લાહની આપેલી નિયામતોનો સાચો આભાર આ છે કે તેની નિશાનીઓમાંથી બોધપાઠ લેવામાં આવે ૩૯
- અલ્લાહની આપેલી નિયામતોનો સાચો આભાર આ છે કે તેની અને તેના પયગમ્બર તરફથી પોકારવામાં આવે ત્યારે લબ્બૈક કહેવામાં આવે ૧૩૯
- અલ્લાહની આપેલી નિયામતોનો સાચો આભાર આ છે કે જે કંઈ અલ્લાહ આપે તેની ઉપર સંતુષ્ટ રહેવામાં આવે ૭૮
- આભાર બદલ ઇનામ ૪૭૨

શિહાબ :-
- એ અગનજવાળા જે શેતાનનો પીછો કરે છે ૫૦૧, ૫૦૨

શહાદત :- (જુઓ ''કાનૂને ઇસ્લામ'')

શહદ (મધ) :-

- તેનું માનવી માટે સ્વાસ્થ્યદાયક હોવું ૫૫૨
શેતાન :-
- તેનું સર્જનનું તત્ત્વ ૧૨, ૫૦૪
- તેનું ઘમંડ ૧૨, ૫૦૫
- તેના ગુણો ૭, ૧૯, ૧૫૦
- ખુદાનો અપકારી ૬૧૦
- પોતાની ગુમરાહી માટે ખુદાને આરોપી ઠરાવે છે ૧૩, ૧૪, ૫૦૬
- ખુદાઈ દરબારમાંથી હાંકી કાઢેલો ૫૦૬
- કયામત સુધી તેની ઉપર લાનત ૫૦૬
- ખુદાઈ તાકાતનો મુકાબલો કરવાથી ડરે છે ૧૪૯, ૧૫૦
- તેનું ઉડ્ડયન અસીમિત નથી ૫૦૦, ૫૦૧
- તેની પાસે ગેબી વાતો જાણવાના સાધનો નથી ૫૦૧
- ફરિશ્તાઓ પાસેથી બાતમી લેવાનો પ્રયાસ કરે છે ૫૦૧
- આદમને સિજદો કરવાનો તેનો ઇનકાર ૧૨, ૫૦૫, ૫૨૮
- મનુષ્ય પ્રત્યે તેની ઈર્ષ્યા ૬૨૮
- મનુષ્યની શ્રેષ્ઠતાને ખોટી સાબિત કરવા માટે ખુદાને પડકાર આપે છે ૧૩, ૬૨૮
- મનુષ્યને બહેકાવવાનો ઇરાદો ધરાવે છે ૧૩, ૫૦૬
- તેને કયામત સુધીની મહેતલ આપવામાં આવી છે કે તેના આ ઇરાદાને પૂરો કરે ૧૩, ૫૦૬, ૬૨૮
- મનુષ્ય ઉપર તેને કયા પ્રકારની સત્તાઓ આપવામાં આવી છે ૧૩, ૧૪, ૫૦૭, ૫૦૮, ૬૨૯, ૬૩૦
- જન્નતમાં મનુષ્ય સાથે તેનો પહેલો મોરચો અને તેના પરિણામ ૧૪, ૧૫, ૧૭
- તે મનુષ્યનો અનાદિકાળથી દુશ્મન છે ૧૩, ૧૫, ૧૮, ૩૮૫, ૫૦૫, ૫૦૮, ૬૨૩
- તેના વાયદા નર્યા ભરમ છે ૬૨૯
- માણસને નિર્લજ્જ બનાવવા માગે છે ૧૪, ૧૯
- તેનું માર્ગદર્શન સ્વીકારવાથી માણસ પોતાની પ્રકૃતિથી ચલિત થઈ જાય છે ૨૦
- તેનું અનુસરણ માણસને ચોક્કસપણે ગુમરાહ બનાવી દે છે ૨૨
- મનુષ્યને ગુમરાહ કરવા માટેની તેની ચાલો ૧૬, ૧૪૯, ૪૮૨, ૫૦૬, ૫૪૯, ૬૨૯
- તે મનુષ્યને કઈ રીતે ભૌતિકવાદી બનાવે છે ૧૦૦, ૧૦૧
- તે માણસને માણસ જોડે લડાવવા માગે છે ૬૨૩
- માણસના દિલમાં કાયરતા પેદા કરે છે ૧૩૩
- ઈમાન નહીં લાવનારા લોકોનો વાલી ૧૯
- ગુમરાહોનો વાલી ૫૪૯
- તેના બહેકાવવા છતાં તેના અનુયાયીઓ પોતે તેમની ગુમરાહી માટે જવાબદાર છે ૪૮૨, ૫૦૭
- તે આખિરતમાં કઈ રીતે તેના અનુયાયીઓને આરોપી ઠેરવશે ૪૮૧, ૪૮૨
- તેનો અને તેના અનુયાયીઓનો પરસ્પર સંબંધ કયા પ્રકારનો છે ૬૨૯
- ઊડાઉ ખર્ચ કરનારા લોકો શેતાનના ભાઈ છે ૬૧૦
- કેવા લોકો ઉપર તેનું જોર ચાલે છે ૫૭૧, ૬૩૦
- કેવા લોકો તેના ભરમાવાથી સુરક્ષિત રહે છે ૫૦૬, ૫૦૭, ૫૭૧, ૬૩૦
- સત્યના સંદેશને નિષ્ફળ બનાવવા માટેની તેની ચાલો ૧૧૦, ૬૨૩
- તેને આ સૌથી વધારે નાપસંદ છે કે માણસ કુર્આનના માર્ગદર્શનમાંથી ફાયદો ઊઠાવે ૫૭૧

ص (સ્વાદ) સ/સ્વ

સાલેહ અ.સ. :-
- તેમનો કિસ્સો ૪૭ થી ૫૦, ૩૪૯, ૩૫૩
- તેમનો ઉપદેશ ૪૭, ૩૪૯
- પયગમ્બરી પહેલાં તેમની કોમમાં તેમની હેસિયત ૩૫૦
- તેમનો મો'જિઝો ૪૮, ૫૦, ૩૫૨
- સમૂદની બરબાદી પછી સીનાના દ્વિપકલ્પમાં તેમનું રોકાણ ૭૬, ૩૫૨
- કોમેસાલેહ ૩૬૨
સબ્ર (ધૈર્ય) :- ૭૦, ૭૧, ૩૧૮
- તેનો અર્થ ૧૪૮, ૩૨૬, ૪૫૬, ૫૭૦, ૫૮૭
- સબ્રેજમીલ શું છે ૩૮૯, ૪૨૬
- ઇસ્લામમાં તેનું મહત્ત્વ ૧૫૭, ૧૫૮, ૩૨૬
- સત્યના સંદેશમાં તેનું મહત્ત્વ ૩૦૯, ૩૪૫, ૩૭૧, ૪૭૭, ૫૧૬, ૫૮૨, ૫૮૭, ૬૦૩
- તેના લાભો અને પરિણામો ૭૪, ૪૨૮, ૪૫૭
- અલ્લાહ ધીરજવાનોની સાથે છે ૧૪૮, ૧૫૮
- તેનું વળતર ૫૭૦, ૫૭૬
સહાબ-એ-કિરામ (નબી સ.અ.વ.ના સાથીઓ) :-
- તેમના ઈમાનની સચ્ચાઈ માટે કુર્આનની નિર્ણાયક ગવાહી ૧૬૩
- ખુદાના દરબારમાં તેમની સ્વીકૃતિ અને જન્નતી હોવા માટે કુર્આનની ગવાહી ૨૨૮
- તેઓ જાણતા હતાં કે નબી સ.અ.વ.નો સાથ આપવાનો અર્થ શું છે ૧૨, ૧૨૧

-બદ્રની લડાઈમાં તેમના બલિદાનો ૧૨૪, ૧૨૫, ૧૨૬
-તબૂકની લડાઈ વખતે તેમના બલિદાનો ૧૭૦
-કુર્આનના રક્ષણ માટે તેમની વ્યવસ્થા ૧૬૬
- તેમના સંગઠનની શિસ્ત અને ઉચ્ચતમ નૈતિક ધોરણ ૨૪૫ થી ૨૪૮
સદકા :- (જુઓ "ઝકાત")
સિદ્દીક :-
-તેઓ અર્થ ૪૦૭
સલાત :- (કૃપાની દુઆના અર્થમાં) ૨૨૭, ૨૨૯
સલાત :- (નમાઝના અર્થમાં જુઓ "નમાઝ")
સુલહે હુદૈબિયહ (હુદૈબિયહની સંધિ) :-
-તેની અસરો અને પરિણામો ૧૬૭
-મક્કાના કાફિરો દ્વારા તેનો ખુલ્લો ભંગ ૧૫૪
સિલએરહમી (સગાં સાથે સદ્વ્યવહાર) :-
-તેની સમજૂતી અને સમાજમાં તેનું મહત્ત્વ ૫૬૫, ૫૬૬
સૂર :-
-સૂર ફૂંકવાની કેફિયત ૪૯૩

ض (ઝ્વાદ) ઝ

ઝબ્તેવિલાદત (કુટુંબ નિયોજન) :- ૬૧૨, ૬૧૩
ઝલાલત (ગુમરાહી) :-
- તેને અપનાવીને માણસ પોતે પોતાનું નુકસાન કરે છે ૩૧૮, ૬૦૫
- ગુમરાહ કરનાર એ તમામ લોકોના ગુનાહમાં સામેલ છે જે તેના કારણે ગુમરાહ થયાં હોય ૫૩૪
- ગુમરાહી સ્વીકારનારની જવાબદારી ગુમરાહ કરનાર કરતાં ઓછી નથી ૨૯
-માણસ પોતાની ગુમરાહી માટે જાતે જવાબદાર છે ૫૦૬, ૫૦૭
-ઝિલાલે બઈદ-અત્યંત ભટકી જવું-શું છે ૪૭૦, ૪૭૯
-ખોટી માન્યતા અપનાવવાના પરિણામ ૪૮૬
- જે અલ્લાહ પાસેથી માર્ગદર્શન ન મેળવે તેને કોઈ માર્ગદર્શન આપી શકતું નથી ૬૪૫

અસ્બાબે ઝલાલત (ગુમરાહીના કારણો) :-
-આંધળું અનુકરણ ૨૦, ૪૫, ૯૭, ૨૮૫, ૩૦૩, ૩૫૧, ૩૬૦, ૩૬૯, ૩૭૦, ૪૭૬
-અલ્લાહના ગુણો અંગે સાચો ખ્યાલ ન હોવો ૩૪૯, ૩૫૦
-અલ્લાહને ભૂલી જવો ૧૧૫
-અલ્લાહનું માર્ગદર્શન છોડીને શેતાનોનું માર્ગદર્શન સ્વીકારી લેવું ૨૨
-અલ્લાહ સમક્ષ જવાબ આપવાથી ગાફેલ થઈ જવું ૩૪
- એવું માનીને કે આપણ મરીને બસ માટીમાં ભળી જવાનું છે, બીજું કોઈ જીવન નથી જ્યાં આપણને આપણા કર્મોનો હિસાબ આપવાનો હોય ૪૪૬
- આખિરતનો ઈનકાર અને તેના કારણે પોતાને બિનજવાબદાર માની લેવું ૫૩૩, ૫૩૪, ૬૧૯, ૬૨૦
- એવી આશા રાખવી કે આપણે ગમે તે કરીએ કેટલાક ભલામણ કરનારાં આપણને બચાવી લેશે ૯૩, ૩૬૮
-બીજાંને અલ્લાહના સમકક્ષ માની લેવા ૪૮૭
- ખુદાએ આપેલી પસંદગી અને ઈરાદાની સ્વતંત્રાનો ખોટો ઉપયોગ ૫૨૮
-જ્ઞાનને છોડીને અનુમાન અને કલ્પનાનું અનુસરણ કરવું ૨૮૫
- ખુદાએ બક્ષેલી જ્ઞાનેદ્રિયો અને બુદ્ધિશક્તિનો ઉપયોગ ન કરવો ૮૦, ૧૦૨, ૧૩૭, ૩૧૪, ૪૫૧, ૪૫૫, ૪૫૮, ૪૫૯, ૬૩૨
-ખુદાની આયતો પ્રત્યે બેદરકારી ૭૩, ૭૮, ૭૯, ૪૩૬
- ઈતિહાસનો મૂર્ખામીભર્યો ખ્યાલ અને ઈતિહાસની બોધદાયક હકીકતો તરફ ગફલત દાખવવી ૫૯, ૬૦, ૬૧, ૬૨, ૪૪૬, ૪૯૨
-પોતાના અંતરાત્માને છેતરવો ૨૭૭, ૨૭૮
- સત્યની વિરૂદ્ધ જક્કીપણું અને હઠાગ્રહ ૬૨, ૬૩, ૬૪, ૭૨, ૭૩, ૭૮, ૭૯, ૩૦૧, ૫૦૦, ૫૩૮
- ઘમંડ અને જાતઅભિમાન ૧૨, ૨૫, ૩૦, ૭૩, ૭૮, ૭૯, ૫૩૩, ૫૩૪
- પોતાની ગુમરાહી અને ખોટા કામો માટે જબ્રના અકીદાની આડ લેવી ૧૩, ૧૪, ૫૩૯, ૫૪૦
-દીનના મામલામાં સહેજ પણ ગંભીર ન હોવું ૩૪
- પોતાના કર્મોના બદલે બીજાને પોતાના દુર્ભાગ્ય માટે જવાબદાર ઠેરવવાં ૭૨
-દુનિયાના બાહ્ય જીવનથી ભરમાઈ જવું અને ભૌતિકવાદમાં ડૂબી જવું ૩૪, ૩૨૭, ૩૨૯, ૩૩૪, ૪૯૨, ૫૦૬, ૬૧૯, ૬૨૦
-સુખસમૃદ્ધિમાં મગ્ન થઈ જવું ૨૭૦
- એ માન્યતા કે દુનિયાની નિયામતો ખુદાના દરબારમાં સ્વીકૃત હોવાની અને ગરીબી પ્રકોપિત હોવાની ચોક્કસ નિશાનીઓ છે ૨૭૫, ૩૩૪
-એ માન્યતા કે સચ્ચાઈ અને ઈમાનદારીપૂર્વક વર્તવાથી માણસની દુનિયા બરબાદ થઈ જાય છે ૫૭
- કાફિરોના વર્ચસ્વ તથા તેમની જાહોજલાલીને જોઈને છેતરાઈ જવું ૩૦૮
-ગુમરાહ કોમોના રાજકીય અને માનસિક વર્ચસ્વની અસર ૭૪, ૭૫

- એ ખ્યાલ કે મનુષ્ય પયગમ્બર હોઈ ન શકે તથા નબી મનુષ્ય ન હોઈ શકે ૪૨, ૪૫, ૨૬૧, ૩૩૩, ૩૩૪, ૫૪૩, ૬૪૪
- નબીઓ અ.સ.ની તાલીમને ભૂલાવી દેવી ૯૦
- અલ્લાહની આયતોનું જ્ઞાન ધરાવવા છતાં મનની ઈચ્છાઓનું અનુસરણ કરવું ૧૦૦, ૧૦૧
- ખુદાના કાનૂનમાં છટકબારીઓ શોધવી ૧૯૨
- ગુમરાહીના કારણોનું સર્વગ્રાહી વર્ણન ૨૮૭, ૨૮૮, ૩૬૧, ૪૬૯, ૪૭૦, ૬૦૫, ૬૪૪

ط (તોય) ત

તાલૂત :-

- સમયગાળો અને શાસનકાળ ૫૯૭

ظ (ઝોય) ઝ

ઝુલ્મ :-

- ગુનાહ અને ખુદાની નાફરમાની જુલમ છે ૧૪, ૧૫, ૮૮, ૮૯, ૯૧, ૧૩૮, ૩૫૯, ૩૬૫, ૩૯૨, ૪૨૦, ૪૪૭, ૪૪૮, ૫૬૨, ૫૭૯
- ખુદાના કાનૂનનો ભંગ કરવો પોતાની જાત ઉપર જુલમ કરવો છે ૧૯૨
- પૂર્વગ્રહ અને જિદ્દીપણાના કારણે સત્યને નહીં માનવો પોતાની ઉપર પોતે જ જુલમ કરવો છે ૨૮૮, ૩૬૬, ૫૩૮
- સચ્ચાઈની વિરૂદ્ધ વાત કહેવી જુલમ છે ૩૩૬
- પયગમ્બરોના સંદેશ પર ઈમાન નહીં લાવનારા લોકો જાલિમો છે ૨૭૧, ૨૯૧
- અલ્લાહના પયગમ્બરોને ખોટાં કહેવાં જુલમ છે ૨૫, ૨૧૩, ૩૩૭, ૩૫૩, ૩૬૫, ૪૭૮, ૫૧૫
- અલ્લાહની આયતોને ખોટી કહેનારા લોકો જાલિમો છે ૩૦, ૬૩, ૧૦૧, ૧૫૧, ૨૭૪, ૨૮૭
- ચમત્કાર જોઈ લીધા છતાં ઈમાન લાવવાનો ઈનકાર કરવો જુલમ છે ૬૨૬
- પયગમ્બરીનો ખોટો દાવો કરનાર જાલિમ છે ૨૫, ૨૭૪
- જૂઠી વાત ઉપજાવી કાઢીને અલ્લાહના નામે ચઢાવનાર જાલિમ છે ૨૩૧
- અલ્લાહની નિયામતોનો જવાબ કુફ્ર અને શિર્કથી આપનાર લોકો જાલિમો છે ૪૮૮, ૪૯૧
- ખોટાં અકીદા અપનાવનારાં જાલિમો છે ૪૮૬
- શિર્ક કરનારાં જાલિમો છે ૮૦, ૮૧, ૩૧૮, ૪૮૩
- આખિરતનો ઈનકાર કરનાર જાલિમ છે ૩૨, ૩૩૨, ૬૪૬
- ખુદાએ આપેલી જ્ઞાનેદ્રિયો અને તેણે બક્ષેલી બુદ્ધિશક્તિનો ઉપયોગ નહીં કરનારાં જાલિમો છે ૩૨, ૩૩૧
- આરામપ્રિયતામાં સારા અને નરસાને ભૂલી જનારાં લોકો જાલિમો છે ૩૭૨
- અલ્લાહના માર્ગથી રોકનારા લોકો જાલિમ છે ૩૨, ૩૩૧
- દંભીઓ જાલિમ છે ૧૯૮, ૨૩૪
- કાફિરો સાથે પ્રેમ ધરાવનાર જાલિમ છે ૧૮૪
- કુર્આનનો સંદેશ પહોંચી ગયા પછી તેનાથી મોઢું ફેરવનારા લોકો જાલિમ છે ૬૩૯
- જાલિમોને સીધો રસ્તો દેખાડવામાં આવતો નથી ૧૮૩, ૨૩૪
- જાલિમો માટે સફળતા નથી ૩૯૨
- જાલિમો ઉપર ખુદાની લાનત ૩૨, ૩૩૧
- જાલિમોથી ખુદાનો અઝાબ દૂર નથી ૩૫૯
- જાલિમોનો અંજામ ૭, ૧૦, ૩૦, ૮૮, ૮૯, ૧૫૧, ૨૭૧, ૨૯૧, ૩૩૧, ૩૪૧, ૩૫૩, ૪૭૮, ૫૨૮

ع (ઐન) અ

આદ :- ૨૧૩, ૨૪૫, ૪૭૫
- તેમનો વિસ્તાર અને ઈતિહાસ ૪૪
- કોમે નૂહ પછી ખલીફા બનાવવામાં આવ્યાં ૪૫
- તેમની મૂળ ગુમરાહી શું હતી ૪૫, ૪૬
- હઝરત હૂદ અ.સ. સાથે તેમનો મામલો તથા અંજામ ૪૪, ૪૭, ૩૪૬ થી ૩૪૯

ઈબાદત :-
- અર્થ અને સમજૂતી ૧૯૦, ૨૬૩,
- તેની હકીકત ૬૨૫
- કોઈને કાનૂન ઘડનાર માનીને તેના કરવા અને ન કરવાના કામોનું જરા પણ વિરોધ કર્યા વિના અનુસરણ કરવું તેની ઈબાદત કરવી છે ૧૮૯, ૧૯૦
- મનુષ્યને એક જ ખુદાની ઈબાદતનો હુકમ આપવામાં આવ્યો છે ૧૯૦
- ફકત અલ્લાહની જ ઈબાદત થવી જોઈએ ૪૦, ૪૪, ૪૭, ૫૪
- ઈબાદતની સાચી રીત ૨૧, ૨૨
- મુશ્રિકો અને જાહિલોની ઈબાદત અને ઈસ્લામી ઈબાદત વચ્ચેનો સૈદ્ધાંતિક તફાવત ૨૨

અદલ (ન્યાય) :-
- અર્થ અને સમજૂતી તથા સમાજમાં તેનું મહત્ત્વ ૫૬૫

અઝાબ (આફત) :-
- ગુમરાહ લોકો માટે દુનિયામાં જ આફત છે ૪૬૩

-મોટી આફત પહેલાં નાની નાની આફતો ચેતવણીના રૂપમાં આવે છે ૪૬૧
-દુનિયાની આફતની પાછળનો ઇરાદો ૩૩૮
-દુનિયાની આફતની અસલ હેસિયત ૮, ૩૬૮
-સજા આપતા પહેલાં અલ્લાહ નાફરમાન લોકોને સુધરી જવા માટે પૂરતો સમય આપે છે ૨૬૯, ૨૭૦, ૨૭૮, ૪૬૧, ૪૯૭, ૫૪૮
- દુનિયામાં આફત ઊતારવાનો નિયમ ૭, ૪૧, ૪૩, ૪૯, ૫૨, ૫૯, ૬૦, ૬૧, ૭૨, ૭૩, ૮૯ થી ૯૨, ૧૦૪, ૧૩૮, ૧૪૨, ૧૫૧, ૧૯૪, ૨૬૯ થી ૨૭૧, ૨૯૧, ૩૧૨, ૩૧૫, ૩૨૦, ૩૩૭, ૩૩૮, ૩૪૩, ૩૪૯, ૩૫૨, ૩૫૮, ૩૫૯, ૩૬૫, ૩૬૬, ૩૬૭, ૩૭૨, ૩૭૩, ૪૩૮, ૪૬૧, ૪૭૨, ૪૭૪, ૪૯૭, ૪૯૮, ૫૩૫, ૫૪૪, ૫૪૫, ૫૪૮, ૬૦૫, ૬૦૬, ૬૨૬
- દુનિયામાં આફતો ઊતારવાના અલગ અલગ રૂપો ૪૨, ૫૦, ૫૩, ૫૭, ૫૯, ૬૦, ૭૨, ૭૩, ૮૨, ૯૨, ૧૪૩, ૧૫૧, ૧૮૧, ૧૮૬, ૧૯૪, ૨૦૧, ૨૦૨, ૨૧૨, ૨૨૮, ૨૭૦, ૩૦૦, ૩૦૯, ૩૧૦, ૩૩૭ થી ૩૪૧, ૩૫૩, ૩૫૭, ૩૫૯, ૩૬૫, ૫૧૧, ૫૧૪, ૫૪૪, ૫૪૫
- ખુદાની આફત એવી દિશામાંથી આવે છે જે તરફ માણસની કલ્પના પણ જઈ શકતી નથી ૫૩૫, ૫૪૫
-નબીને ખોટો કહેવા બદલ આફત કયારે ઊતરે છે ૧૪૨, ૩૩૭
-આફત સામે ચેતવણી આપવાના નૈતિક ફાયદા ૪૩૬
-અલ્લાહની આફતની તીવ્રતા ૨૯૧, ૫૦૯
-ખુદાની આફતથી બેફિકર થઈ જવું જોઈએ નહીં ૪૩૬
-ખુદાની આફત ટાળી શકાતી નથી ૨૯૧, ૩૨૫, ૩૩૬, ૩૫૫, ૪૩૮
-તેનાથી કોઈ બચાવી શકતું નથી ૩૪૧, ૪૬૩
- કબરની યાતના એટલે કે બરઝખનો અઝાબનો પુરાવો ૧૫૦, ૫૩૫ થી ૬૦૫
-આખિરતમાં યાતનાનો કાનૂન ૨૬, ૨૯, ૩૦, ૧૫૦, ૬૦૫
- આખિરતની યાતના કેવા લોકો માટે છે ૧૯૧, ૨૦૯, ૨૧૨, ૨૧૯, ૨૨૨, ૨૨૮, ૨૬૩, ૨૯૧, ૨૯૯, ૩૨૩, ૩૩૨, ૬૪૩, ૪૭૦, ૪૮૩, ૫૩૫, ૫૬૩
- પીડાજનક યાતનાના હક્કદાર કોણ છે ૫૪૯, ૫૭૪, ૫૭૮, ૬૦૩
-મોટી આફત કયા લોકો માટે છે ૫૬૯, ૫૭૪
-કાયમી યાતના ૨૯૧
-તેની કેફિયત ૫૬૨
-તેનાથી બચાવનાર કોઈ નથી ૪૮૧
-તે છે જ ડરવાને લાયક વસ્તુ ૬૨૬

અરબ :- (આરબો)
- જહાલતકાળમાં તેમના રિવાજો ૧૮, ૧૭૨, ૧૭૪, ૧૯૨, ૧૯૩
-તેઓ તેમના રિવાજોને દીનનું શિક્ષણ માનતા હતાં ૨૦, ૨૧
-તેમનું શિર્ક કયા પ્રકારનું હતું (જુઓ ''શિર્ક, મુશ્રિકીને અરબનો શિર્ક કિસ નોઈયત કા થા.'')
-તેમના જહાલતભર્યા ખ્યાલો ૨૧, ૨૭૫, ૨૭૬
-તેમની ઇબાદતની રીત ૧૪૩
-તેમને ત્યાં સ્ત્રીઓની હેસિયત ૫૪૭, ૫૪૮
-બાપદાદાના અનુકરણ માટે તેમનો આગ્રહ ૨૦
-ઇસ્લામી રાજ્યના આરંભમાં બદ્દુ લોકોની હાલત ૨૨૬
- આરબોમાંથી અજ્ઞાન દૂર કરવા માટે ઇસ્લામી રાજ્યના પ્રયાસો ૨૫૧
- એ સર્વગ્રાહી ક્રાંતિ જે ઇસ્લામે અરબસ્તાનમાં ઊભી કરી ૨૦૨, ૨૦૪ (વધુ વિગતો માટે જુઓ ''શિર્ક'' અને ''મુહમ્મદ સ.અ.વ.'')

અર્શ (સિંહાસન) :-
-અર્શ ઉપર અલ્લાહના બિરાજમાન થવાનો અર્થ ૩૬, ૨૬૨
- કુર્આનમાં અર્શ ઉપર બિરાજમાન થવાનો વિષય શા માટે વારંવાર વર્ણવવામાં આવ્યો છે ૩૬, ૪૪૧, ૪૪૨
-મહાન સિંહાસન ૨૫૫
-તેના પાણી ઉપર હોવાનો અર્થ ૩૨૪

ઉઝૈર :-
-યહૂદીઓ દ્વારા તેમને અલ્લાહનો પુત્ર કહેવા ૧૮૯
-બનીઇસ્રાઈલના ઇતિહાસમાં તેમનો દરજ્જો ૧૮૯
- મૂસા અ.સ.ની શરીઅતના નવનિર્માણમાં તેમનો મોટો ફાળો ૫૯૯, ૬૦૦

અમલેસાલેહ (સત્કર્મ) :-
-તેનો અર્થ ૨૫૦
-સત્કર્મીઓના ગુણો ૩૨૬
-તેનુ સારૂં પરિણામ ૨૫ (વધુ વિગત માટે જુઓ ''ઈમાન'')

ઔરત :- (સ્ત્રી)
-જહાલતકાળમાં અરબસ્તાનમાં તેમની હેસિયત ૫૪૭, ૫૪૮

અહદ (વાયદો-કરાર) :-
-કુર્આનમાં તેનો વિશાળ અર્થ ૬૨
- એ વાયદો જે સર્જનની શરૂઆતમાં તમામ માનવજાતિ પાસેથી લેવામાં આવ્યો હતો ૯૫ થી ૯૯, ૪૫૫
- એ કરાર જે ઈમાન લાવતાની સાથે જ ખુદા અને બંદાની વચ્ચે બંધાઈ જાય છે ૨૩૫, ૨૩૯
-અલ્લાહ સાથે કરાર કરવાનો અર્થ ૪૫૫

-અલ્લાહ સાથે કરેલા કરારને થોડી કિંમતમાં વેચવાનો અર્થ ૫૬૯
- કરારના ત્રણ પ્રકાર અને તેમનો હુકમ ૫૬૬, ૫૬૯
- કરારભંગ સૌથી ખરાબ ગુનો છે ૧૫૨
- કોમી હિત ખાતર કરારભંગ કરવો ભારે ઘૃણાસ્પદ કૃત્ય છે ૫૬૭
- કરારભંગ માટે ધાર્મિક બહાના ખુદાને ત્યાં સ્વીકાર્ય નથી ૫૬૮
- મુસલમાન જો કરાર ભંગ કરે તો બમણો ગુનેગાર ૫૬૯

ઈસા અ.સ. :-

- ઈસાઈઓ દ્વારા તેમને અલ્લાહનો પુત્ર કહેવો ૧૮૯
- થેમની નૈતિકતા અને ગુણો ૪૮૯
- તેમના જમાનામાં બનીઇસ્રાઈલની નૈતિક, ધાર્મિક અને રાજકીય સ્થિતિ ૬૦૦ થી ૬૦૨

ઈસાઈ (ખ્રિસ્તી) :-

- તેમના ઈમાનમાં શું ખરાબી છે ૧૮૭, ૧૯૦
- તેમની ગુમરાહીઓ ૧૮૯
- ખુદાના પુત્રની માન્યતાનું ખંડન ૨૯૮, ૨૯૯

غ (ગૈન) ગ

ગુલામી :-

- ગુલામોને મુક્ત કરવાના ઉપાયો જે ઇસ્લામમાં શરૂ કરવામાં આવ્યાં છે ૨૦૭

ગનીમત (જુઓ "કાનૂને ઇસ્લામ"):-

ف (ફે) ફ

ફાસિક (ગુનેગાર) :- (જુઓ "ફિસ્ક")

ફિત્ના :-

- ફિત્ના અજમાયશના અર્થમાં (જુઓ "આઝમાઇશ")
- કુફ્રની સર્વોપરિતાના અર્થમાં ૧૬૩
- તોફાનીવૃત્તિના અર્થમાં ૧૯૮
- જોરજુલમના અર્થમાં ૩૦૫, ૬૩૨
- જાલિમો માટે ઈમાનવાળાઓનું "ફિત્ના" બનવાનો અર્થ ૩૦૬, ૩૦૭
- સામાજિક ફિત્નો અને તેના પરિણામો ૧૩૭, ૧૩૮
- એ ફિત્નો શું છે જેને ખતમ કરવા માટે ઇસ્લામમાં યુદ્ધનો હુકમ આપવામાં આવ્યો છે ૧૪૪, ૧૪૫
- ઇસ્લામત્યાગનો ફિત્નો ("જુઓ ઇર્તિદાદ")

ફહશાઅ (ગંદા કામો) :-

- અર્થ અને સમજૂતી ૫૬૬

ફરિશ્તા :-

- તેમના વિષે મુશ્રિકોની માન્યતાઓ ૪૫૦, ૫૪૮, ૬૧૭
- ફરિશ્તાના ગુણો ૧૧૫
- ફરિશ્તાના અર્થમાં રસૂલ ૨૫, ૨૭૮, ૩૫૩
- તેઓ અલ્લાહનું પ્રશંસાગાન કરે છે અને તેના ડરથી ધ્રુજે છે ૪૪૯
- તેઓ અલ્લાહની સામે માથું ઝૂકાવીને છે ૫૪૫
- બંદગી કરવા સામે વિદ્રોહ કરતાં નથી ૫૪૫
- ખુદાથી ડરે છે ૫૪૫
- હુકમોનો અમલ કંઈ પણ વિરોધ વિના કરે છે ૫૪૬
- દરેક માણસની સાથે લાગેલાં છે ૪૪૯
- મનુષ્યોના કર્મ નોંધી રહ્યાં છીએ ૨૭૮
- ભલાઈના કામોના ગવાહ બને છે ૬૩૫
- મનુષ્યોની આત્માઓ કબજે કરે છે ૨૫, ૧૫૦
- તેમનું માનવરૂપમાં આવવું ૩૫૩, ૩૫૪, ૩૫૬, ૩૫૭, ૩૫૮, ૫૧૦, ૫૧૧, ૫૧૪
- તેમને પ્રગટ રૂપમાં કયારે મોકલવામાં આવે છે ૪૯૮, ૪૯૯, ૫૧૦
- વહી લાવવા માટે નિમવામાં આવે છે ૫૨૪
- કુર્આન લાવનાર ફરિશ્તો ૫૭૨
- બદ્રની લડાઈમાં મુસલમાનોની મદદ માટે તેમનું આવવું ૧૩૨ થી ૧૩૪
- તેમને આદમ અ.સ.ને સિજદો કરવાનો હુકમ આપવામાં આવ્યો ૧૦, ૫૦૪, ૫૦૫, ૬૨૭
- તેઓ જન્નતવાસીઓનું સ્વાગત કરશે ૪૫૭

ફિરઔન :-

- તેનો અર્થ ૬૪
- મિસ્રના બધાં જ રાજા ફિરઔનીઓ જ ન હતાં ૩૮૨
- હઝરત મૂસા અ.સ.ના સમકાલીન ફિરઔનો કોણ કોણ હતાં ૬૪, ૭૧
- ફિરઔનની કોમની અસલ ગુમરાહી શું હતી ૬૪, ૩૬૫
- તેને ડર લાગી જાય છે કે હઝરત મૂસા અ.સ.ના સંદેશથી મિસ્રમાં રાજકીય ક્રાંતિ ઉત્પન્ન થઈ જશે ૬૬, ૩૦૩
- તેની રાજકીય ચાલો ૬૯, ૭૦
- તેના જુલમો ૭૦, ૭૧, ૭૬, ૩૦૪, ૩૦૫, ૪૭૨
- તેની હઠ ૬૭, ૭૨, ૭૩, ૩૦૧, ૬૪૭, ૬૪૮
- તેની કોમ ઉપર એક પછી એક આફતોનું ઊતરવું ૭૨, ૭૩
- તેના માટે હઝરત મૂસા અ.સ.ની બદદુઆ ૩૦૮
- ડૂબતી વખતે તેનું ઈમાન લાવવું ૩૦૯
- તેને અને તેના લાવલશ્કરને પદાર્થપાઠ આપનારી સજા ૧૫૧
- અલ્લાહે તેના શબને બોધ લેવા માટે સુરક્ષિત કરી દીધોં ૩૧૦
- કયામતના દિવસે તેની કોમ તેની આગેવાની હેઠળ દોજખની

તરફ જશે ૩૬૫, ૩૬૬

ફસાદ :-

- ફસાદ ફિલ અર્ઝ શું છે ૩૮, ૪૫૭
- તેની મનાઈ ૩૮, ૪૯, ૫૫
- તેને રોકવાનો પ્રયાસ નહીં કરવાના પરિણામ ૩૭૨
- કુફ્ર એક ફસાદ છે ૫૬૩
- કુફ્રની સર્વોપરિતા ફસાદ છે ૧૬૩
- સત્યમાર્ગથી રોકવું ફસાદ છે ૫૬૩
- ફસાદ કરનારાં કોણ છે ૬૪, ૭૭, ૨૮૭, ૩૧૦, ૩૬૦
- ફસાદ કરનારાંનું અનુસરણ કરવું જોઈએ નહીં ૭૭
- તેમના કામને અલ્લાહ સુધરવા દેતો નથી ૩૦૪

ફિસ્ક (ગુનો) :-

- ફિસ્ક કરનારાં કોણ છે ૬૨, ૭૮, ૭૯, ૯૦, ૧૭૮, ૧૮૫, ૨૦૧, ૨૧૯, ૨૨૫
- તેમને સીધો રસ્તો દેખાડવામાં આવતો નથી ૧૮૫, ૨૧૯
- તેમને દુનિયામાં શું સજા આપવામાં આવે છે ૬૨, ૭૮, ૭૯, ૯૦થી ૯૨, ૨૮૨
- અલ્લાહ કદાપિ તેમનાથી રાજી નહીં થાય ૨૨૫

ફિકહ :-

- તેનો અર્થ ૨૫૧
- પ્રવર્તમાન અર્થઘટનની ભૂલ અને તેની અસર મુસલમાનોના દીનના ખ્યાલ અને દીની તાલીમ ઉપર ૨૫૨

ફલાહ (સફળતા) :-

- કુર્આનની ભાષામાં તેનો અર્થ ૨૭૪
- તેને મેળવવાનો રસ્તો ૪૫, ૧૪૮
- તે કેવા લોકો માટે છે ૯, ૮૬, ૨૨૨, ૩૯૨
- કેવા લોકો તેને પામી શકતાં નથી ૨૭૪, ૨૯૯, ૩૦૨, ૫૭૮

ફૌઝ (સફળતા):-

- ફૌઝે અઝીમ શું છે ૨૧૪, ૨૨૨, ૨૨૮, ૨૩૯, ૨૯૫
- સફળ થનારા લોકો કોણ છે ૧૮૪

ق (કાફ) ક

કાદિયાની "નબૂવ્વત":-

- તેની કેટલીક દલીલો અને તેમનાં જવાબ ૨૭૪, ૨૭૫

કાનૂને ઇસ્લામ (ઇસ્લામનો કાનૂન)

ઉસૂલે કાનૂન અને ઉસૂલી અહેકામ (કાયદાના સિદ્ધાંતો અને સૈદ્ધાંતિક હુકમો) :-

- હલાલ અને હરામની હદો નક્કી કરવાનો હક્ક ખુદા સિવાય કોઈને નથી ૧૮૯, ૧૯૦, ૨૯૨થી ૨૯૪, ૫૭૮
- ખુદાના કાનૂનમાં છટબારીઓ શોધીને ગેરકાયદેસરને કાયદેસર કરી લેવું એક કુફ્રયુક્ત કામ છે ૧૯૨
- હીલાનો અર્થ ૧૯૩
- અનુમાન જ્ઞાનનું સ્થાન લઈ શકતું નથી ૨૮૫
- માત્ર શંકા અને અનુમાનના આધારે કોઈની વિરૂદ્ધ કાર્યવાહી કરવી યોગ્ય નથી ૩૨, ૬૧૬
- કોઈને ઈમાન લાવવા માટે મજબૂર કરી શકાય નહીં ૩૧૩
- જે માણસ પાસે બળજબરીથી ગુનો કરાવવામાં આવે તે માફીને પાત્ર છે ૫૭૪
- મજબૂરીની હાલતની શરતો અને હદો ૫૭૮
- બદલો મૂળ અત્યાચાર કરતાં વધારે હોવો ન જોઈએ ૫૮૨
- જૂઠ અને તોરિયા વચ્ચે ફરક, તોરિયાના સંજોગો અને તેની શરતો ૪૨૫

બયનુલઅકવામી કાનૂન (આંતર્રાષ્ટ્રીય કાનૂન) :-

- કરારોનો આદર કરવાનો હુકમ ૧૫૨, ૧૫૩, ૧૬૨, ૧૭૬, ૧૭૭, ૫૬૬, ૫૬૭, ૫૬૮, ૫૬૯, ૬૧૫
- કરારોના પાલન માટે અનિવાર્ય શરત ૧૭૮
- કરારભંગ કરનારાઓ સાથે કરારોનું પાલન કરી શકાય નહીં ૧૭૭, ૧૭૮
- કરારભંગ કરનાર પક્ષકારની સાથે કેવો મામલો કરવામાં આવે ૧૫૨, ૧૫૩, ૧૭૨, ૧૭૪, ૧૮૦, ૧૮૧
- આખરી ચેતવણીની રીત ૧૭૨, ૧૭૪, ૧૭૫, ૧૭૬
- આખરી ચેતવણીની મુદ્દત પૂરી થતાં પહેલાં કોઈ યુદ્ધકીય કામગીરી કરવામાં આવે નહીં ૧૭૬
- એ અપવાદરૂપ સંજોગો કે જેમાં કરાર સમાપ્ત કરવાની નોટીસ આપ્યા વિના યુદ્ધકીય કાર્યવાહી કરી શકાય છે ૧૫૪
- લડાઈ દરમ્યાન દુશ્મન કોમના લોકોને શાંતિ ઇચ્છતાં લોકોની હેસિયતથી દાખલ થવાની પરવાનગી આપવી ૧૭૭
- જો દુશ્મન "હરામ" મહિનાઓના આદર કરવાનું ધ્યાન ન રાખે તો મુસલમાનો પણ રાખશે નહીં ૧૯૨
- યુદ્ધ કેદીઓ ૧૫૯
- દુશ્મન જો શાંતિનો પ્રસ્તાવ આપે તો ખુદાના ભરોસે કબૂલી લેવામાં આવે ૧૫૬

જંગી કવાનીન (લડાઈના નિયમો) :-

- ઇસ્લામી યુદ્ધના નિયમોનો ક્રમિક વિકાસ ૧૨૮
- યુદ્ધની નૈતિક અને વહીવટી સુધારણા ૧૨૯
- દુશ્મન જો ઇસ્લામ કબૂલ કરી લે તો તેની સામેની લડાઈ બંધ કરી દેવામાં આવે ૧૭૭
- એ ઓછામાં ઓછી શરતો જેના વિના આ માની શકાય નહીં કે દુશ્મને ઇસ્લામ કબૂલ કરી લીધું છે ૧૭૭

-યુદ્ધના કેદીઓનો મુક્તિદંડનો પ્રશ્ન ૧૫૯
- ગનીમતના માલની હેસિયત અને તેની વહેંચણીનો કાયદો ૧૨૮, ૧૨૯, ૧૪૫, ૧૪૬
- ગનીમતના માલમાં અલ્લાહ અને રસૂલના હિસ્સા અને ઝવિલકુર્બાના હિસ્સાનો અર્થ શું છે ૧૪૬
- જઝિયાવેરાનો હુકમ અને તેની સમજૂતી ૧૭૨, ૧૮૮ (વધુ વિગતો માટે જુઓ “જિહાદ” અને “કિતાલ ફી સબીલિલ્લાહ”)
દસ્તુરી કાનૂન (બંધારણીય કાયદો) :-
-ખુદાની કાનૂની સત્તા ૪૦૨, ૬૦૯
- કાયદા બનાવવાનો સંપૂર્ણ અધિકાર અલ્લાહ સિવાય કોઈને નથી ૧૮૯, ૧૯૦, ૨૯૨, ૨૯૪, ૫૭૭, ૫૭૮
- ઈસ્લામી સમાજના સભ્યપદની શરતો ૧૭૯
- ઈસ્લામના બંધારણીય કાયદામાં નમાઝ અને ઝકાતનું મહત્ત્વ ૧૭૭, ૧૭૯
- કાનૂની મુસલમાન અને સાચા મુસલમાનની હેસિયતો વચ્ચેનો ફરક ૨૨૨, ૨૩૬, ૨૩૭
- દંભ અને કુફ્રની શંકા છતાં તે લોકો કાનૂની હેસિયતમાં મુસલમાન જ ગણવામાં આવશે જેમનાં કુફ્ર અથવા દંભ સાબિત ન થઈ જાય ૨૨૨
- બંધારણીય કાયદાઓમાં હિજરતની અસરો અને પરિણામો ૧૬૦, ૧૬૧
- ઈમાનવાળાઓની રાજકીય હેસિયત ૧૬૧
- ઈસ્લામી રાજ્યની ફરજોમાં એ ઈમાનવાળા સામેલ નથી જે દારૂલઈસ્લામના નાગરિક ન હોય ૧૬૩
- ઈસ્લામી રાજ્ય કયા મુસ્લિમોનો “વલી” છે અને કોનો નથી ૧૬૦, ૧૬૧
- રાજ્યના તમામ નાગરિકો તેની નૈતિક જવાબદારીઓમાં સામેલ છે ૧૬૨ (વધુ વિગતો માટે જુઓ “ઈસ્લામી રિયાસત”)
કાનૂને શહાદત (સાક્ષીનો કાયદો) :-
-સાંયોગિક પુરાવા ૩૯૪
ફોજદારી કાનૂન :-
- ઈસ્લામમાં ધર્મત્યાગની સજા ૧૭૯
- ઈસ્લામત્યાગ માટે મજબૂર કરનાર માણસને દોષિત ઠરાવી શકાય નહીં ૫૭૪, ૫૭૫
-સૃષ્ટિ વિરૂદ્ધનું કર્મ કરવાની સજા ૫૧ થી ૫૪
-જીવહત્યાની મનાઈ ૬૧૪
-આત્મહત્યા પણ જીવહત્યા છે ૬૧૪
-એ પાંચ સંજોગો જેમાં માણસનો જીવ લઈ શકાય છે ૬૧૪
- કિસાસ (લોહીની કિંમત) માગવાનો પહેલો અને પ્રાથમિક હક્ક હત્યા પામનાર વ્યક્તિના વારસદારોને પહોંચે છે ૬૧૪
- કિસાસ વસૂલ કરવાનું વાદીઓનું કામ નથી બલકે કિસાસ અપાવડાવવાનું કામ અદાલતનું છે ૬૧૫
- કિસાસમાં હદનું ઉલ્લઘંન કરવાની મનાઈ છે ૬૧૫
સામાજિક કાયદા :-
- કાફિરોને મુશ્રિકોની સાથે કયા પ્રકારના સંબંધો રાખી શકાય અને કયા ન રાખી શકાય ૧૭૭, ૧૮૨, ૧૮૪, ૧૮૭, ૨૪૧, ૨૪૨
- દંભીઓ સાથે સમાજમાં કેવો વ્યવહાર હોવો જોઈએ ૨૧૫, ૨૨૦, ૨૨૫, ૨૩૧, ૨૩૨ (વધુ વિગતો માટે જુઓ “ઈસ્લામની સંગઠન વ્યવસ્થા”)
આર્થિક કાયદા :-
- ઓછું માપવું અને ઓછું તોલવું હરામ છે ૫૫, ૩૫૯
- તોલમાપના સાધનો ઉપર દેખરેખ રાજ્યની ફરજોમાંથી છે ૬૧૫
- માલ ભેગો કરીને રાખવો અને તેને અલ્લાહની રાહમાં ખર્ચ ન કરવો મોટો ગુનો છે ૧૯૧ (વધુ વિગતો માટે જુઓ “કુર્આન અને તેની આર્થિક વિચારધારા”
કાનૂને મિરાસ (વારસાઈનો કાયદો) :-
- વારસાના હક્કોનો આધાર સગપણ ઉપર છે નહીં કે માત્ર ઈસ્લામી ભાઈબંધી ઉપર ૧૬૩
કિબ્લા :-
- કેન્દ્ર અને પાછા વળવાના સ્થળના અર્થમાં ૩૦૭
કિતાલ ફી સબીલિલ્લાહ (અલ્લાહના માર્ગમાં યુદ્ધ):-
- ઈસ્લામમાં યુદ્ધનો હેતુ અને મૂળભૂત દૃષ્ટિબિંદૂ ૧૩૯, ૧૪૪, ૧૪૫, ૧૭૨, ૧૮૮
- દીનમાં કિતાબ ફી સબીલિલ્લાહનું મહત્ત્વ ૨૩૫, ૨૪૯, ૨૫૦
- કિતાલ ફી સબીલિલ્લાહમાં ભાગ લેવો એ કરારનો અનિવાર્ય તકાદો છે જે ઈમાન લાવતાંની સાથે જ ખુદા અને મોમિનની વચ્ચે અસ્તિત્ત્વમાં આવે છે ૨૩૫
- અલ્લાહના માર્ગમાં યુદ્ધ કરવામાં આનાકાની કરવી કુફ્રયુક્ત અને દંભયુક્ત વ્યવહાર છે ૨૧૯ થી ૨૨૨
- ઈમાનવાળાઓએ કુફ્ર અને ઈસ્લામ વચ્ચેના યુદ્ધમાં પાછળ રહેવું જોઈએ નહીં ૧૯૭, ૨૪૯
- જે લોકોને ઈસ્લામી રાજ્ય યુદ્ધ માટે બોલાવે તે તમામની ઉપર લશ્કરી સેવા પહેલી ફરજ છે ૧૯૪, ૧૯૫
- જ્યારે યુદ્ધ માટે બોલાવવામાં આવે ત્યારે અંગત સગવડ અને અગવડનો વિચાર કર્યા વિના દરેક મુસલમાને નીકળવું જોઈએ ૧૯૬
- પરંતુ એ દરેક માણસ દંભી જ નથી જે હાજર ન થાય ૨૨૯
- હાજર ન થનાર મુસલમાનો સાથે કેવો વ્યવહાર કરવો જોઈએ ૨૩૦, ૨૪૪ થી ૨૪૯

-યુદ્ધમાં નહીં જવા માટે કાયદેસર કારણ શું હોઈ શકે ૨૨૩, ૨૨૪
- કાયદેસર કારણ પણ માત્ર તેનો જ સ્વીકાર્ય છે જે અલ્લાહ અને રસૂલનો સાચો વફાદાર હોય ૨૨૩
- અયોગ્ય કારણો રજૂ કરનારાં અથવા કારણ વિના બેસી રહેનારાં લોકો સાથે કેવો વ્યવહાર કરવામાં આવે ૨૧૯, ૨૨૦, ૨૨૪, ૨૨૫
- કાયરતા એક ગંદકી છે જે શેતાન માણસના દિલમાં નાખે છે ૧૩૩
-યુદ્ધના મેદાનમાંથી ભાગી જવું હરામ છે ૧૩૪, ૧૩૫
- મુસલમાનોને તેમની લશ્કરી તાકાત હંમેશાં મજબૂત રાખવાનો હુકમ ૧૫૫
- લશ્કરી જરૂરિયાત ઉપર માલ ખર્ચ કરવામાં કંજૂસાઈ કરવામાં આવે નહીં ૧૫૫
-યુદ્ધના ઇસ્લામી નિયમો ૧૪૮
- કાફિરોના લશ્કરો જેવા રંગઢંગ અપનાવવાની મનાઈ ૧૪૮, ૧૪૯
- દુશ્મનની લશ્કરી તાકાત તોડી નાખવી તે અસલ લક્ષ્ય છે જેની ઉપર યુદ્ધના મેદાનમાં લશ્કરની નજરમાં રહેવી જોઈએ ૧૫૮, ૧૫૯, ૧૬૦
-યુદ્ધ કેદીઓને ઇસ્લામનો સંદેશ આપવો ૧૬૦
-યુદ્ધ દરમ્યાન દુશ્મનને ઇસ્લામનો સંદેશ આપી શકાય છે ૧૭૭
-જાલિમો તથા સંધિભંગ કરનારાઓની સામે યુદ્ધનો હુકમ ૧૮૦, ૧૮૧
-ગ્રંથવાળાઓની વિરૂદ્ધ યુદ્ધનો હુકમ ૧૮૭, ૧૮૮
-ઇસ્લામનો ત્યાગ કરનારાંની વિરૂદ્ધ યુદ્ધનો હુકમ ૧૭૯
કત્લ :- (જુઓ "કાનૂને ઇસ્લામ")
કત્લે ઔલાદ (સંતાનની હત્યા) :-
-તેની મનાઈ ૬૧૨, ૬૧૩
કુર્આન :-
- "કુર્આન" શબ્દનો અર્થ ૩૮૩
- "ખુદાઈ ગ્રંથ" વધુ વિસ્તૃત અર્થમાં આ નામનો ઉપયોગ ૫૧૮
-તેનો લાવનાર રૂહુલકુદુસ છે ૫૭૨
- તેને અલ્લાહતઆલાએ ઊતાર્યો છે ૬, ૨૮૫, ૩૧૧, ૩૨૧, ૩૨૮, ૩૩૧, ૩૮૩, ૪૬૪, ૪૬૯, ૪૯૮, ૫૪૯, ૫૭૨, ૬૧૭, ૬૩૯, ૬૪૦, ૬૪૯,
- તેના ખુદાઈ વાણી હોવા માટેની દલીલો ૨૭૨, ૨૭૩, ૨૭૪, ૨૮૫, ૨૮૬, ૩૨૮, ૬૪૦થી ૬૪૨
-તે અલ્લાહ સિવાય કોઈની વાણી હોઈ શકે નહીં ૨૮૫
- તેના જેવું બનાવી લાવવા માટે દુનિયાને પડકાર ૨૮૬, ૩૨૮, ૬૪૧
- આ એ મો'જિઝો છે જે નબી સ.અ.વ.ને આપવામાં આવ્યો ૧૧૩
-કઈ હેસિયતોમાં તે મો'જિઝો છે ૨૮૬, ૬૪૧, ૬૪૨
-તેની સચ્ચાઈની દલીલો અને પુરાવા ૯૩, ૧૦૪, ૧૦૫, ૩૭૮, ૩૭૯, ૪૩૪, ૪૩૫, ૬૩૩, ૬૩૮
- તે તદ્દન સત્ય છે અને સત્યની જ સાથે ઊતર્યું છે ૩૧૧, ૩૧૮, ૩૩૧, ૪૪૧, ૬૪૯
-તે એકદમ સીધો માર્ગ દેખાડે છે ૬૦૩
-તે ખુદા તરફથી એક હુકમ છે ૪૬૪
-તે તમામ મનુષ્યો માટે ખુદાનો સંદેશ છે ૪૯૪
- એ ખ્યાલનું ખંડન કે તે માત્ર આરબો માટે ઊતરેલું છે ૩૮૩, ૩૮૪
-તે અરબી ભાષામાં ઊતરર્યું છે ૩૮૩, ૪૬૪
- તે એટલા માટે ઊતારવામાં આવ્યું છે કે લોકો તેને સમજે ૩૮૩, ૫૪૪
-તેના ઊતરાણની રીત ૩૭૮, ૫૭૨
-તેના તબક્કાવાર ઊતરવા પાછળની હિકમત ૫૭૩, ૬૪૯
- તેના અદ્યતન હુકમોની જાહેરાત કેવી રીતે કરવામાં આવે છે ૨૫૪
-તેનું સંપાદન ૧૬૬, ૧૬૭
- તેના વિગતવાર હોવાનો તથા તેમાં દરેક વસ્તુની વિગતો હોવાનો અર્થ ૩૪, ૪૩૮, ૫૬૪
- તેનું રક્ષણ કરવાની જવાબદારી ખુદાએ પોતે લીધેલી છે ૪૯૮, ૪૯૯
-સહાબીઓએ તેના રક્ષણની કેટલી હદે વ્યવસ્થા કરી ૧૬૬
-તેની પ્રશંસા ૩૪, ૧૧૩, ૧૧૪, ૨૬૦, ૨૯૨, ૩૨૧, ૩૮૩, ૪૩૫, ૪૩૮, ૪૯૭, ૫૪૯, ૫૬૪
-તેના ફાયદા ૧૧૪
-દુનિયાની દરેક દૌલત કરતાં વધારે કિંમતી ૨૯૨
-સૌથી મોટી નિયામત ૫૧૭
-તેનો ઉલ્લેખ કયા અર્થમાં કરવામાં આવ્યો છે ૯૯
-માનનારા લોકો માટે માર્ગદર્શન સ્વસ્થતાદાયક અને કૃપા છે ૩૪, ૬૩૮
-તેનાથી વિમુખ થનારા લોકો ખોટમાં જશે ૬૩૯
-તેના ઊતરાણનો હેતુ ૬, ૪૬૯, ૪૯૫, ૫૬૪, ૬૧૮
-તેનો સંદેશ ૭, ૩૮, ૬૨૦
- તેનો સંદેશ પહોંચી ગયા પછી માણસ માટે ખુદાની દલીલ પૂર્ણ થઈ જાય છે ૬૩૯
- સીધી સમજ ધરાવતો માણસ તેનો સંદેશ સ્વીકાર્યા વિના રહી

શકતો નથી ૩૩૦
- તેનો સંદેશ એ જ છે જે આગળના તમામ આકાશી ગ્રંથોનો હતો ૩૧૧
- આખિરતને નહીં માનનારા શા માટે તેના માર્ગદર્શનથી વંચિત રહે છે ૬૧૯, ૬૨૦
- ગુનેગારોને તેના શિક્ષણ પ્રત્યે ભારે અણગમો છે ૪૯૯
- શેતાનને સૌથી વધારે નહીં ગમતું આ છે કે માણસ આમાંથી ફાયદો ઊઠાવે ૫૭૧
- તેની કોઈ એક વાતનો ઇનકાર પણ કુફ્ર છે ૫૮૯
- તેમાંથી માર્ગદર્શન મેળવવા માટે વાંચનની સાચી રીત ૫૭૧
- તેને વાંચવાના નિયમો ૫૭૧
- તેની તફસીરની આ રીત ખોટી છે કે સંદર્ભથી અલગ પાડીને તેની કોઈ આયતનો અર્થ કરવામાં આવે ૫૫૪, ૫૫૫, ૬૪૦
- તેને સમજવા માટે નબી સ.અ.વ.ના આચરણ અને વચનની સમજૂતી જરૂરી છે ૫૪૩, ૫૪૪
- હદીસની કોઈ વાત કુર્આન કરતાં વધારે હોય તો તેનો અર્થ આ નથી કે તે કુર્આનની વિરૂદ્ધ છે ૫૮૯
- ઈમાનવાળા લોકો ઉપર તેની અસરો ૨૫૩
- અરબસ્તાનના સત્યવાદી લોકો તેનું સ્વાગત કઈ રીતે કરી રહ્યાં હતાં ૫૩૭
- તેના સંદેશને અટકાવવા માટે કાફિરો કઈ રીતો અપનાવતા હતાં ૫૩૪
- તેની સામે મક્કાના કાફિરોના વાંધા અને તેમનાં જવાબ ૧૪૧, ૧૪૨, ૨૬૦, ૨૭૧, ૨૮૬, ૪૬૫, ૫૭૧ થી ૫૭૪
- તેની વર્ણનશૈલી ૩૬, ૩૭, ૪૨, ૪૩, ૫૮, ૧૦૦, ૨૮૩, ૨૮૮, ૩૧૧, ૩૧૩, ૩૮૦, ૪૪૦, ૪૯૨, ૪૯૬, ૫૨૩, ૫૨૪, ૫૩૦, ૫૩૨, ૫૩૫, ૫૪૨, ૫૫૭, ૫૭૨, ૫૭૩, ૫૮૭
- મક્કાના સમયની અંતિમ સૂરઃઓની વર્ણનશૈલી ૫, ૨૮૫, ૩૨૦, ૪૪૦, ૪૬૮, ૪૯૬, ૫૮૬
- તેની દલીલની રીત ૨૧, ૨૩, ૩૬, ૩૭, ૪૬, ૧૦૪, ૧૦૫, ૧૦૭ થી ૧૧૦, ૨૬૧, ૨૬૩, ૨૬૪, ૨૬૫, ૨૬૬, ૨૭૨, ૨૭૩, ૨૭૪, ૨૭૮, ૨૮૨, ૨૮૪, ૨૮૫, ૨૯૬, ૨૯૮, ૨૯૯, ૩૦૩, ૩૧૬, ૩૨૪, ૩૨૫, ૩૨૮, ૩૪૬, ૩૪૯, ૩૫૦, ૩૬૭, ૪૪૧ થી ૪૪૫, ૪૫૦ થી ૪૫૨, ૪૬૧, ૪૬૨, ૪૭૯, ૪૮૦, ૫૨૪ થી ૫૨૮, ૫૩૦ થી ૫૩૨, ૫૩૯ થી ૫૪૧, ૫૪૯, ૫૫૦, ૫૫૩ થી ૫૫૬
- મનુષ્યની બુદ્ધિશક્તિ અને વિચારશક્તિને અપીલ કરે છે ૧૦૪, ૨૭૨, ૨૭૯, ૨૮૦, ૨૮૨, ૨૮૩, ૨૮૫, ૨૯૬, ૩૩૩, ૩૪૫, ૩૪૬, ૪૩૬, ૪૩૭, ૪૩૮, ૪૪૩ થી ૪૪૫, ૪૫૧, ૪૫૨, ૪૫૫, ૪૯૪, ૫૨૯, ૫૩૧, ૫૫૧, ૫૫૨
- સૃષ્ટિતંત્ર વિષે તેનું વર્ણન ૩૬, ૩૭, ૨૬૧, ૨૬૨, ૨૬૪, ૪૪૧ થી ૪૪૬, ૪૪૮, ૪૭૯, ૪૮૦, ૪૮૮, ૫૦૦ થી ૫૦૩, ૫૧૬, ૫૨૫, ૫૨૯, ૫૩૦, ૫૪૫, ૬૦૩, ૬૦૪, ૬૧૮
- ભૌતિક જગતથી પર સચ્ચાઈઓ વિષે તેનું વર્ણન ૧૦ થી ૧૯, ૨૫, ૩૨, ૩૩, ૩૪, ૩૬, ૩૭, ૯૫ થી ૯૯, ૩૨૪, ૫૦૪ થી ૫૦૭, ૫૬૮, ૬૦૪, ૬૨૦, ૬૨૮,
- મનુષ્યના સર્જન વિષે તેનું વર્ણન (જુઓ ''ઇંસાન'')
- ધર્મોના મૂળ વિષે તેનું વર્ણન ૨૭૬
- તે તમામ આકાશી ગ્રંથોનું સમર્થન કરે છે ૨૮૫, ૨૮૬, ૪૩૮
- આકાશી ગ્રંથો તેનું સમર્થન કરે છે ૩૧૧
- અગાઉ આવેલાં ગ્રંથોના શિક્ષણને તે વિગતવાર રીતે વર્ણવે છે ૨૮૫, ૨૮૬
- તે બનીઇસ્રાઈલના નબીઓને ખુદ બનીઇસ્રાઈલીઓએ મૂકેલી તહોમતોમાંથી મુક્ત કરે છે ૮૧
- ઇતિહાસ વિષે તેની ફિલસૂફી ૭, ૮, ૨૪, ૩૮, ૪૦, ૪૨, ૫૮ થી ૬૩, ૭૧, ૭૨, ૧૫૧, ૨૧૨, ૨૧૩, ૨૬૬, ૨૭૦, ૨૭૧, ૨૭૬, ૨૯૦, ૩૨૦, ૩૪૬, ૩૫૬, ૩૬૬ થી ૩૬૮, ૩૭૨ થી ૩૭૪, ૪૪૯, ૪૫૩, ૪૭૧, ૪૭૨, ૪૭૬, ૪૭૮, ૪૯૭, ૪૯૮, ૫૪૦, ૬૦૬
- નીતિમત્તા વિષે તેની ફિલસૂફી ૧૫, ૨૬ થી ૨૮, ૨૯, ૩૦, ૫૦, ૭૯, ૮૩, ૯૧, ૯૨, ૧૦૧, ૧૩૩, ૧૩૭ થી ૧૪૦, ૧૫૬, ૧૫૭, ૧૫૮, ૨૩૫, ૨૬૬, ૨૬૭, ૨૬૮, ૩૭૨, ૩૭૪, ૩૮૧, ૫૬૮, ૬૦૪, ૬૦૫,
- તેનું નૈતિક દ્રષ્ટિબિંદુ ૧૨, ૩૧, ૩૨, ૧૮૩, ૧૮૪, ૨૦૦, ૨૦૧, ૨૭૪, ૩૨૨, ૩૫૮, ૪૫૮, ૫૬૯, ૫૭૦, ૬૦૭, ૬૨૦
- તેના નૈતિક શિક્ષણ વિષે જુઓ ''અખ્લાક''
- સંસ્કૃતિ અને સમાજ વિષે તેની ફિલસૂફી ૧૫, ૨૩, ૩૮, ૧૦૬, ૫૬૫, ૫૬૬, ૬૧૨, ૬૧૩
- મનોવિજ્ઞાન વિષે તેનું વર્ણન ૧૫, ૧૬, ૫૯, ૬૨, ૭૮, ૯૭ થી ૯૯, ૧૫૭, ૧૫૮, ૩૬૪, ૪૬૨, ૪૬૩, ૪૯૯, ૫૭૩, ૬૨૦
- તેમાં ઇસ્લામી ફિલસૂફીના આધારો ૨૯૬, ૨૯૭
- સત્યની શોધમાં તે કઈ રીતે મનુષ્યનું માર્ગદર્શન કરે છે ૧૦૪, ૧૦૫, ૨૬૩ થી ૨૬૭, ૨૯૬, ૨૯૭, ૩૧૪, ૩૧૫, ૪૩૬, ૪૩૭, ૪૪૩ થી ૪૪૫, ૪૫૯, ૪૭૨
- તેનું આર્થિક દૃષ્ટિબિંદુ ૬૧૨, ૬૧૩, ૬૩૦, ૬૩૧
- સામ્યવાદની તરફેણમાં આના દ્વારા એક ખોટી દલીલ ૫૫૪,

૫૫૫
- આમાં કિસ્સા કયા આશયથી વર્ણવવામાં આવ્યાં છે ૪૦, ૪૨, ૪૩, ૫૮, ૬૦, ૬૨૧, ૬૬૪, ૬૭૪, ૪૩૫, ૪૩૮, ૪૭૮, ૪૭૯, ૪૯૨, ૫૯૦, ૫૯૧, ૬૦૨
- આદમ અ.સ. અને હવ્વા અ.સ.ના કિસ્સાના વર્ણનનો હેતુ ૧૭, ૫૦૮, ૬૨૮
- નૂહ અ.સ.નો કિસ્સો વર્ણવવાનો હેતુ ૪૦, ૨૫૯, ૨૬૦, ૨૯૯, ૩૩૪, ૩૩૭
- ઈબ્રાહીમ અ.સ.નો કિસ્સો વર્ણવવાનો હેતુ ૩૫૬, ૪૮૯, ૫૦૯, ૫૧૦
- લૂત અ.સ.નો કિસ્સો વર્ણવવાનો હેતુ ૩૫૬, ૩૫૮, ૫૦૯, ૫૧૦
- યૂસુફ અ.સ.નો કિસ્સો વર્ણવવાનો હેતુ ૩૭૮, ૩૭૯, ૩૮૬
- મૂસા અ.સ. અને બનીઇસ્રાઈલનો કિસ્સો વર્ણવવાનો હેતુ ૬૩, ૨૫૯, ૨૬૦, ૩૦૨, ૪૭૪, ૬૦૨, ૬૪૭, ૬૪૯
- કુરૈશ કુર્આનના કિસ્સાઓનો અર્થ સારી રીતે સમજતા હતાં ૨૩૭
- કિસ્સા વર્ણવવામાં કુર્આનની રીત ૩૭૯
- પૂર્વના દેશોના વિદ્વાનોના આક્ષેપનું ખંડન કે તે બનીઇસ્રાઈલ પાસેથી રિવાયતોની નકલ કરે છે ૩૯૬, ૪૩૪

કુર્આની તમસીલાત (કુર્આનના ઉદાહરણો):-
- નબૂવ્વત માટે કૃપાના વરસાદનું ઉદાહરણ ૩૯
- સત્યજ્ઞાન ધરાવવા છતાં ભૌતિકવાદમાં પડેલા લોકોનું ઉદાહરણ ૧૦૦, ૧૦૧
- ખુદાથી નિર્ભય બનીને જીવન જીવતાં લોકોનું ઉદાહરણ ૨૩૪
- દુનિયાના જીવનનું ઉદાહરણ ૨૭૯
- ખુદાને છોડીને બીજાની પાસે દુઆ માગનારા લોકોનું ઉદાહરણ ૪૫૦
- સત્ય અને અસત્યના સંઘર્ષનું ઉદાહરણ ૪૫૩
- કાફિરોના કર્મોનું વ્યર્થ જવાનું ઉદાહરણ ૪૭૯
- કલ્મએ તૈયિબાહ અને કલ્મએ ખબીસાહનું ઉદાહરણ ૪૮૪, ૪૮૫
- મુશ્રિકોના ખુદાઓનું ઉદાહરણ ૫૫૪, ૫૫૭, ૫૫૮

કુર્આની દુઆએં (કુર્આનની દુઆઓ):-
- હઝરત આદમ અ.સ. અને હવ્વા અ.સ.ની માફીની દુઆ ૧૫
- આ'રાફવાળાની દુઆ ૨૩
- હઝરત શુઐબ અ.સ.ની દુઆ ૫૭
- મિસ્રના જાદુગરોની ઈમાન લાવ્યાં પછીની દુઆ ૭૦
- હઝરત મૂસા અ.સ.ની માફીની દુઆ ૮૨, ૮૩, ૮૪
- ફિરઔનના જુલમથી છુટકારો મેળવવા માટે બનીઇસ્રાઈલની દુઆ ૩૦૬
- ફિરઔન માટે હઝરત મૂસા અ.સ.ની બદદુઆ ૩૦૮
- હઝરત નૂહ અ.સ.ની માફીની દુઆ ૩૪૪
- મિસ્રની સ્ત્રીઓના ફિત્નાથી બચવા માટે હઝરત યૂસુફ અ.સ.ની દુઆ ૩૯૮
- હઝરત યૂસુફ અ.સ.ની અંતિમ દુઆ ૪૩૩
- મક્કામાં પોતાની ઔલાદને વસાવતી વખતે હઝરત ઈબ્રાહીમ અ.સ.ની દુઆ ૪૮૮ થી ૪૯૧
- એ દુઆ જે મક્કાના સમયગાળાના અત્યંત મુશ્કેલીભર્યા સમયમાં નબી સ.અ.વ.ને શિખવાડવામાં આવી ૬૩૭, ૬૩૮

કુર્આની કિસ્સે (કુર્આનના કિસ્સા):-
- હઝરત આદમ અ.સ. અને હવ્વા અ.સ.નો કિસ્સો ૧૦ થી ૧૮, ૫૦૪ થી ૫૦૭, ૬૨૭ થી ૬૩૦
- હઝરત નૂહ અ.સ.નો કિસ્સો ૪૦ થી ૪૪, ૨૯૯ થી ૩૦૧, ૩૩૩ થી ૩૪૪
- હઝરત હૂદ અ.સ.નો કિસ્સો ૪૪ થી ૪૭, ૩૪૫ થી ૩૪૯
- હઝરત સાલેહ અ.સ.નો કિસ્સો ૪૪ થી ૫૦, ૩૪૯ થી ૩૫૩
- હઝરત ઈબ્રાહીમ અ.સ.નો કિસ્સો ૩૫૩ થી ૩૫૫, ૪૮૮ થી ૪૯૧, ૫૦૯ થી ૫૧૧
- હઝરત લૂત અ.સ.નો કિસ્સો ૫૧ થી ૫૩, ૩૫૩, ૩૫૫, ૩૫૬ થી ૩૫૯, ૫૧૧ થી ૫૧૫
- હઝરત યૂસુફ અ.સ.નો કિસ્સો ૨૭૮ થી ૪૩૪
- હઝરત શુઐબ અ.સ.નો કિસ્સો ૫૪ થી ૫૯, ૩૫૯ થી ૩૬૫
- હઝરત મુસા અ.સ.નો કિસ્સો ૬૩ થી ૮૮, ૩૦૧ થી ૩૧૦, ૩૬૫, ૩૬૬, ૪૭૧ થી ૪૭૪, ૬૪૬ થી ૬૪૯

કુરૈશ :-
- અરબસ્તાનમાં તેમનો પ્રભાવ ૧૪૩, ૩૫૬
- તેમનું ભૌતિકવાદી દ્રષ્ટિબિંદુ ૪૫૮
- તેમના ધાર્મિક અને વંશીય દાવાઓ ઉપર કુર્આનનો પ્રહાર ૧૪૩, ૧૮૩
- અલ્લાહતઆલાનો એલાન કે કા'બાના મુતવલ્લી થવાનો હક્ક તેમને પહોંચતો નથી જ્યાં સુધી તેઓ કાફિર છે ૧૪૩
- તેમના દ્વારા હુદૈબિયાની સંધિનો ખુલ્લો ભંગ ૧૫૪
- તેમનો અંતિમ પરાજય ૧૬૭ (વધુ વિગત માટે જુઓ "મુહમ્મદ સ.અ.વ.")

કસમ (સોગંદ):-
- તેનું નૈતિક અને ધાર્મિક મહત્ત્વ ૫૬૯
- તેને તોડવાની મનાઈ ૫૬૬, ૫૬૯

કિસાસ :- જુઓ "કાનૂને ઈસ્લામ"

કઝા વ કદ્ર :- જુઓ "તકદીર"
કયામત :-
- યૌમુલકયામત ૯૨, ૨૯૪, ૩૪૮, ૩૬૬, ૫૩૪, ૫૩૫
- કયામત અસ્તિત્વમાં આવવાની દલીલો ૪૪૨, ૪૪૩
- તેની પહેલાં બધાં જ મરી જશે ૬૨૬
- પૂછપરછનો દિવસ ૯૭
- ફેંસલાનો દિવસ ૩૧૧
- વળતર અને સજાનો દિવસ ૫૦૬
- હિસાબ લેવાનો દિવસ ૪૯૧
- ફેંસલાની ઘડી (અસ્સાઆ) ૧૦૫, ૪૩૬, ૫૧૬, ૫૫૮
- તમામ મનુષ્યોને જીવતાં કરીને ઊઠાવવાનો દિવસ ૫૦૬
- તમામ મનુષ્યોને એકીસાથે ભેગાં કરવાનો દિવસ ૨૮૧, ૨૮૯, ૩૬૭
- અલ્લાહ સાથે મુલાકાતનો દિવસ ૩૪, ૨૮૯
- શેતાનને એ દિવસ સુધી મહેતલ આપવામાં આવી છે ૬૨૮
- તે અચાનક આવશે ૧૦૫, ૪૩૬, ૫૫૮, ૫૫૯
- તેનો સમય નક્કી છે ૩૬૮, ૫૦૬
- તેના સમયની ખુદા સિવાય કોઈને ખબર નથી ૧૦૫, ૫૦૬
- તેની કેફિયત ૧૦૫, ૩૬૮, ૪૯૧, ૪૯૨, ૪૯૩
- તે દિવસે મડદાંની જીવતાં થઈને ઊભા થવાની કેફિયત ૫૩૭
- તે દિવસે મોમિનો અને કાફિરો બધાં જ ખુદાની પ્રશંસાનું ગાન કરશે ૬૨૩
- તે દિવસે દરેક પોતાની જાતમાં વ્યસ્ત હશે ૫૭૬
- ગુમરાહ લોકોને કઈ હાલતમાં લાવવામાં આવશે ૬૪૫
- ખુદાની અદાલતમાં બધાં જ મનુષ્યોને રજૂ કરવામાં આવશે ૬૩૧
- કર્મના ચોપડાં રજૂ કરવામાં આવશે ૬૦૪
- કર્મના વજન ઉપર ફેંસલો થશે ૯
- દરેકને તેની કરણીનો પૂરો બદલો આપવામાં આવશે ૫૭૬
- તમામ મતભેદોની સચ્ચાઈ ખોલી નાખવામાં આવશે અને તેમનો ફેંસલો કરી દેવામાં આવશે ૩૧૧, ૫૬૮, ૫૮૧
- તે દિવસે ખુદાઈ નિયામતો માત્ર ઈમાનવાળા લોકો માટે હશે ૨૩
(વધુ વિગત માટે જુઓ "આખિરત" અને "હશ્ર")

ك (કાફ) ક

કાફિર :- (જુઓ "કુફ્ર")
કિતાબ (ખુદાઈ કિતાબ અને ખુદાઈ કિતાબોના અર્થ માં) :- ૯૪, ૨૮૫, ૩૭૦, ૪૬૫, ૪૯૭, ૫૯૦
- ઉમ્મુલકિતાબ ૪૬૫
- કિતાબુલ્લાહમાંથી ફાયદો ઊઠાવવાની સાચી રીત ૭૮
- કિતાબુલ્લાહના અનુસરણ ઉપર મક્કમ રહેવાની માગ ૭૮
કિતાબ (હુકમ અથવા ખુદાઈ ફરમાનના અર્થમાં) :- ૧૫૯, ૧૯૨, ૩૨૧
કિતાબ (કુર્આનની સૂરઃ ના અર્થમાં) :- ૬
કિતાબ (ફેંસલા અને તકદીરના લેખના અર્થમાં) :- ૩૭૦, ૬૨૬
કિતાબ (કુર્આનના અર્થમાં) :- ૩૪, ૩૮૩, ૪૪૧, ૪૬૯, ૪૯૭
કિતાબ (લૌહેમેહફૂઝ અથવા ખુદાઈ રજીસ્ટરના અર્થમાં) :- ૨૯૫, ૩૨૪
કુફ્ર (નિયામતના અપકારના અર્થમાં) :- ૪૭૨
- કુફ્રની હકીકત ૨૩૬, ૪૫૯, ૪૬૦
- કુર્આનને ન માનનારાં કાફિર છે ૨૩૦
- કુર્આનની કોઈ એક વાતનો ઇનકાર પણ કુફ્ર છે ૫૮૯
- આખિરતને નહીં માનનારાં કાફિર છે ૩૨૫, ૩૩૨, ૪૪૬
- અલ્લાહની આયતોની મજાક ઊડાવનારા તથા ખુદા અને પયગમ્બરની મજાક કરનારા લોકો કાફિર છે ૨૧૦, ૨૧૧, ૨૧૬
- ખુદાઈ કાનૂનમાં છટકબારી શોધવી કુફ્ર ઉપર વધારાનું એક કુફ્ર છે ૧૯૨
- દંભયુક્ત ઈમાનનો દેખાવ કુફ્ર છે ૧૯૯, ૨૦૧, ૨૦૨, ૨૧૧, ૨૧૬, ૨૧૯, ૨૨૦, ૨૨૧, ૨૨૨, ૨૩૧, ૨૫૨
- મોમિન અને કાફિરનો તફાવત ૩૩૩
- કાફિરો જ અલ્લાહની કૃપાથી નિરાશ થાય છે ૪૨૭
- કુફ્ર એક અપકાર છે ૪૮૭, ૫૬૧, ૫૬૨
- તે પ્રકૃતિ વિરૂદ્ધ છે ૪૮૫
- કુફ્રના નૈતિક અને માનસિક પરિણામો ૪૬૨
- કાફિરોની વિચારશૈલી ૫૭
- કુફ્રયુક્ત કાર્યશૈલી ૧૪૩, ૧૪૪
- જીવનમાં કુફ્રયુક્ત વલણ અને ઇસ્લામી જીવનમાર્ગનો તફાવત ૨૩૭
- ઈમાન અને કુફ્રની સરખામણી પરિણામો અને ઇતિહાસના અનુભવોની દૃષ્ટિએ ૪૮૫, ૪૮૬
- કાફિરની નૈતિક શક્તિ ઈમાનવાળાની શક્તિ કરતાં ચોક્કસપણે ઓછી હોય છે ૧૫૭, ૧૫૮
- કાફિર અલ્લાહની મસ્જિદોનાં મુતવલ્લી થવાને લાયક નથી ૧૮૨
- કુફ્ર કરનારા લોકો સૌથી ખરાબ મખ્લૂક છે ૧૫૧
- તેમના ખરાબ કામો તેમના માટે આકર્ષક બનાવી દેવામાં આવે છે ૧૯૩
- કુફ્ર માટે આગ્રહ કરનારા લોકોના દિલો ઉપર સીલ મારી દેવામાં

આવે છે ૬૨
- તેમનો કુફ્ર અલ્લાહ માટે નહીં બલકે ખુદ તેમના જ માટે નુકસાનકારક છે ૪૭૩, ૪૭૪
- તેઓ અલ્લાહની મદદથી વંચિત રહે છે ૧૩૬
- અલ્લાહ તેમને ફજેત કરવાનો છે ૧૭૫
- તેઓ સજાને પાત્ર છે ૧૫૧, ૪૭૦, ૪૭૩
- તેમના માટે માફી નથી ૨૧૯
- તેમના તમામ કર્મ વ્યર્થ થઈ જશે ૭૯, ૪૭૯, ૪૯૦
- મરતી વખતે ફરિશ્તા તેમની સાથે કેવો વ્યવહાર કરે છે ૧૫૦, ૫૩૫ થી ૫૩૭
- આખિરતમાં તેઓ તેમના ગુનાઓનો જાતે એકરાર કરશે ૨૬
- તેમનો અંજામ ૨૬, ૩૪, ૧૩૪, ૧૪૪, ૧૫૦, ૧૮૨, ૨૧૨, ૨૧૬, ૨૬૩, ૨૯૯, ૩૩૦, ૩૪૯, ૩૫૩, ૪૪૬, ૪૬૩, ૪૭૦, ૪૮૭, ૫૩૫, ૫૬૨, ૫૬૩, ૬૦૨, ૬૪૫
- તેમનો અંજામ જરાય અફસોસને લાયક નથી ૫૮
કલ્મએ તૈયિબાહ (પાકીનો કલમો):- તેની સમજૂતી ૪૮૪
- તેને માનવાના ફાયદા દુનિયામાં તથા આખિરતમાં ૪૮૪ થી ૪૮૬
- કલ્મએ તૈયિબાહ અને કલ્મએ ખબીસહની સરખામણી ૪૮૪, ૪૮૫

گ (ગાફ) ગ

ગુમરાહી :- (જુઓ "ઝલાલત")
ગુનાહ :-
- અસલ ગુનો શું છે ૨૨
- ગુનાહની હકીકત ૨૪
- સામાજિક ગુનાહ શું છે ૫૦, ૯૧, ૯૨, ૧૩૮
- એ મોટા ગુનાહ જેમની સાથે કોઈ નેકી લાભદાયી હોતી નથી ૧૩૫ (વધુ વિગત માટે જુઓ "અખ્લાક")

ل (લામ) લ

લિબાસ (પોશાક):-
- માનવીય પ્રકૃતિ તેનો તકાદો શા માટે કરે છે ૧૫, ૧૯
- તેનો હેતુ ૧૮
- તે અલ્લાહની નિશાનીઓમાંથી છે ૧૯, ૨૦
- તેની નૈતિક જરૂરિયાત પ્રાકૃતિક જરૂરિયાત કરતાં વધારે છે ૧૯
- લિબાસેતકવા શું છે ૧૯, ૨૦
- લિબાસના મામલામાં ઈસ્લામી દ્રષ્ટિબિંદુ ૧૯
- લિબાસના મામલામાં શેતાનના ચેલાઓની મૂળભૂત ગેરસમજ ૨૦
- ઈબાદત વખતે પોશાક કેવો હોવો જોઈએ ૨૨
લાનત (ફિટકાર):-
- તેનો અર્થ ૬૨૮
- ખુદાની લાનતના હક્કદાર કેવા લોકો છે ૩૨, ૨૧૨, ૩૩૧, ૩૪૮, ૩૬૬, ૪૫૭

લૂત અ.સ. :-
- તેમનો કિસ્સો ૫૧ થી ૫૩, ૩૫૩, ૩૫૫, ૩૫૬ થી ૩૫૯, ૫૧૧ થી ૫૧૫
- લૂતની કોમનો પ્રદેશ ૫૧
- લૂતની કોમની જ વસ્તીઓને "મૂ'તફિકાત" કહે છે ૨૧૩, ૩૬૨
- એ વિસ્તાર આજ સુધી વિનાશનો બોધદાયક નમૂનો છે ૫૧૫
- લૂતની કોમનું નૈતિક પતન ૫૧, ૫૨, ૫૩, ૩૫૭, ૩૫૮, ૫૧૧ થી ૫૧૪
- લૂતની કોમ માટે હઝરત ઈબ્રાહીમ અ.સ.ની ભલામણ રદ કરી દેવામાં આવી ૪૮૯
- હઝરત લૂત અ.સ.ની પત્નીનો અંજામ ૫૩, ૫૧૧

م (મીમ) મ

મુત્તકી :- (જુઓ "તકવા")
મુહસિન :- (જુઓ "એહસાન")
મુહમ્મદ સ.અ.વ. :-
- નબીએઉમ્મી (નિરક્ષર પયગમ્બર) ૮૪, ૮૫, ૮૬
- સ્પષ્ટપણે ડરાવનાર ૧૦૪
- ડરાવનાર અને ખુશખબર આપનાર ૧૦૬, ૩૨૧, ૩૨૭
- તમામ મનુષ્યોની તરફ રસૂલ બનાવીને મોકલવામાં આવ્યાં ૮૬, ૨૯૦
- ગ્રંથવાળાઓને પણ આપની ઉપર ઈમાન લાવવા માટે કહેવામાં આવ્યું ૮૪ થી ૮૬, ૫૮૬, ૫૮૭
- તૌરાત અને ઈંજીલમાં આપનો ઉલ્લેખ ૮૫
- આપની ઉપર ઈમાન લાવનારાં જ સફળ થશે ૮૬
- આપનો સંદેશ સ્વીકારવાના પરિણામો ૩૨૨
- નહીં સ્વીકારવાના પરિણામો ૩૨૨, ૩૨૩
- આપને તકલીફ આપનારનો અંજામ ૨૦૯
- આખિરતમાં આપ એ તમામ લોકો માટે સાક્ષી થશે જેમના સુધી આપનો સંદેશ પહોંચ્યો છે ૫૬૪
- આપની નબૂવ્વતની દલીલો ૧૦૪, ૧૦૫, ૨૭૨, ૨૭૩, ૨૭૪, ૩૭૮, ૪૩૪, ૪૩૫, ૬૪૩

- આપનો સંદેશ ૨૫૮, ૨૬૩, ૩૦૨, ૩૨૦, ૩૨૧, ૩૨૨, ૪૩૭, ૪૪૧, ૪૫૯, ૪૬૪, ૫૫૩
- આપનો સંદેશ એ જ હતો જે તમામ નબીઓ અ.સ.નો હતો ૩૦૨, ૩૩૦
- આપના લાવેલા દીનનું મૂળભૂત શિક્ષણ (જુઓ "ઇસ્લામ") કયા કામ માટે મોકલવામાં આવ્યા હતાં ૮૫, ૧૯૦, ૪૬૯
- શા માટે કાફિરો આપના વિરોધી હતાં ૫૫૩, ૬૨૧
- આપનું કામ ફકત કુર્આન પહોંચાડી દેવાનું ન હતું બલકે પોતાના વચન અને આચરણ દ્વારા કુર્આનના આશયની સમજુતી આપવાનું પણ હતું ૫૪૩, ૫૪૪
- આપનું આગમન એક મોટી નિયામત હતી ૪૭૪
- આપના આગમનનો અર્થ આ હતો કે હવે આરબવાસીઓને રાજ્યની તક આપવામાં આવી રહી છે ૨૭૧
- કુરૈશને આપનું કહેવું કે જો તમે મારો સંદેશ માની લો તો અરબસ્તાન અને બિનઅરબ વિસ્તારોના શાસક બની જશો ૪૭૪, ૪૭૫
- આરબવાસીઓને ચેતવણી કે હવે તમારૂં ભાગ્ય એ વલણ ઉપર આધારિત છે જે તમે મુહમ્મદ સ.અ.વ.ની સામે અપનાવશો ૪૭૮
- આપને નબૂવ્વતની દલીલના રૂપમાં કુર્આન સિવાય બીજો કોઈ મો'જિઝો આપવામાં ન આવ્યો ૧૧૩, ૪૫૯
- મો'જિઝો નહીં આપવાનું કારણ ૪૬૦
- કાફિરો તરફથી મો'જિઝાઓની માગણી અને તેનાં જવાબો ૧૧૨ થી ૧૧૪, ૨૭૭, ૩૧૫, ૩૨૭, ૪૪૭, ૪૫૮, ૪૬૦, ૪૬૪, ૪૯૮, ૫૧૦, ૬૨૬, ૬૨૭, ૬૪૨, ૬૪૩, ૬૪૭
- આપ નબૂવ્વત મળતાં પહેલાં બુદ્ધિ અને ચિંતનના સાચા ઉપયોગ દ્વારા તૌહીદની હકીકતને પામી ગયા હતાં ૩૩૦
- આપ નબૂવ્વતની પહેલાં એ વાતો જાણતા ન હતાં જે આપને વહી દ્વારા જણાવવામાં આવી ૩૪૪, ૩૮૩, ૩૮૪
- આપનું કામ માત્ર વહીનું અનુસરણ કરવાનું હતું ૧૧૩, ૨૭૧, ૨૭૨
- આપ ગેબના જાણનાર ન હતાં ૧૦૬, ૨૨૮
- આપને કયામતના સમયની જાણ ન હતી ૧૦૫
- પોતે પોતાના નફા-નુકસાનના મુખત્યાર ન હતાં ૧૦૬, ૨૯૦
- આપનું મનુષ્ય હોવું ૨૬૦, ૫૪૨, ૬૪૩
- એ રિવાયતો ઉપર ચર્ચા જેમાં આપની ઉપર જાદુની અસર થવાનો ઉલ્લેખ છે ૬૪૭, ૬૪૮
- કાફિરોની સામે આપની મક્કમતા અલ્લાહની મદદથી હતી ૬૩૩
- નબૂવ્વત પહેલાં આપનું જીવન ૨૭૨, ૨૭૩
- નબી થયા પહેલાં આપના વિષે મક્કાના લોકોના વિચારો ૨૭૩, ૩૫૦
- આપે કયારેય અજ્ઞાનકાળના કાયદાઓનું અનુસરણ કર્યું નથી ૪૨૩
- નબૂવ્વતના કામમાં તદ્દન નિઃસ્વાર્થ હતાં ૪૩૪, ૪૩૫
- આપની તેજસ્વી બુદ્ધિ ૧૭૦
- શૂરવીરતા ૧૬૮, ૧૬૯, ૧૭૦, ૧૮૫, ૧૯૬
- ઉદારતા અને સહિષ્ણુતા ૧૮૬, ૨૨૦
- લોકો સાથે પ્રેમ અને તેમના પ્રત્યેની શુભકામના ૨૫૫, ૩૨૦
- એક નેતા અને કોમના સરદાર તરીકે આપના ગુણો ૨૦૯, ૨૪૫, ૨૪૮
- એક વિચારક તરીકે આપના ગુણો ૧૬૯, ૧૭૧
- એક સેનાપતિ તરીકે આપના ગુણો ૧૬૯
- આપે અરબસ્તાનમાં ઇસ્લામી આદેશોને કઈ રીતે તબક્કાવાર અમલમાં મૂકયાં ૪૨૩
- એ નુકસાનો જે આપને સત્યના સંદેશ માટે સહન કરવા પડયાં ૫૧૭
- એ માર્ગદર્શક સૂચનાઓ જે આપને સત્યના પ્રસાર માટે આપવામાં આવી ૧૧૦ થી ૧૧૫, ૨૮૨, ૩૭૧, ૪૦૩, ૪૦૪, ૪૩૫, ૫૧૬ થી ૫૧૯, ૫૮૧ થી ૫૮૩, ૫૮૭, ૬૨૩, ૬૨૪ (વધુ વિગતો માટે જુઓ "દાવતે હક્ક")
- ખુદા તરફથી આપને મકામેમહમૂદ ઉપર પહોંચાડવાનો વાયદો ૬૩૭
- મક્કામાં આપની અને કુરૈશી કાફિરોની વચ્ચે સંઘર્ષ ૪૨, ૫૮, ૬૩, ૧૦૪, ૧૦૫, ૧૦૯, ૧૧૦, ૧૪૦, ૧૪૧, ૩૨૩, ૩૨૭, ૪૯૯, ૫૧૭, ૫૧૯, ૫૩૪, ૬૩૨, ૬૩૩, ૬૫૧
- આપના સંદેશ સામે તેમનું આશ્ચર્ય ૨૬૦
- તેઓ આપની કદર જાણતા ન હતાં ૬૨૪, ૬૪૬
- તેમના આક્ષેપો, વાંધા, શંકાઓ અને વિરોધના કારણો ૧૦૪, ૨૬૧, ૨૭૧, ૩૨૫, ૩૩૪, ૩૩૭, ૪૩૭, ૪૬૪, ૪૬૫, ૪૬૬, ૪૯૮, ૫૨૩, ૫૨૫, ૫૩૯, ૫૪૩, ૫૫૩, ૫૭૩, ૫૭૪, ૫૭૮ થી ૫૮૧, ૬૨૧, ૬૨૪, ૬૨૫, ૬૪૧, ૬૪૭, ૬૪૮
- નબૂવ્વતના આરંભમાં સાતવર્ષીય દુષ્કાળ અને એ જમાનામાં તેમજ ત્યાર પછી કાફિરોનું વર્તન ૬૦, ૨૬૯, ૨૭૭, ૨૭૮, ૫૭૭
- કાફિરોનો હઠાગ્રહ ૬૦, ૨૭૭, ૨૭૮, ૨૯૯, ૩૦૦, ૪૩૪, ૪૩૫, ૪૪૦, ૫૦૦
- આપના સંદેશને હરાવવા કરવા માટે તેમની ચાલો ૫૩૪

- આપની સાથેનો તેમનો વ્યવહાર યૂસુફ અ.સ.ના ભાઈઓના વ્યવહાર જેવો હતો ૩૭૮, ૩૭૯
- તેમની માગણી હતી કે દીનમાં થોડો સુધારો કરીને આપ તેમની સાથે સમાધાન કરી લે ૨૭૨
- તેઓ વારંવાર પડકાર તરીકે આપની પાસે આફત ઊતારવાની માગણી કરતા હતાં તેનાં જવાબો ૧૪૨, ૩૨૫, ૪૪૭, ૫૨૨, ૫૨૫, ૬૦૩
- આપને ખોટા કહેવા છતાં મક્કાના લોકો ઉપર આપત્તિ કેમ ન આવી ૧૪૨, ૬૦૩
- કાફિરો આપની ઉપર હાથ ઉગામવાથી શા માટે ડરતા હતાં ૩૬૪
- મક્કાના સમયગાળા દરમ્યાન ઈસ્લામ અને મુસલમાનોની હાલત ૧૧૮, ૧૧૯, ૧૩૮, ૫૭૫
- એ જમાનામાં ઈમાન લાવનારાં મોટા ભાગના નવયુવકો હતાં ૩૦૪
- એ દુઆ જે એ જમાનાના અત્યંત મુશ્કેલીભર્યા સમયમાં આપને શિખવાડવામાં આવી ૬૩૭, ૬૩૮
- અલ્લાહતઆલા તરફથી આપને ધીરજ અને મક્કમતાની શીખ ૩૧૮, ૩૨૭
- મે'રાજની ઘટના અને તેની ઐતિહાસિક પશ્ચાદભૂમિ ૫૮૬, ૫૮૮ વધુ વિગત માટે જુઓ "મે'રાજ"
- મક્કાના સમયગાળામાં ઈસ્લામના સંદેશના પ્રસારનું કેટલું અને શું કામ થયું ૧૧૮, ૧૧૯, ૫૮૬
- મક્કાના સમયગાળાના અંતિમ ગાળામાં ઈસ્લામી જીવનવ્યવસ્થાનો ઢંઢેરો જે આપે ખુદા તરફથી રજૂ કર્યો ૬૦૮ થી ૬૧૭
- અરબસ્તાનના સત્યવાદી લોકો આપના સંદેશનો સ્વાગત કઈ રીતે કરી રહ્યાં હતાં ૫૩૭
- મદીનાના સમયગાળાનો આરંભ કેવી રીતે થયો ૧૧૯ થી ૧૨૨
- બૈઅતે અકબા ૧૨૦, ૧૨૧
- હિજરત ૧૨૦, ૧૨૧, ૧૯૫
- ગારે સૌરની ઘટના ૧૯૫
- મક્કાના કાફિરો આપની હિજરતને શા માટે ભયજનક માનતા હતાં ૧૨૧, ૧૨૨
- હિજરતની અસર અને પરિણામ ૧૨૧
- મદીનાવાસીઓને કાફિરોની અંતિમ ચેતવણી અને મુસલમાનો માટે હજ્જની બંધી ૧૨૨
- હિજરત પછી મક્કાના કાફિરોએ મુસલમાનોને કઈ કઈ રીતે તકલીફો આપવાનો પ્રયાસ કર્યો ૧૨૨
- હિજરત પછી આપના ઉપાયો ૧૨૨, ૧૫૨, ૧૬૪
- હિજરત પછી મદીનાનો વિકાસ ૨૧૭
- કુરૈશ સાથે લશ્કરી અથડામણોની શરૂઆત ૧૨૩
- બદ્રની લડાઈ (જુઓ "જંગે બદ્ર")
- હુદૈબિયહની સંધિના ભંગ પછી આપે કયા કારણોસર મક્કા ઉપર અચાનક હુમલો કરી દીધો ૧૫૪
- મક્કા વિજય તથા કુરૈશનો અંતિમ પરાજય ૧૬૭
- ગઝવએ તબૂક (જૂઓ "જંગે તબૂક")
- તબૂકની મુસાફરીમાં સમૂદના પુરાતન અવશેષોની જગ્યાએ આપનું પહોંચવુ અને મુસલમાનોને તેમાંથી પદાર્થપાઠ લેવા કહેવું ૪૮
- તબૂકની મુસાફરીમાં આપને શહીદ કરવા માટે દંભીઓ દ્વારા ષડયંત્રો ૨૧૬
- અરબસ્તાન ઉપર ઈસ્લામના વર્ચસ્વને પૂર્ણ કરવાના છેલ્લા તબક્કા ૧૬૭, ૧૬૮, ૧૭૧, ૧૭૨, ૧૭૪, ૧૭૫, ૧૮૦, ૧૮૧, ૧૮૨, ૧૮૫, ૧૮૬
- શિર્કને ખતમ કરવા માટે આપના અંતિમ પગલાં ૧૭૨
- જહાલતકાળના રિવાજોનો ખાત્મો ૧૭૨, ૧૭૪, ૧૯૨
- મુશ્રિકો માટે હજ્જની બંધી ૧૭૪, ૧૮૬
- હજ્જતુલવિદાઅ ૧૭૪, ૧૯૩
- હજના જૂના નિયમોની સુધારણા ૧૭૪
- કા'બાના વહીવટમાંથી મુશ્રિકોને બહાર કાઢવાં ૧૮૨, ૧૮૩ (વધુ વિગતો માટે જુઓ "નબૂવ્વત")

મદ્યન :-
- મદ્યનવાળા ૨૧૩
- ઐકાવાળા ૫૧૫
- વિસ્તાર અને ઈતિહાસ ૫૧, ૫૧૫
- હઝરત યૂસુફ અ.સ.ના જમાનામાં મદ્યનના લોકો ૨૯૦, ૪૦૩
- તેમની નૈતિક અને ધાર્મિક દશા ૫૪, ૫૫, ૩૫૯, ૩૬૦
- તેમની અસલ ગુમરાહી શું હતી ૫૫, ૩૬૦, ૩૬૧
- હઝરત શુઐબ અ.સ.ની આગેવાની કબૂલ નહીં કરવા માટેના તેમના બહાના ૫૭
- તેમનો બોધદાયક અંજામ ૫૮, ૩૬૫

મદીના :- (જુઓ "અન્સાર", "મુહમ્મદ સ.અ.વ.", "મુનાફિકીન" અને "યહૂદ")

મઝાહિબ (ધર્મો):-
- ધાર્મિક ભેદભાવ અને મતભેદનાં મૂળ ૨૭૬, ૫૬૮
- એ મતભેદોની હકીકત કયામતના દિવસે ખોલી દેવામાં આવશે ૩૧૧, ૩૭૦, ૫૬૮
- તેમનો ફેંસલો વર્તમાન દુનિયાના જીવનમાં શા માટે કરી દેવામાં

આવતો નથી ૨૭૬
- ધાર્મિક સંશોધનની ખોટી રીતો માટે કુર્આનની પકડ તથા સાચા રસ્તાની દોરવણી ૨૯૬, ૨૯૭
- જૂઠ્ઠા ધર્મોની સામે કુર્આનની દલીલો ૨૦, ૨૧, ૨૩, ૨૮૩ થી ૨૮૫
મસાજિદિલ્લાહ (અલ્લાહની મસ્જિદો) :-
- મુશ્રિક અને કાફિર તેના મુતવલ્લી થઈ શકતાં નથી ૧૮૨
- તેના મુતવલ્લી થવાને માટે કોણ લાયક છે ૧૮૩
- તેમાં મુશ્રિકોના પ્રવેશનો શરીઅતનો હુકમ ૧૮૭
- નમાઝ પઢવાને લાયક એ મસ્જિદ છે જેનો પાયો તકવા ઉપર હોય નહીં કે એ જે ફિત્નો ઊભો કરવા માટે બનાવવામાં આવે ૨૩૨
મસ્જિદેઅકસા :- ૫૮૮
મસ્જિદેહરામ :- ૫૮૮
- કાફિરો તેના મુતવલ્લી બની શકતાં નથી ૧૪૨, ૧૪૩
- તેના યોગ્ય મુતવલ્લી માત્ર સંયમી લોકો છે ૧૪૩
- મુશ્રિકોને તેના મુતવલ્લીપદેથી ખરેખર કાઢી મૂકવામાં આવે છે ૧૭૨, ૧૮૨
- મુશ્રિકો માટે તેની નજીક જવાની પણ મનાઈ છે ૧૮૬
મસ્જિદેઝિરાર:- (જુઓ ''જંગે તબૂક'' અને ''મુનાફિકીન, જંગે તબૂકકે મૌકે પર ઉનકા તર્ઝેઅમલ'')
મુસરિફ (ઊડાઉ ખર્ચ કરનાર) :-
- કયા લોકો મુસરિફ છે ૨૦૬
મસ્કનત (ગરીબી) :-
- અર્થ અને સમજૂતી ૨૦૫ (મિસ્કીનની વ્યાખ્યા માટે જુઓ ''ઝકાત'')
મસીહ :- (જુઓ ''ઈસા અ.સ.'')
મસીહી-મસીહિય્યત :- (જુઓ ઈસાઈય્યત)
મુશ્રિક :- (જુઓ ''શિર્ક'')
મુશ્રિકીને અરબ (અરબસ્તાનના મુશ્રિકો):- (જુઓ ''શિર્ક'' અને ''અરબ'')
મશિય્યતે ઈલાહી (અલ્લાહની મરજી):- (જુઓ ''તકદીર'')
મુસ્લેહ, મુસ્લેહીન (સુધારક, સુધારકો):-
- કેવા લોકો છે ૯૪
મો'જિઝાત (ચમત્કારો):-
- મો'જિઝાની હકીકત ૬૫
- મો'જિઝાત સત્ય હોવાની દલીલ ૬૬
- મો'જિઝા અને જાદુનો તફાવત ૬૮, ૬૯, ૭૨, ૬૪૮
- મો'જિઝાતને ભૌતિક અને રાબેતા મુજબની ઘટનાઓ સાબિત કરનારાઓની ભૂલ ૬૫
- મો'જિઝાતનો એક ખાસ પ્રકાર જે નબૂવ્વતની દલીલના રૂપમાં આપવામાં આવે છે ૬૨૬
- નબીઓને મો'જિઝા શા માટે આપવામાં આવે છે ૬૫, ૬૨૬
- હઝરત સાલેહ અ.સ.ની ઊંટણીનો મો'જિઝો ૪૮, ૪૯, ૫૦, ૩૫૨, ૬૨૬
- હઝરત ઈબ્રાહીમ અ.સ.ને ત્યાં ઘડપણમાં સંતાનનો જન્મ ૩૫૪, ૫૧૦
- હઝરત યૂસુફ અ.સ.નો મો'જિઝો ૪૨૮
- એ મો'જિઝા જે હઝરત મૂસા અ.સ.ને આપવામાં આવ્યાં ૬૫, ૬૮, ૬૯, ૭૨, ૭૩, ૮૭, ૬૪૬ થી ૬૪૮
- નબી સ.અ.વ.ને નબૂવ્વતની દલીલના રૂપમાં માત્ર કુર્આનનો મો'જિઝો આપવામાં આવ્યો ૧૧૩, ૪૫૯
- નબી સ.અ.વ.ને અનુભવી શકાય તેવા મો'જિઝો આપવાને બદલે તાર્કિક મો'જિઝો આપવાનું કારણ ૪૬૦
- મક્કાના કાફિરો તરફથી મો'જિઝા માટે વારંવારની માગણીઓ અને તેમના જવાબો ૧૧૨ થી ૧૧૪, ૨૭૭, ૩૧૫, ૩૨૭, ૪૪૭, ૪૫૮, ૪૬૦, ૪૬૪, ૪૯૮, ૫૧૦, ૬૨૬, ૬૨૭, ૬૪૨, ૬૪૩, ૬૪૭
મે'રાજ :-
- તેનો સમયગાળો અને સંજોગો ૫૮૬
- આની વિગતો જે હદીસમાં જોવા મળે છે ૫૮૮, ૫૯૦
- હદીસની વિગતો કુર્આનની વિરૂદ્ધ નથી ૫૮૮
- તે એક શારીરિક મુસાફરી અને નજરોનજર નીહાળવું હતું ૫૮૯
- તેની શક્યતા અંગેની ચર્ચા ૫૮૯
- હદીસના ઇનકારીઓના વાંધાં અને તેમનો જવાબ ૫૮૯
- તમામ નબીઓને આ પ્રકારના અવલોકનો કરાવવામાં આવ્યાં છે ૫૯૦
- તેના માટે રુ'યા શબ્દનો કયા અર્થમાં ઉપયોગ થયો છે ૬૨૭
મગફિરત (ક્ષમા) :-
- કેવા લોકો માટે છે ૮૨, ૧૩૦, ૧૬૦, ૧૬૩, ૩૨૬
- કેવા લોકો માટે નથી ૨૧૯
- ક્ષમાની શરત ૧૪૦, ૧૪૪
- મુશ્રિક માટે મગફિરતની દુઆ જાઈઝ નથી ૨૪૧
મકામેમહમૂદ (પ્રશંસિત મુકામ) :-
- આનો અર્થ શું છે ૬૩૭
મક્કા :- (જુઓ ''ઇબ્રાહીમ અ.સ.'', ''મુહમ્મદ સ.અ.વ.'', ''કુરૈશ'')
મલાઈકા:- (જુઓ ''ફરિશ્તા'')
મુનાફિક, મુનાફિકીન (દંભીઓ) :-
- તેમના ગુણો અને વર્તન ૧૩૬, ૧૩૭, ૧૯૯, ૨૦૧, ૨૦૨, ૨૦૩, ૨૧૦, ૨૧૧, ૨૧૭, ૨૧૮, ૨૨૬, ૨૨૭

- તેઓ હકીકતમાં કાફિર છે ૧૯૯, ૨૦૧, ૨૦૨, ૨૧૧, ૨૧૬, ૨૧૯, ૨૨૦, ૨૨૧, ૨૨૨, ૨૩૧, ૨૩૫, ૨૫૨, ૨૫૩
- તેઓ ગુનેગાર છે ૨૦૧, ૨૧૨, ૨૧૯, ૨૨૦, ૨૨૫
- દંભ એક ગંદકી છે ૨૨૫, ૨૫૩
- દંભના કારણો ૨૧૭, ૨૧૮, ૨૨૬, ૨૫૦, ૨૫૪
- કુર્આનનો અભ્યાસ દંભીની ગંદકીમાં ઊલટાનો વધારો કરે છે ૨૫૨
- દંભની માનવચરિત્ર ઉપર અસરો ૨૩૫
- મુસલમાન અને દંભીનો તફાવત ૨૨૯
- મુસલમાન અને દંભી વચ્ચેનો તફાવત કેવી રીતે ખુલ્લો પડે છે ૨૫૩
- જમાઅત સાથેની નમાઝ દંભીને મુસલમાનથી અલગ જાહેર કરી દે છે ૨૦૧
- દંભી અને ગુનેગાર મુસલમાનનો તફાવત કેવી રીતે જાણી શકાય ૨૩૦
- ઈસ્લામી સમાજમાં દંભીઓના સામેલ રહેવાનું નુકસાન ૧૯૮, ૨૨૫, ૨૫૨
- મદીનાના દંભીઓની નૈતિક અને માનસિક હાલત ૨૦૩, ૨૦૪, ૨૦૯, ૨૨૬, ૨૨૭, ૨૨૮, ૨૩૨, ૨૫૩, ૨૫૪
- બદ્રની લડાઈ વખતે તેમનું વર્તન ૧૨૬, ૧૫૦
- તબૂકની લડાઈ વખતે તેમનું વર્તન ૧૬૯, ૧૭૦, ૧૯૬, ૧૯૭, ૧૯૮, ૧૯૯, ૨૦૦, ૨૦૧, ૨૧૦, ૨૧૬, ૨૧૭, ૨૧૮, ૨૧૯, ૨૨૨, ૨૨૪, ૨૨૫, ૨૩૧ થી ૨૩૪
- નબી સ.અ.વ.ની સામે તેમના વાંધાં ૨૦૩, ૨૦૪, ૨૦૮, ૨૦૯
- તેમને કચડી નાખવા માટે કુર્આનના અંતિમ હુકમો ૧૭૨
- તેમની વિરૂદ્ધ નબી સ.અ.વ.ના પગલાં ૧૭૩, ૨૧૫, ૨૨૦, ૨૨૧
- તેમની સાથે ઈસ્લામી સમાજમાં કેવો વ્યવહાર હોવો જોઈએ ૨૧૫, ૨૧૬, ૨૨૦, ૨૨૫, ૨૨૯, ૨૫૨
- તેમના વિષે ઈસ્લામી રાજ્યની નીતિ ૨૧૫, ૨૫૨
- દંભીએ કરેલો ખુદાના માર્ગમાં ખર્ચ સ્વીકાર્ય નથી ૨૦૧
- તેમના માટે માફી નથી ૨૧૯
- દંભીઓનો અંજામ ૫, ૨૦૨, ૨૦૯, ૨૧૧, ૨૧૨, ૨૧૬, ૨૧૭, ૨૨૧, ૨૨૫, ૨૨૮, ૨૫૩

મુન્કર (ઈનકાર કરનાર) :-
- અર્થ અને સમજુતી ૫૬૬

મન્ન-વ-સલ્વા :- ૮૭

મૂસા અ.સ. :- ૬૩ થી ૮૮, ૩૦૧ થી ૩૧૦, ૩૩૦, ૩૬૫, ૩૬૬, ૩૭૦, ૩૮૨, ૩૮૩, ૪૭૧ થી ૪૭૪, ૬૪૬ થી ૬૪૯
- આપનો સમયગાળો ૬૪
- નબૂવ્વત પહેલાનું જીવન ૬૭
- વ્યક્તિત્ત્વ અને લાયકાતો ૬૭
- આપની પયગમ્બરી વખતે બનીઇસ્રાઈલની હાલત ૩૦૪, ૩૦૫
- આપનો સંદેશ ૬૫
- નબૂવ્વતનો હેતુ ૩૦૨, ૩૦૩, ૪૭૧
- આપને આપવામાં આવેલાં મો'જિઝા ૬૫, ૬૮, ૬૯, ૭૨, ૭૩, ૮૭, ૬૪૬ થી ૬૪૮
- મિસ્રમાં તેમણે બનીઈસ્રાઈલને કેવી રીતે સંગઠિત કર્યા ૩૦૭
- ફિરઔનને તેમનાથી રાજકીય ક્રાંતિનો ખતરો શા માટે લાગ્યો ૬૬, ૩૦૩, ૩૦૪
- તેણે તેમના મૂકાબલા માટે જાદુગરોને શા માટે બોલાવ્યાં ૬૮, ૬૯
- જાદુગરો સાથે મુકાબલો ૬૮ થી ૭૦, ૩૦૩, ૩૦૪
- તેમનું ઈમાન લાવવું અને એકાએક એક નૈતિક ક્રાંતિનો ઉદ્ભવ થવો ૬૯, ૭૦
- ફિરઔન માટે તેમની બદદુઆ ૩૦૮
- બનીઈસ્રાઈલને લઈને મિસ્રમાંથી નીકળે છે ૭૪, ૩૦૯
- બનીઈસ્રાઈલની સાથે બિનઈસ્રાઈલી મુસલમાનોની પણ એક મોટી સંખ્યા હતી ૪૩૦
- સમુદ્ર પાર કરવાની જગ્યા ૭૪
- બનીઈસ્રાઈલ તેમની પાસે એક બનાવટી ખુદા માગતા હતાં ૭૪, ૭૫
- તેમને શરીઅતના કાનૂન અને ગ્રંથ એનાયત કરવામાં આવે છે ૭૬, ૭૮, ૫૯૦
- અલ્લાહને જોવાની વિનંતી અને ત્યાર પછી આ સાહસ બદલ તોબા ૭૭
- અલ્લાહતઆલા દ્વારા આપની સાથે વાતચીત કરવી ૭૭, ૭૮
- હઝરત હારૂન અ.સ.ને પોતાનો ખલીફા (નાયબ) બનાવે છે ૭૭
- આપની પાછળ બનીઈસ્રાઈલ દ્વારા વાછરડાને પૂજ્ય બનાવી લેવો ૮ અને ૮૧
- સીનાના મેદાનમાં પહેલી વખત બનીઈસ્રાઈલની વસ્તી ગણતરી કરાવે છે ૪૩૦
- આપનું અંતિમ પ્રવચન અને બનીઈસ્રાઈલને વસિયતો ૪૭૨ થી ૪૭૪ (વધુ વિગતો માટે જુઓ "બનીઈસ્રાઈલ")

મોમિન :- (જુઓ "ઈમાન")

મુહાજિરીન (હિજરતીઓ):-
- બદ્રની લડાઈમાં તેમનાં બલિદાનવૃત્તિ ૧૨૪, ૧૨૬

મીસાક (કરાર) :-
- અર્થ અને સમજૂતી ૧૬૨
મીઝાન (તરાજવું):-
- કયામતના દિવસે કર્મો તોલવાનો અર્થ ૯ નબુવ્વત નબૂવ્વત

ن (નૂન) ન

નબૂવ્વત :-
- તે એક દેણગી છે નહીં કે કમાવી શકાય તેવી ૫૨૫
- દરેક ઉમ્મત માટે એક પયગમ્બર છે ૨૮૯, ૪૪૭
- મનુષ્ય તેના માર્ગદર્શનનો શા માટે મોહતાજ છે ૧૮, ૨૦, ૫૨૭, ૫૨૮
- તેની તરફેણમાં તાર્કિક દલીલો ૨૬૧, ૫૨૭, ૫૨૮, ૫૩૦
- તમામ નબીઓ મનુષ્ય હતાં ૪૨, ૪૫, ૩૩૩, ૩૩૫, ૪૩૭, ૪૬૪, ૪૭૬, ૪૭૭, ૫૪૨
- દુનિયામાં હંમેશાં અજ્ઞાન લોકોએ પોતાના જેવાં મનુષ્યોને પયગમ્બર માનવાનો ઈનકાર કર્યો છે ૪૨, ૪૫, ૨૬૧, ૩૩૩, ૩૩૪, ૩૭૬, ૬૨૫, ૬૪૪
- એ હિકમત જેના કારણે અલ્લાહતઆલાએ મનુષ્યના માર્ગદર્શન માટે નબૂવ્વતની રીત અપનાવી ૫૨૮, ૫૨૯, ૫૪૩
- મનુષ્યોના માર્ગદર્શન માટે મનુષ્ય જ નબી હોવો જોઈએ ૬૪૪
- નબૂવ્વત કોઈને ઈનાયત કરવી અલ્લાહની નિયામત પૂર્ણતા તથા અલ્લાહની કૃપા છે ૩૮૫, ૬૪૧
- સાચા પયગમ્બર અને જૂઠ્ઠા પયગમ્બર વચ્ચેનો તફાવત ૨૭૫
- નબીની સચ્ચાઈ કઈ વાતો ઉપરથી ઓળખી શકાય છે ૩૩૫, ૩૪૬, ૩૬૨, ૪૩૪, ૪૩૫, ૪૪૭, ૪૬૦
- નબૂવ્વતનો જૂઠ્ઠો દાવેદાર સૌથી મોટો જાલિમ છે ૨૫, ૨૭૪
- નબીના સંબોધન અને દુનિયાપરસ્તોના સંબોધન વચ્ચેનો તફાવત ૨૬૧
- નબી અને ફિલસૂફ વચ્ચે તફાવત ૫૯૦
- નબી અને જાદુગરનો તફાવત ૩૦૩
- નબૂવ્વત પહેલાં નબીઓનું જીવન કેવું રહેતું હતું ૪૭૭, ૪૭૮
- નબૂવ્વત પહેલાં તમામ નબીઓ સાચી બુદ્ધિના યોગ્ય ઉપયોગ વડે તૌહીદની હકીકત પામી જતા હતાં ૩૩૦, ૩૩૪, ૩૫૧, ૩૬૧
- વહીના સ્વીકાર માટે નબીને કેવી રીતે તૈયાર કરવામાં આવે છે ૭૬
- નબીઓને એ જ્ઞાન આપવામાં આવે છે જે સામાન્ય લોકોની પાસે હોતું નથી ૪૨
- નબીને અલ્લાહ સત્યપારખુ અને મામલાઓને સમજનાર બનાવે છે ૩૮૫
- નબીઓને હુકમ અને જ્ઞાન આપવામાં આવે છે ૩૯૨
- તેઓ રહ્‌માનના શિષ્યો હોય છે ૪૦૧
- નબીઓને સત્યના દર્શન કરાવવામાં આવે છે ૫૯૦
- નબીઓ કઈ વસ્તુમાં સામાન્ય લોકો કરતાં અલગ હોય છે ૪૭૭
- નબીઓ ઉપર માત્ર એ જ વહી નથી આવતી જે તબ્લીગ માટે હોય બલકે તેમને બીજા આદેશો પણ મળે છે ૩૩૭
- નબી ખુદાનો પસંદ કરેલો હોય છે ૩૮૫
- નબીઓની અસાધારણ શક્તિઓ ૪૨૮
- નબીઓ ગેબી જ્ઞાન અને માનવીથી પર ગુણો ધરાવતા નથી ૩૩૫
- નબીઓ ગેબની વાતો માત્ર એટલી જ જાણે છે જેટલી અલ્લાહતઆલા તેમને જણાવે છે ૪૨૯
- નબીઓના નિર્દોષ હોવાની હકીકત ૩૪૩, ૩૪૪, ૩૯૩, ૪૨૧
- લોકોના ભાગ્યના ફેંસલાં કરવા એ નબીનું કામ નથી ૪૨૩, ૪૨૪
- નબીની જવાબદારી કયાં સુધી છે ૫૩૯
- નબીનું કામ આ નથી કે તે લોકોને સીધા રસ્તે લાવીને જ રહે ૩૧૮, ૩૩૪, ૩૬૦, ૬૪૯
- નબીને મુઝક્કિર કયા અર્થમાં કહેવામાં આવે છે ? ૯૯
- નબીનું કામ ફકત ખુદાઈ વહીનું અનુસરણ કરવાનું છે ૩૧૮
- નબીનું કામ શું છે અને શું નથી ૪૪૭, ૪૪૮, ૪૬૯, ૫૨૫, ૬૪૪
- નબીઓના આગમનનો હેતુ ૩૮, ૯૮, ૯૯, ૧૯૦
- માનવજાત માટે નબીનું આગમન એ જ હેસિયત ધરાવે છે જે ધરતી માટે વરસાદની છે ૩૯, ૪૦
- માનવજાતની સફળતાનો આધાર નબીઓના અનુસરણ ઉપર છે ૨૫
- નબીનું આગમન કોઈ પણ કોમના ભાગ્યના ફેંસલાની ઘડી હોય છે ૨૮૯, ૨૯૦
- નબીના અનુસરણ વિના ખુદાપરસ્તીનો કોઈ અર્થ નથી ૨૩૭
- નબીઓ ભરોસાને લાયક હોય છે ૪૫
- પોતાની કોમના શુભેચ્છકો હોય છે ૪૨, ૪૫, ૫૦, ૫૮
- તેઓ કોઈ વાત સત્યની વિરૂદ્ધ કહેતાં નથી ૬૪
- નબી પોતાના કામમાં નિઃસ્વાર્થ હોય છે ૩૦૦, ૩૩૫, ૩૪૫
- નબીઓનો સંદેશ ૩૦૩, ૫૪૦
- તમામ નબીઓનું શિક્ષણ અને સંદેશ એક હતાં ૪૦, ૪૧, ૪૪, ૪૫, ૪૭, ૫૪, ૫૫, ૭૫, ૩૦૦, ૩૦૨, ૩૩૩, ૩૪૫, ૩૪૮, ૩૪૯, ૩૫૯, ૩૭૯, ૪૦૧, ૪૭૬, ૫૨૫, ૫૩૯, ૫૪૦
- તમામ નબીઓનો દીન એક હતો ૪૦૩
- કોઈ નબી કોઈ નવા ધર્મનો સ્થાપક ન હતો ૪૦૩

- તમામ નબીઓ પોતાની કોમની ભાષામાં જ ખુદાનો સંદેશો લાવતા હતાં ૪૭૦
- નબીઓનું કામ આ ન હતું કે અલ્લાહના કાનૂન સિવાય બીજા કોઈ કાનૂનનું અનુસરણ કરે ૪૨૧, ૪૨૨
- નબીઓ કાફિર રાજ્યોના આજ્ઞાપાલન માટે આવ્યાં ન હતાં ૬૭
- નબીઓ માત્ર "ધર્મ"ની નહીં બલકે સમગ્ર જીવનવ્યવસ્થાની સુધારણા માટે આવ્યા હતાં ૬૭, ૪૨૨
- અલ્લાહના આજ્ઞાપાલનની સાથે નબીના આજ્ઞાપાલનનો હુકમ ૧૨૮, ૧૩૬, ૧૩૭, ૧૪૮, ૨૧૩, ૨૧૪
- નબીઓને મો'જિઝા કયા હેતુ માટે આપવામાં આવ્યા હતાં ૬૫, ૬૨૬
- નબી પોતે મો'જિઝો દેખાડવા માટે સક્ષમ નથી હોતો ૪૬૪, ૪૭૭
- નબીની ફરજ છે કે નિર્ભય બનીને પોતાનો સંદેશ રજૂ કરે ૬
- નબીઓની વચ્ચે દરજ્જાઓનો તફાવત હોય છે ૬૨૪
- એક પયગમ્બરની નાફરમાની તમામ પયગમ્બરની નાફરમાની છે ૩૪૮
- નબૂવ્વત માટેની યોગ્યતા ૮, ૩૯૩, ૬૦૫, ૬૦૬
- એ સવાલનો જવાબ કે જે માણસને કોઈ નબીનો સંદેશ નથી પહોંચ્યો તેની સ્થિતિ શું છે ૬૦૬
- જે કોમને નબી સીધેસીધા સંબોધન કરતાં હોય તે કોમની સ્થિતિ એ કોમો કરતાં અલગ છે જેમને બીજી રીતે સંદેશ પહોંચે ૪૩
- નબીનો વિરોધ ખુદાનો વિરોધ છે અને તેની સજા ઘણી સખત છે ૧૩૪
- નબીને ખોટો કહેનારાં સજાને પાત્ર છે ૫૪૯
- નબીઓનો વિરોધ કરીને કોઈ કોમ તબાહીથી બચી શકી નથી ૬૩૪
- નબીને ખોટા ઠેરવનારા લોકો ઉપર ક્યારે આફત ઊતરે છે ૧૪૨
- નબી કયો સંજોગોમાં બદદુઆ કરે છે ૩૦૮
- અપરાધીઓએ હંમેશાં નબીઓની મજાક ઊડાવી છે ૪૯૯
- નબીને તકલીફ પહોંચાડવાનો અંજામ ૨૦૯
- નબીની સાથે દંભયુક્ત વર્તનનો અંજામ ૫
- અલ્લાહ અને રસૂલનો સામનો કરનારાઓનો અંજામ ૨૦૯
- નાશ પામનારી કોમોએ નબીઓને કેવી રીતે આવકાર્યાં છે ૪૭૫ થી ૪૭૮
- નબીઓને ખોટા ઠરાવનારાઓનો ખરાબ અંજામ ૨૫, ૪૨, ૪૭, ૫૦, ૫૩, ૫૭, ૫૯, ૬૧, ૨૧૩, ૨૭૦, ૨૭૧, ૨૭૪, ૩૦૦, ૩૪૧, ૩૪૮, ૩૫૨, ૩૫૩, ૩૫૯, ૩૬૫, ૪૩૭, ૪૩૮, ૪૬૧, ૪૭૮, ૫૧૫, ૫૧૬, ૫૪૦, ૫૭૭
- નબીઓની વાત નહીં માનનારા લોકોને આખિરતમાં પસ્તાવવું પડશે ૩૫, ૨૯૧, ૪૯૧
- આખિરતમાં સાબિત થઈ જશે કે નબીઓ સાચા હતાં ૩૧, ૩૫

નસી (ભુલાવી દેવું):-
- તેની સમજૂતી ૧૯૩, ૧૯૪
- તેની નાબૂદી ૧૭૨, ૧૯૨, ૧૯૪

નસારા (ખ્રિસ્તી):- (જુઓ "ખ્રિસ્તીધર્મ")

નિફાક (દંભ) :- (જુઓ "મુનાફિક")

નફલ (સ્વૈચ્છિક) :-
- અર્થ અને સમજૂતી ૧૨૯, ૬૩૭

નમાઝ:- ૯૪, ૧૩૦, ૧૮૩, ૨૧૩, ૪૫૬, ૪૯૦
- નિયામતના આભારનો સ્વાભાવિક તકાદો આ છે કે માણસ નમાઝ કાયમ કરે ૪૮૭
- તેના નૈતિક અને આધ્યાત્મિક લાભ ૩૭૧
- તેનું નૈતિક અને સામાજિક મહત્ત્વ ૩૬૦
- ઈસ્લામી જીવનવ્યવસ્થામાં તેનું મહત્ત્વ ૩૦૭, ૩૦૮
- દીનની સ્થાપનાના આંદોલનમાં તેનું મહત્ત્વ ૩૭૧, ૫૧૯, ૫૮૭, ૬૩૪
- ઈસ્લામના બંધારણીય કાનૂનમાં તેનું મહત્ત્વ ૧૭૯
- ઈસ્લામના યુદ્ધના કાનૂનમાં તેનું મહત્ત્વ ૧૭૭
- તેની ઉપર કટાક્ષ કરવો જાહિલ લોકોની જૂની આદત છે ૩૬૦
- ઈકામતે સલાતના અર્થમાં જમાઅત સાથે નમાઝ સામેલ છે ૩૦૮
- જમાઅત સાથે નમાઝ મુસલમાન અને દંભી વચ્ચેનો ભેદ ખોલી નાખે છે ૨૦૧
- પાંચ વખતની નમાઝનું ફરજિયાત હોવું ૫૮૭, ૫૮૮, ૬૩૫, ૬૩૭
- નમાઝના સમય ૩૭૧, ૬૩૪ થી ૬૩૭
- નમાઝના સમયોની પાછળના કારણો ૧૩૬
- નમાઝના ભાગવાર અરકાન વિષે કુર્આનના ઈશારા ૬૩૪, ૬૩૫
- ફજ્રની નમાઝનું મહત્ત્વ ૬૩૫
- ફજ્રની નમાઝમાં લાંબી કિરઅતનું કારણ ૬૩૫
- તહજ્જુદ, તેનો દરજ્જો તેના ફાયદા તેની શરઈ હેસિયત ૬૩૫ થી ૬૩૭
- નમાઝમાં ઈમામની પાછળ કિરઅતનો સવાલ ૧૧૪
- દંભીની જનાઝાની નમાઝ પઢવી જાઈઝ નથી ૨૨૦
- ગુનાહખોરની જનાઝાની નમાઝ કોમના આગેવાનોએ પઢવી જોઈએ નહીં ૨૨૧
- મક્કામાં નમાઝ ધીમેથી પઢવા માટેનો હુકમ શા માટે આપવામાં આવ્યો હતો ૬૫૦, ૬૫૧

નૂહ અ.સ. :- ૨૧૩, ૩૬૨, ૪૭૫, ૬૦૬
- તેમનો કિસ્સો ૪૦ થી ૪૪, ૨૯૯ થી ૩૦૧, ૩૩૩ થી ૩૪૪
- તેના વર્ણવવાનો હેતુ ૪૦, ૨૫૯, ૨૬૦, ૨૯૯, ૩૩૪, ૩૩૭
- નૂહની કોમ કયા પ્રદેશમાં વસતી હતી ૪૦
- હઝરત નૂહ અ.સ.ની પ્રશંસા ૫૯૧
- નબૂવ્વત પહેલાં તેમની બુદ્ધિ અને ચિંતન દ્વારા તૌહીદની હકીકત જાણી ગયેલા હતાં ૩૩૪
- નબૂવ્વતના પદ ઉપર નિયુક્તિ ૪૦, ૩૩૩
- તેમનો સંદેશ ૪૦, ૪૧, ૩૩૩
- તેમનો ધર્મ પણ ઈસ્લામ જ હતો ૩૦૦
- તેમનો એકરાર કે હું ન તો ગેબનું જ્ઞાન ધરાવું છું ન તો મનુષ્યથી પર શક્તિઓ ધરાવું છું ૩૩૫
- તેમની કોમનો આ ખ્યાલ કે અમે આપણા જેવા માણસને નબી કેવી રીતે માની લઈએ ૪૨, ૩૩૩
- તેમની કોમની અસલ ગુમરાહી શું હતી ૪૧, ૩૩૩, ૩૩૪
- તેમની ઉપર માત્ર નવયુવકો અને ગરીબો જ ઈમાન લાવ્યા ૩૩૩, ૩૩૪
- આફત ઊતારવા માટે કોમની માગણી ૨૩૬
- હોડી બનાવવાનો હુકમ ૩૩૭
- હોડી ખાસ અલ્લાહની દેખરેખ હેઠળ બનાવવામાં આવી ૩૩૭
- હોડી બનાવતાં જોઈને કોમના લોકો હઝરત નૂહ અ.સ.ની મજાક બનાવતા હતાં ૩૩૮
- એક તંદૂરમાંથી તોફાનની શરૂઆત ૩૩૯
- તોફાનની કેફિયત ૩૩૯
- હોડીમાં કોણ કોણ સવાર હતાં ૩૩૯
- હોડીના તમામ સવારોને બચાવી લેવામાં આવ્યાં અને તેઓ જ ધરતી ઉપર વસ્યાં ૪૨, ૩૦૦
- હઝરત નૂહ અ.સ.ની પત્ની અને તેમના પુત્રનું આફતમાં સપડાવવું ૩૪૦
- નૂહ અ.સ.ના પુત્રની હાલત ૩૪૦ થી ૩૪૩
- હોડીના થોભવાની જગ્યા અને જૂદીનું સ્થળ ૪૦, ૩૪૧
- શું નૂહનું તોફાન વિશ્વવ્યાપી હતું ૩૪૧, ૩૪૨
- નૂહના તોફાનની કથા દુનિયાની તમામ કોમોમાં જોવા મળે છે ૪૧
- તમામ મનુષ્યો એ લોકોની સંતાન છે જે હઝરત નૂહ અ.સ.ની સાથે હોડીમાં સવાર કરવામાં આવ્યા હતાં ૫૯૧
- આ ગેરસમજ કેવી રીતે પેદા થઈ કે આજના તમામ મનુષ્યો માત્ર હઝરત નૂહ અ.સ.ની સંતાન છે ૩૪૦

و (વાવ) વ

વિરાસત (વારસો) :- (જુઓ "કાનૂને ઈસ્લામ")
વિરાસતે ઝમીન (જમીનનો વારસો) :-
- અલ્લાહ જેને ચાહે છે ધરતીનો વારસ બનાવે છે ૬૧, ૭૧, ૭૪
વહી (ખુદાઈ સંકેત) :-
- વિચાર નાખવાના અર્થમાં ૩૮૮
- નબી સિવાયની તરફ વહી ૩૮૮
- ફરિશ્તાઓ તરફ વહી ૧૩૩
- વહી, ઈલ્કા અને ઈલ્હામ વચ્ચે તફાવત ૫૫૧, ૫૫૨
- વહી શબ્દનો ઉપયોગ કયા કયા અર્થમાં થાય છે ૫૫૧, ૫૫૨
- નબીઓની તરફ રિસાલતની વહી ૨૬૦, ૪૩૭
- રિસાલતની વહી માટે રૂહ શબ્દનો ઉપયોગ ૫૨૪, ૫૨૫, ૬૩૯
- રિસાલતની વહી ખુદાની કૃપા છે ૩૩૪, ૩૫૧
- કૃપાના વરસાદ સાથે તેની સરખામણી ૪૫૩
- રિસાલતની વહી માટે ફક્ત "ઈલ્મ" એનાયત કરવાનો ખાસ શબ્દપ્રયોગ ૩૯૨
- નબીઓ ઉપર માત્ર વહીઓ આવતી ન હતી જે લોકો સુધી પહોંચાડવા માટે હોય બલકે બીજા હુકમો પણ મળતા હતાં ૬૮, ૮૭, ૩૦૭, ૩૩૭
- કુર્આનનું ઊતરાણ વહી દ્વારા ૨૭૧, ૩૨૬, ૩૪૪, ૩૮૩, ૪૩૪, ૪૫૯
વલી (વાલી - મુરબ્બી):-
- મનુષ્ય જેનું પણ આદેશ પાલન કંઈ પણ બોલ્યા-ચાલ્યા વિના કરે તેને તે તેનો વાલી બનાવે છે ૭
- અલ્લાહ સિવાય કોઈને તમારો વાલી ન બનાવો ૭
- ઈમાન નહીં લાવનારા લોકોનો વાલી શેતાન હોય છે ૧૯
- અલ્લાહ જ નેક લોકોનો વાલી છે ૧૦૯
- તમામ સંયમી ઈમાનવાળા અલ્લાહના વલી (મિત્રના અર્થમાં) હોય છે ૨૯૫
- "વલી"ની સમજૂતી એક કાનૂની શબ્દપ્રયોગ તરીકે ૧૬૧

ہ (હે) હ

હારૂન અ.સ. :- ૬૯, ૧૦૩
- હઝરત મૂસા અ.સ.ની ગેરહાજરીમાં તેમની જગ્યા સંભાળે છે ૭૭
- તેમની ખિલાફતના જમાનામાં બનીઇસ્રાઈલ દ્વારા વારછડાને દેવ બનાવી દેવો ૮૧
- તેમની ઉપર યહૂદીઓનો ખોટો આક્ષેપ ૮૧

હિજરત :-
- દુનિયા અને આખિરતમાં તેનું વળતર ૫૪૨, ૫૭૬
- હબશાની હિજરત ૫૪૨
- નબી સ.અ.વ.ની હિજરત માટે જુઓ "મુહમ્મદ સ.અ.વ."
- હિજરતની કાનૂની અસરો અને પરિણામો માટે જુઓ "કાનૂને ઈસ્લામ, દસ્તૂરી કાનૂન"
હિદાયત (માર્ગદર્શન) :-
- તેનો વિશાળ અર્થ ૭, ૨૮૩, ૨૮૪
- હિદાયત સત્યના અર્થમાં ૨૮૩, ૨૮૪
- માનવીને સાચું માર્ગદર્શન ફકત અલ્લાહના ઊતારેલા શિક્ષણમાંથી જ મળી શકે છે ૭, ૨૮૩, ૨૮૫
- અલ્લાહના માર્ગદર્શન વિના કોઈને સીધો રસ્તો મળી શકતો નથી ૩૧, ૧૦૨, ૧૦૫
- અલ્લાહ ચાહે તેને માર્ગદર્શન આપે છે ૨૬૮
- માર્ગદર્શન આપવું અલ્લાહનું કામ છે ૫૪૦
- જે અલ્લાહ પાસેથી માર્ગદર્શન ન પામે તેને કોઈ માર્ગદર્શન આપી શકતું નથી ૬૪૫
- અલ્લાહ કેવા લોકોને માર્ગદર્શન આપે છે ૨૬૮
- તે કેવા લોકોને માર્ગદર્શન આપતો નથી ૫૪૦
- માર્ગદર્શન પામનારાં કોણ છે ૧૮૩
- આખેરતનો ઇનકાર કરનારા માર્ગદર્શન પામનારાં નથી ૨૮૯
- માર્ગદર્શન મેળવવા માટેની અનિવાર્ય શરતો ૨૬૪, ૨૬૫
- માર્ગદર્શન મેળવવા માટે એક માત્ર રસ્તો ઈમાન તથા રસૂલનું અનુસરણ છે ૮૬
- માર્ગદર્શન અપનાવનાર પોતે પોતાનું ભલું કરે છે ૩૧૮, ૬૦૪
હવા (ઇચ્છા) :-
- ઇચ્છા પાછળ ચાલવાના પરિણામો ૧૦૦, ૧૦૧
હૂદ અ.સ. :-
- તેમનો કિસ્સો ૪૪ થી ૪૭, ૩૪૫ થી ૩૪૯
- તેમનું શિક્ષણ ૪૪, ૪૫
- હૂદની કોમ ૩૬૨

ي (યે) ય
યતીમ (અનાથ) :-
- અનાથોના હક્કો ૬૧૫
- તેમના હક્કો અને હિતોનું રક્ષણ ઇસ્લામી રાજ્યના ફરજોમાં સામેલ છે ૬૧૫
યહ્યા અ.સ. :-
- તેમના જમાનામાં યહૂદીઓની નૈતિક અને ધાર્મિક તેમજ રાજકીય સ્થિતિ ૬૦૧
- તેમનું માથું એક નૃત્યાંગનાની ફરમાઇશ ઉપર કાપી નાખવામાં આવ્યું
અલયસ્અ અ.સ. :-
- તેમનો સમયગાળો અને બનીઇસ્રાઈલની સુધારણા માટે પ્રયાસો ૫૯૭
યાકૂબ અ.સ. :-
- તેમના જન્મના ખુશખબર ૩૫૪
- ફિલિસ્તીનમાં તેમનું રહેઠાણ ૩૮૧
- તેમની ઉચ્ચ કક્ષાની બુદ્ધિશક્તિ ૩૮૫, ૩૮૯, ૪૧૭, ૪૧૮, ૪૨૬
- તેમના ઉચ્ચ ગુણો ૩૮૯
- તેમનો અલ્લાહ ઉપર ભરોસો ૪૧૭, ૪૨૬
- તેઓ અલ્લાહે આપેલા જ્ઞાનને આધારે જ્ઞાની હતાં ૪૧૮
- તેમનું ધૈર્ય ૪૨૬
- તેમનો અલ્લાહ સાથેનો સંબંધ ૪૨૭
- તેમની અસાધારણ શક્તિઓ ૪૨૮
- હઝરત યૂસુફ અ.સ.ના જુદાઈમાં તેમની હાલત ૪૨૬
- તેમની દૃષ્ટિનું પાછું આવવું ૪૨૯
- તેમને મિસ્ર લઈ જવા ૪૨૯
- મિસ્રમાં પહેલાં પણ તેઓ અપરિચિત ન હતાં ૪૦૩
- તેમની ઉંમર અને મિસ્રમાં રોકાણનો સમય ૪૩૦
- તેમનો દીન કયો હતો ૪૦૧
યહૂદ (યહૂદી કોમ) :-
- તેમનું નૈતિક અને ધાર્મિક પતન તથા તેના કારણો ૮૫, ૨૩૮, ૫૬૮
- તેમની ગુમરાહીઓ ૧૮૯
- તેમના ઈમાનમાં શું ખરાબી હતી ૧૮૭, ૧૯૦
- તેમના નબીઓના ચારિત્ર્યો વિષે તેમના ખોટા ખ્યાલો ૩૮૫, ૩૮૬, ૩૮૮, ૩૮૯, ૪૦૭, ૪૨૯
- તેમના નબીઓ ઉપર તેમના જૂઠ્ઠા આક્ષેપો ૫૧, ૮૧
- તૌરાતની સાથે તેમનો વ્યવહાર ૨૩૮, ૨૩૯, ૫૧૮
- તેમના દ્વારા સબ્તના હુકમનો ખુલ્લો ભંગ ૯૦
- તેમની કુટેવોના કારણે તેમની ઉપર શરીઅતના કાનૂનના બંધનો વધારી દેવામાં આવ્યાં ૫૭૮ થી ૫૮૧
- મદીનાના યહૂદીઓનું વર્તન ૧૫૨ (વધુ વિગતો માટે જુઓ "અહલેકિતાબ", "બનીઇસ્રાઈલ", "મુહમ્મદ સ.અ.વ.")
યૂસુફ અ.સ. :-
- યૂસુફ અ.સ.નો કિસ્સો ૩૭૮ થી ૪૩૪

- એ તારણો જે આ કિસ્સામાંથી નીકળે છે ૩૦૯ થી ૩૮૧, ૪૧૩
- એ હેતુ જેના માટે આ કિસ્સો કુર્આનમાં વર્ણવવામાં આવ્યો છે ૩૭૮
- યૂસુફ અ.સ.ના કિસ્સા તથા નબી સ.અ.વ.ની પરિસ્થિતિમાં સમાનતા ૩૭૯, ૩૮૬
- સૂરઃ યૂસુફ નબી સ.અ.વ.ની રિસાલતનો એક સ્પષ્ટ પૂરાવો છે ૪૩૪, ૪૩૫
- હઝરત યૂસુફ અ.સ.નો અહેવાલ ૩૮૧ થી ૩૮૩
- તેમના જમાનામાં મિસ્રમાં રાજવી કુટુંબ ૩૮૨
- તેમની સાથે ભાઈઓની ઈર્ષ્યા ૩૮૪, ૩૮૫
- તેમની નબુવ્વતની આગાહી ૩૮૫
- તેઓ તેમના પિતાના શા માટે વહાલા હતાં ૩૮૬
- ભાઈઓનું કાવતરૂં ૩૮૬ થી ૩૮૯
- યૂસુફના ભાઈઓની નૈતિક હાલત ૩૮૭ થી ૩૮૯, ૪૨૩
- કુવામાં ફેંકી દેવાયાં ૩૮૮
- ગુલામ બનાવીને વેચવામાં આવ્યાં ૩૮૯, ૩૯૦
- કાફલાવાળાઓની અપ્રમાણિકતા ૩૮૯, ૩૯૦
- મિસ્રના અધિકારીને ત્યાં પહોંચે છે ૩૯૦, ૩૯૧
- ''અઝીઝ'' શબ્દનો અર્થ ૩૯૦, ૪૨૪
- મિસ્રમાં પહોંચ્યાં ત્યારે તેમની ઉંમર ૩૯૧
- અલ્લાહે તેમને દુનિયાના મામલાઓથી પરિચિત કરાવવા માટે શું વ્યવસ્થા કરી ૩૯૧
- અલ્લાહતઆલાની તરફથી ''હુકમ'' અને ''ઇલ્મ'' ઈનાયત થવું ૩૯૨
- એ ભૂલભરેલો ખ્યાલ કે હઝરત યૂસુફ અ.સ.એ મિસ્રના અધિકારીને પોતાનો રબ કહ્યો ૩૯૨, ૩૯૩
- ઝુલૈખાની ખરાબ નિયત તથા તેમનું તેનાથી દૂર રહેવું ૩૯૨, ૩૯૩
- એ બુરહાન શું હતી જેણે તેમને ગુનાથી બચાવ્યાં ૩૯૩
- અલ્લાહ તરફથી તેમને નૈતિક તાલીમ ૩૯૩, ૩૯૪
- એ સમયના મિસ્રની નૈતિક હાલત ૩૯૪, ૩૯૭, ૩૯૮
- ઝુલૈખાની ચાલાકી ૩૯૪
- એ ખ્યાલ ખોટો છે કે હઝરત યૂસુફ અ.સ.ની તરફેણમાં સાક્ષી આપનાર કોઈ બાળક હતું ૩૯૪
- ઝુલૈખાનું જૂઠ્ઠાણું કેવી રીતે ખુલ્યું ૩૯૫
- મિસ્રની મહિલાઓમાં ઝુલૈખાના પ્રેમની ચર્ચા ૩૫૬
- મિસ્રની મહિલાઓનું યૂસુફના રૂપ ઉપર મોહિત થવું ૩૯૭
- હઝરત યૂસુફ અ.સ.ની નિર્દોષતા માટે ઝુલૈખાની પહેલી ગવાહી ૩૯૭
- જેલની ધમકી દઈને તેમની પાસે કુકર્મની માગણી કરે છે ૩૯૭
- તેઓ ગુનો કરવાની સરખામણીમાં જેલનો સ્વીકાર કરે છે ૩૯૮
- ગુનાથી બચવા માટે ખુદા પાસે દુઆ માગે છે ૩૯૮
- તેમના ચારિત્ર્યની મજબૂતી, મનની ઓળખ અને અલ્લાહ તરફ પાછા ફરવું ૩૯૮
- નિર્દોષ કેદ કરવામાં આવે છે ૩૯૯
- મિસ્રનો સલામતી ધારો ૩૯૯, ૪૦૦
- મિસ્રના સલામતી ધારામાં પણ કેદ માટે કોઈ મુદ્દત નક્કી ન હતી ૪૦૦
- આ સલામતી ધારામાં ''દેશહિત''ના નામે કયા કસૂરો માટે લોકોને પકડવામાં આવતા હતાં ૪૦૦
- મિસ્રમાં હઝરત યૂસુફ અ.સ.ની ખ્યાતિનો આરંભ ૩૯૯, ૪૦૦
- મિસ્રના ઉમરાવ વર્ગ ઉપર તેમનો નૈતિક વિજય ૩૯૯
- જેલમાં તેમની નૈતિક અસર ૪૦૦, ૪૦૬
- જેલના બે કેદી તેમનું સ્વપ્ન સંભળાવે છે ૪૦૦, ૪૦૨
- જેલમાં તૌહીદનું પ્રવચન ૪૦૧, ૪૦૨
- હઝરત યૂસુફ અ.સ.એ પયગમ્બરીનું કામ કયારે શરૂ કર્યું ૪૦૨
- પહેલી વખત તેમની કૌટુંબિક હેસિયત ઉપરથી પડદો ઊઠાવે છે ૪૦૨
- તેમના દીનના ફેલાવવાની રીતમાં રહેલી હિકમતો ૪૦૨, ૪૦૪
- જેલમાંથી મુક્તિનો ઉપાય, અને એ ખોટો ખ્યાલ કે તેમનો આ ઉપાય ખુદાને ભૂલી જવાના પરિણામે હતો ૪૦૪
- જેલમાં તેમનું કામ ૪૦૪
- મિસ્રના રાજાનું સ્વપ્ન અને મિસ્રના ધાર્મિક આગેવાનો દ્વારા તેનું ફલાદેશ જણાવવામાં અશક્ત હોવું ૪૦૫
- હઝરત યૂસુફ અ.સ.ને ફલાદેશ પૂછવામાં આવે છે ૪૦૫
- ફલાદેશની સાથે દુષ્કાળથી બચવાનો ઉપાય પણ બતાવે છે ૪૦૬
- રાજાના દરબારમાં નિમંત્રણ ૪૦૭
- મુક્તિ પહેલાં એ મામલાની તપાસની માગણી કરે છે જેના માટે તેમને કેદ કરવામાં આવ્યાં હતાં ૪૦૭, ૪૦૮
- આપની સજ્જનતા ૪૦૮
- આપના નિર્દોષ હોવા માટે મિસ્રની મહિલાઓની સંયુક્ત ગવાહી ૪૦૯
- ઝુલૈખાએ પોતે પણ બીજી વખત ગવાહી આપી ૪૦૯
- આપના ટોચના પદે પહોંચવા માટેના સાચા કારણો ૪૦૯, ૪૧૧
- આપ અહંથી મુક્ત હતાં ૪૧૦
- રાજા સાથે મુલાકાત અને તેના તરફથી પદની પેશકશ ૪૧૧
- મિસ્રના રાજ્યના કુલમુખત્યાર બનાવવામાં આવ્યાં ૪૧૧, ૪૧૨, ૪૧૩

-આપના માટે "અઝીઝ"નો ઈલ્કાબ ૪૨૪, ૪૨૭
- એ દંતકથા ખોટી છે કે ઝુલૈખા સાથે આપના લગ્ન થયાં ૩૯૧, ૪૨૪
- એ ખ્યાલ ખોટો છે કે આપે કુફ્રની વ્યવસ્થાને ચલાવવા માટે મિસ્ર રાજયની નોકરી કરી હતી ૪૧૨, ૪૧૩
- એ લોકોનો ખ્યાલ ખોટો છે જે કુફ્રના કાયદાના પાલન માટે હઝરત યૂસુફ અ.સ.ના જીવનચરિત્રને દલીલ બનાવે છે ૪૨૧, ૪૨૩
- એ રિવાયત કે મિસ્રનો રાજા મુસલમાન થઈ ગયો હતો ૪૧૩
- હઝરત યૂસુફ અ.સ.ની સુંદર વ્યવસ્થા ૪૧૪
- યૂસુફ અ.સ.ના ભાઈઓનું પહેલું આગમન ૪૧૪
- હઝરત યૂસુફ અ.સ. તેમની પાસે તેમના ભાઈ બિનયમીનને લાવવાની ફરમાઈશ કરે છે ૪૧૫
- બિનયમીન તેમના સગા ભાઈ હતાં ૩૮૬
- બિનયમીનના રક્ષણ માટે હઝરત યાકૂબ અ.સ.ના સાવચેતીના પગલાં ૪૧૭
- યૂસુફ અ.સ.ના ભાઈઓનું બીજું આગમન, બિનયમીન સાથે આપની મુલાકાત અને તેમને રોકી લેવા માટે આપના ઉપાયો ૪૧૮, ૪૨૦
- અલ્લાહે હઝરત યૂસુફ અ.સ.ને મિસ્રના રાજાના કાયદા ઉપર અમલ કરવાથી કેવી રીતે બચાવ્યાં ૪૨૦, ૪૨૧
- હઝરત યૂસુફ અ.સ.ની સહિષ્ણુતા ૪૨૩
- બિનયમીનનું તેમના દ્વારા રોકી રાખવું ૪૨૪, ૪૨૫
- તેમનો તૌરિયા ૪૨૫
- હઝરત યૂસુફ અ.સ.ના ભાઈઓનું પાછા જવું અને હઝરત યાકૂબ અ.સ.ની હાલત ૪૨૬, ૪૨૭
- હઝરત યૂસુફ અ.સ.ના ભાઈઓનું ત્રીજું આગમન અને હઝરત યૂસુફનું તેમની સામે પોતાની જાતને જાહેર કરવી ૪૨૭, ૪૨૮
- ભાઈઓ ભૂલ કબૂલ કરે છે અને આપ તેમને માફ કરે છે ૪૨૮
- હઝરત યૂસુફ અ.સ.નો મો'જિઝો હઝરત યાકૂબ અ.સ.ની ખોવાયેલી દષ્ટિનું પાછું આવ્વું ૪૨૮, ૪૨૯
- બનીઈસ્રાઈલ અને હઝરત યાકૂબ અ.સ.નું મિસ્ર પહોંચવું ૪૨૮, ૪૨૯
- હઝરત યૂસુફ અ.સ.નું માતાપિતા તથા ભાઈઓ સામે છેલ્લું પ્રવચન ૪૩૧ થી ૪૩૩
- એ સ્વપ્નનું ફલાદેશ જે બાળપણમાં આપે જોયું હતું ૪૩૧
- માતાપિતાએ અને ભાઈઓએ આપને "સિજદો" કયા અર્થમાં કર્યો હતો ૪૩૧
- યૂસુફ અ.સ.ના ચારિત્ર્યની સમીક્ષા ૪૩૩, ૪૩૪

યૂનુસ અ.સ. :-

- તેમનો અહેવાલ ૩૧૨
- તેમની કોમના ઈમાનને ખુદાની આફત સામે આવી ગયા પછી શા માટે સ્વીકારવામાં આવ્યો ૩૧૨
- બાઈબલના પુસ્તક યૂનુસની હકીકત ૩૧૨
- યૂનુસની કોમની અંતિમ તબાહી ૩૧૩

